

VETERAN

GLASILO ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO



ZVEZA VETERANOV
VOJNE ZA SLOVENIJO

ŠTEVILKA 27

AVGUST 2005



Fédération Mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation



ZAVAROVANJE STANOVANJSKE OPREME



Kako pomembne so stvari v stanovanju, se zavemo šele takrat, ko jih ni več. Z zavarovanjem stanovanjske opreme lahko zavarujete opremo stanovanja oziroma stanovanjske hiše, osebne stvari, gotovino, dragocenosti, umetniške predmete in drugo - tudi odgovornost za odškodninske zahteve tretjih oseb. Zavarovanje lahko sklenete tudi na novo vrednost. Za več informacij pokličite 080 2864.

PRIPRAVLJENI NA VSE.



ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.

www.zav-triglav.si

Vsebina

Projekt zmagovalcev	
Uporniki z razlogom	4-7
Obletnice	
To je bil čas dogodkov, ki nas niso delili	8
Odkrili spominsko ploščo MSNZ	9
V Divači odkrili spominsko ploščo	10
MSNZ Notranjske bo odkrila spominsko ploščo	10
Preberite	
Janez Janša na slovesnosti v Rožni dolini	11
Visoko državno odlikovanje Ernestu Breznikarju	11
Neobjavljeno pismo	11
Da ne pozabimo	
Jubilejni 20. pohod na Triglav	12
Hladil nas je dež	12
Z Nanosa na Triglav	13-14
Zgodbe iz naše vojne	
Od takrat ima dva rojstna dneva	15
Mlad slovenski par zaustavil vojaška vozila	17-18
Iz dela ZVVS	
Od 26. do 27. številke Veterana	20-21
V besedi in sliki	
V spomin na prelomne dogodke naše zgodovine	22
Naš pogovor	
Ura novejših zgodovine za osmošolce	23
V spomin	
Zapustili so nas veterani	25
Iz dopisniške beležke	
Med mladimi	14
Delovni belokranjski veterani	18
Na Svetini in pri Karlu	18
Priznanje veteranskemu pevskega zboru	23
Praznovali so delovno	26
Plodno in delovno obdobje	26
Ob dnevu državnosti	26
Maj in junij sta bila pestra	27
Kondicijsko streljanje	27
Pisana dejavnost	27
Tradicionalno praznovanje	27
Zahvala za prispevek v osamosvojitveni vojni	28
Ocenili svoje delo	28
Treba si vzeti čas	28
Tradicionalno srečanje sobojevnikov	29
Slovesno na Svetini	29
Kum je znova žarel	29
Ocenili minulo delo	29
Obudili spomin	30
Obletnica konca druge svetovne vojne	30
Maistrovo sporočilo živi	30
Irski baron na obisku	30
Sedmo srečanje ob meji	31
Kdo je naredil najboljšo veteransko salamo	31
Obiska iz sosednje Madžarske	31
Izlet v Monte Cassino in Pompeje	31
Dan 15. helikopterskega bataljona SV	33
Priznanja ob obletnici ustanovitve MSNZ	33
Domov po slovenskem ozemlju	33
Že 4. spominski pohod	32
Ob prazniku nova pridobitev	32
Kaj so delali kočevski veterani	32
Obisk oklepnega bataljona	32
Obiskali so deželo pršuta in terana	32
Naša ustvarjalnost	
Debla, kamenje	
Letaličev dan	
Standard	
Šport	
Skupna zmaga je ostala v Kočevju	34
Veteranski družinski piknik	37
Merili so moči v tenisu in pikadu	37
Drugi Skrtov memorial	37
Zmagovalec je bil znan v sedmih minutah	37
Srečali so se veterani iz Posavja	35-39
Iz zgodovine	
Razred podmornic I 400 sen toku	38-40
Križanka	
Nagradna križanka	41
Med letječimi stroji	
V soju žarometov je bil tokrat A 380	42-43
Reklame	19, 24 in 44

Naš in vaš uspeh

Mogoče smo v preteklosti res le obljubljali in zaman pričakovali kakršne koli spremembe na našem področju dela. Trudili smo se po najboljših močeh. Upali, da bodo obljube postale stvarnost. Zaman. Pa vendar smo dočakali dan, ko smo veteranske organizacije postale enakopravne. Z rebalansom proračuna Republike Slovenije za leto 2005 sta prvič v zgodovini naše organizacije in slovenske države postali obe največji veteranski organizaciji primerljivi. Primerljivi sta že nekaj let po številu članstva, zdaj pa sta postali primerljivi tudi po višini odobrenih proračunskih sredstev. Hvala vsem, predvsem pa Vladi RS in našemu resornemu ministru, da sta tudi s tem dejanjem potrdila vsem znano dejstvo, da smo vendarle samostojno in suvereno Slovenijo ustvarili v osamosvojitveni vojni VETERANI VOJNE ZA SLOVENIJO. Pravičnejša delitev proračunske pogače nam bo omogočila še uspešnejše delo. Tako bodo naša območna združenja in pokrajinski odbori deležni tudi finančne pomoči in ne bodo odvisni le od tiste minimalne članarine, ki jim je pogosto edini vir financiranja lastne dejavnosti. Prav tako bomo lažje pomagali naši članom, ki ostanejo brez dela in sredstev za preživljanje. Naše glasilo Veterana pa bo končno lahko izšlo v štirih številkah, kot je to vaša in naša skupna želja. Pa vendar to še ni vse, kar je storila vlada predsednika Janeza Janše v prvih mesecih svojega dela za Zvezo veteranov vojne za Slovenijo. V parlamentarni proceduri so končno tudi spremembe Zakona o vojnih veteranih. Tiste spremembe, za katere smo se nekaj preteklih let zelo trudili, pa nismo našli razumevanja. In zdaj je drugače. Zveza veteranov vojne za Slovenijo in Veteransko policijsko združenje Sever sta bila v polnem sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve uspešna. Naš predlog je skoraj v celoti sprejet. Tako bodo postali veterani vsi, ki so sodelovali v osamosvojitveni vojni. Tisti vojni, ki je državo Slovenijo umestila na zemljevid držav sveta.

Kljub vsem problemom smo že in še bomo dostojno proslavili petnajst let Manevske strukture Narodne zaščite. Odprte razstave o MSNZ v predverju Ministrstva za obrambo je bil prvi korak. Sledilo je naše druženje na Geossu pri spomeniku slovenskemu rodoljubu s slavnostnim govornikom predsednikom vlade Janezom Janšo. Četrtega oktobra 1990 je MSNZ prenehala delovati in naloge obrambe nastajajoče države Slovenije je prevzela nova Teritorialna obramba, tega dne letos pa bo v Cankarjevem domu slavnostna akademija, na kateri bodo podelili priznanja MSNZ njenim pripadnikom; tako bo končno opredeljeno, da je MSNZ temeljni proces, iz katerega je nastala Slovenska vojska.

Jože Čibej

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel. (01) 524 17 84; matična št. 1211293, davčna št. 200075715; P. R. NLB - posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-008969-3246. Odgovorni urednik: Jože Čibej. Člani uredništva: mag. Rina Klinar, Bojan Kuntarič, Mirko Kržišnik in Jože Kuzman. Zunanja sodelavca: Milan Alašević (karikature in aforizmi), Cveto Erman (križanka). Grafični prelom: Luxuria, d. o. o., Ljubljana; tisk: SET, d. d., Ljubljana; naklada: 20.500. Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo Veterana skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS, št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8 %. Skladno s 1. točko 12. člena so plačniki davka na dodano vrednost davčni zavezanci, ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na naslov: ZVVS, uredništvo glasila »Veteran«, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite najpozneje do 1. decembra 2005 po elektronski pošti ali na računalniških disketah 3,5" v urejevalniku Word for Windows.

ISSN 1580-4518

MANEVRSKA STRUKTURA NARODNE
ZASČITE KOT ZACETEK SLOVENSKE VOJSKE

Uporniki z razlogom

Projekt Manevske strukture Narodne zaščite nima primerjave v zgodovini. Oblikovan je bil v posebnih razmerah najbolj občutljivega dela slovenskega osamosvajanja ter prilagojen realnim političnim in vojaškim razmeram. Tveganje je bilo veliko. A tudi je cilj bil tak. Če takrat ne bi tvegali, samostojne Slovenije danes najbrž ne bi bilo. A s tveganjem in tistimi, ki imajo pogum, da ta izziv sprejmejo, je po navadi tako: največ skrbi in truda vedno ostane skritega očem. Če stvar uspe, so toliko bolj vidni in zaznavni pozitivni rezultati tveganja, v njih pa se običajno prepoznajo vsi. In da so tisti, ki so bili proti tveganju in projektu, potem pri prepoznavanju običajno prvi in najbolj glasni ali da celo podeljujejo odličja drugim, ni le slovenska posebnost in nekaj, kar bi bilo značilno le za projekt MSNZ. Vendar pa tako ravnanje ne spreminja dejstev za nazaj, zob časa pa vedno najprej ogleda zlagane podobe. S pogumom v zgodovino naroda izklesana dejanja pa živijo, postanejo del svetega v vrednostnem središču nacije in zaradi njih vedno nove generacije hodijo vzravnano. Projekt MSNZ sodi med dejanja, zbrana v vrednostnem središču Slovencev.

Ljubljana, maj 2003
Janez Janša

Razorožitev Teritorialne obrambe Republike Slovenije

Republiški štab za teritorialno obrambo Slovenije je januarja 1990 izdal ukaz o pregledu orožja, streliva in minkoeksplozivnih sredstev, ki jih TO hrani izven skladišč JLA. Pregled je zahteval dostavo podatkov po vrstah in količinah sredstev. Podrejeni štabi so zahtevane podatke posredovali RŠTO. To je bil neposreden začetek akcije odvzema orožja TO. Aprila je bil sicer izdan ukaz o oddaji trofejnega orožja, ki je bilo v skladiščih TO, vendar to ni pomembno oslabilo bojne pripravljenosti Teritorialne obrambe, saj je šlo predvsem za orožje, ki ni bilo uporabno.

Republiški štab za teritorialno obrambo Slovenije je 15. maja 1990 izdal ukaz št. 625/1-90 o predaji orožja v skladišča JLA. General Hočevar je 15. maja 1990 izdal ukaz št. 625/1-90, po katerem so morali vsi podrejeni

štabi TO svoje orožje, strelivo in minkoeksplozivna sredstva, ki so jih hranili v objektih zunaj vojašnic, takoj predati Jugoslovanski ljudski armadi. Ukaz je v imenu generala Hočevarja podpisal general Ožbolt in ga na



Janez Janša

sestanku zalednih organov TO v Ljubljani 14. maja zvečer izročil poveljnikom 13 pokrajinskih štabov za TO in načelniku 30. razvojne skupine. Zaledniki so morali takoj napisati ukaze podrejenim štabom za TO. General Ožbolt je zahteval, da poteka predaja orožja v popolni tajnosti. Odvzem orožja so v armadnem vrhu pripravljali že mesec prej in načrtovali njegovo uresničitev takoj po koncu Drnovškovega predsedniškega mandata 17. maja 1990. Pred tem je bila konec aprila 1990 v Beogradu seja vojnega sveta,

V nekaterih občinskih štabih TO so se predaji orožja odločno uprli. Ukaza niso hoteli izvesti v naslednjih občinah: Brežice, Dravograd, Jesenice, Kranj, Krško, Lendava, Litija, Mozirje, Radlje ob Dravi, Radovljica, Slovenske Konjice, Šmarje pri Jelšah, Trbovlje, Trzin, Velenje in Žalec.



Milan Kučan

na kateri so sprejeli sklep o razorožitvi TO v vseh republikah Jugoslavije. V Sloveniji je JLA odvzela predvsem tisto orožje TO, ki je bilo v vojašnicah, drugo pa le delno, saj je Teritorialna obramba ustavila odvzem orožja iz svojih skladišč tam, kjer je bilo to mogoče. V Sloveniji so menili, da je hotela JLA razorožiti republike zato, da bi preprečila prihodnje dogodke, tudi osamosvojitve.

Odzivi na odvzem orožja Teritorialni obrambi RS

Slovenska politična in civilna javnost se je burno odzvala na odvzem orožja. Po časopisnih anketah je več kot 90 odstotkov državljanov Slovenije obsodilo Hočevarjevo ravnanje. Občinske skupščine, društva in posamezniki so pošiljali proteste republiškim organom. Tudi nekatere politične stranke, na primer Krščanski demokrati, so na svojih odborih obsodile njegovo ravnanje. V pokrajinskih in



Pripadniki slovenske TO med usposabljanjem na vadišču Poček



Jože Pučnik

občinskih štabih za TO so se na odvzem orožja odzvali z ogorčenjem.

Razorožitev TO in odzivi DPS

Kmalu po končani seji slovenske republiške skupščine so člani slovenskega političnega vodstva začeli dobivati informacije o odvzemu orožja. Janez Janša, ki je postal novi sekretar za ljudsko obrambo, je občinskim upravnim organom za ljudsko obrambo takoj poslal brzojavko, s katero jih je obvestil, da prepoveduje oddajati orožje. Akcija je bila pravočasna, saj je JLA do takrat pobrala orožje upravnih organov le v petih občinah. Štabi za TO, in sicer PŠTO ter OŠTO, so od novih republiških organov zahtevali jasna navodila o tem, kako ravnati pri odvzemu orožja. Negotovost je bila velika, tako da so bili starešine v štabih za TO v veliki stiski. Po eni strani so imeli ukaz višjega poveljstva, torej Hočevarjevega štaba, naj nemudoma od-



Igor Bavčar

Janez Janša o projektu MSNZ v dokumentarnem filmu Operacija 2-1-13-62:

»Nevarnost vojaškega posega je bila nenehno prisotna, nekateri so ga pričakovali že ob volitvah in na dan konstituiranja nove vlade. Mnogi so rekli: 'Aha, zdaj pobirajo orožje Teritorialne obrambe, potem bo pa sledil vojaški udar.'«

»Predsem je šlo za težko orožje, za minskoeksplozivna sredstva, približno 30 odstotkov pehotnega orožja pa je ostalo v naših rokah. To je bilo orožje 14 občin in polovico orožja ene občine, tako da povsem brez vsega nismo bili. Je pa bilo v primerjavi s celotno količino orožja, ki ga je imela Teritorialna obramba, to zanemarljiv del in do vojne naša glavna težava.

Tone Krkovič je bil v tem času sekretar za obrambo v občini Kočevje. Mislim, da je bila ta občina ena od petih občin, v katerih je JLA pobrala orožje tudi upravnim organom. Seveda je bil Krkovič zaradi tega zelo prizadet. Tudi odreagiral je zelo odločno.«

niti. Le predsedstvo republike kot najvišji organ vodenja TORS je imelo formalno pristojnost, da akcijo ustavi. Predsednik Kučan je zato zahteval od generala Hočevarja uradno pojasnilo o odvzemu orožja. Na sestanku predsedstva je Ivan Hočevar nepričljivo pojasnjeval, da je šlo le za varnostni ukrep. Orožje naj bi še naprej ostalo last TO, vendar v vojašnicah JLA, v kate-



Tone Krkovič



Vinko Beznik

vrška struktura Narodne zaščite (MSNZ). Vanjo je bilo razporejenih približno 22.000 pripadnikov rezervne sestave slovenske TO. Glavni vzrok oblikovanja MSNZ je bilo zavarovanje ukrepov nastajajoče slovenske države, ki jo je takrat in pozneje najbolj ogrožala JLA. Glavni vojni načrt MSNZ je bil preprost in logičen. Ob oboroženem posegu JLA (pozneje JA) bi pripadniki MSNZ morali zavarovati ključne objekte, hkrati pa s hitrimi napadi na skladišča orožja in vojaške opreme zagotoviti orožje za morebiten vpoklic popolnih formacij TO. Pripravljeni so bili podrobni načrti napadov na posamezna skladišča in druge objekte. Pripravljena so bila številna skrivna skladišča za orožje in vojaško opremo.

Projekt MSNZ je bil tajna vzpostavitev poveljstev in štabov lokalnih slovenskih oblasti ter za metek Slovenske vojske, ki so jo imenovali Vojska Republike Slovenije (VRS). Na začetku je nastajala brez zakonske podlage. Ob sodelovanju Janeza Janše

Začetek delovanja Manevrske strukture Narodne zaščite

Iz spontanega odpora proti odvzemu orožja slovenske TO je nastala ena od najbolj organiziranih in konspirativnih akcij v Sloveniji v novem obdobju. Rezultat je bila organizirana in oborožena vojaška formacija enot in štabov MSNZ, ki bi lahko že prej kot v treh mesecih po od-

Milan Kučan o projektu MSNZ v dokumentarnem filmu Operacija 2-1-13-62, ki je bil 17. maja 1992 predvajan na TV Slovenija:

»To so izjemno predani ljudje, ki so že več let delali v Teritorialni obrambi Slovenije. Poznali so skupno zgodovino konfliktov in bili vredni popolnega zaupanja. Njim se ni postavljalo vprašanje legitimnosti ali ne, ampak bolj, ali so razmere v okviru republiške politike, ki se je vendarle nadaljevala z volitvami in ne po že utečenih poteh. To se je dogajalo slabega pol leta po volitvah, ko se je ugotavljalo, ali so stvari usklajene in ali bodo dejanja, ki jih bodo morali izpeljati, usklajena s pravnim sistemom Slovenije in odločitvami političnega vodstva Slovenije. Ko so ta zagotovila dobili, je prišlo (vsaj občutek je bil tak) do vidnega olajšanja. Vedeli so, da lahko mirno skrbijo za visoko stopnjo pripravljenosti enot Teritorialne obrambe za obrambo neodvisnosti in suverenosti Slovenije, če bo to potrebno.«



Odvoz orožja v Celju

dajo orožje, po drugi strani pa so vedeli, da je takšno ravnanje v nasprotju z interesi Slovenije, ki bi jih morali oni najbolj bra-

rih naj bi ga vojaki stražili in varovali pred tatvinami, ki naj bi jih bilo v Jugoslaviji vse več.

vzemu orožja slovenski TO brnila Slovenijo pred oboroženim napadom. To vojaško organizacijo so pozneje imenovali Mane-

pa je dobila zakonsko pokritje kot Manevrska struktura Narodne zaščite (MSNZ), kajti Narodna zaščita je bila zakonsko opredeljena že v Zakonu o ljudski

obrambi in družbeni samozaščiti iz leta 1982.

Teritorialna obramba

Ko je Sovjetska zveza poleti 1968 okupirala Čehoslovaško, je bilo to opozorilo tudi za Jugoslavijo. Zato je bila jeseni tega leta po vsej jugoslovanskih republikah ustanovljena nova vojaška organizacija – Teritorialna obramba. Glavni štab za splošni ljudski odpor v Sloveniji je bil ustanovljen 20. 11. 1968. Kmalu zatem so bili ustanovljeni konjski štabi in poveljstva partizanskih enot.

Republiški štab za TO je bil najvišji organ slovenske Teritorialne obrambe, ki so jo sestavljali trinajst pokrajinskih štabov in 27. zaščitna brigada TO (30. razvojnica skupina). Na občinskih ravneh je bilo organiziranih 62 občinskih štabov za TO ter štabov v krajevnih skupnostih, kar je bilo pomembno za nadaljnji razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite (SLO in DS). Štabi za TO so ustanovljali in organizirali enote za splošni ljudski odpor, urejali organizacijska in kadrovska vprašanja ter skrbeli za opremljanje, urjenje in bojno pripravljenost enot. V TO Slovenije je bilo na začetku leta 1990 zaposlenih 45 aktivnih pripadnikov stalne sestave TO (pripadniki JLA) in 420



Pristava nad Stično, kjer je bil 7. septembra 1990 pomemben sestanek za nadaljnji razvoj MSNZ

bila v Sloveniji več let izpostavljena pritiskom zveznih vojaških ustanov, ki so želele strukturo TO popolnoma podrediti armadnim poveljstvom in TO ločiti od njenega okolja.

MSNZ in obveščevalno delo

Že poleti 1990 so organizatorji MSNZ začeli zbirati informacije o JLA, da bi tako dobro spoznali morebitnega nasprotnika. Organizirali so obveščevalno službo, katere glavna naloga je bila nadzor dejavnosti in postopkov vodilnih vojaških oseb v RŠTO, vojašnicah in ustanovah vojske v vsej Sloveniji. Dobili so zelo koristne informacije, s katerimi so nadzorovali delovanje proti Sloveniji in ga tudi preprečili. Pro-



Znak MSNZ

sredoval Rado Klisarič, ki se je, čeprav je bil uslužbenec Kontraobveščevalne službe (KOS), že maja povezal s Krkovičem in se dogovoril za sodelovanje. Člane MSNZ, ki so imeli pomembne naloge, je bilo treba preveriti in presoditi, ali so primerni za sodelovanje pri tako pomembnem in odgovornem projektu, kot je bila akcija MSNZ. Zbrani

obveščevalni podatki so omogočili pripravo ocene vzrokov in možnosti za delovanje sil JLA v Republiki Sloveniji ter ocene najverjetnejših smeri in sil, ki bi jih uporabil agresor, torej JLA. Omenjene ocene so bile podlaga za pripravo Direktive za uporabo Manevrske strukture Narodne zaščite.

Igor Bavčar, republiški sekretar za notranje zadeve, je 29. avgusta izdal odločbo o imenovanju Toneta Krkoviča za načelnika Narodne zaščite v morebitnih izrednih razmerah. Skladno z odločbo je Tone Krkovič deloval na podlagi pooblastil Zakona o SLO in DS ter Pravilnika o organiziranju NZ na celotnem območju RS. Določiti je moral namestnike in pomočnike, ki jih je prav tako potrdil Igor Bavčar, slednji je tudi imenoval pokrajinske načelnike MSNZ, ti pa so imenovali občinske načelnike MSNZ.

Na Pristavi nad Stično je bil 7. septembra 1990 sestanek, ki je bil zelo pomemben za nadaljnje delo MSNZ. Udeležili so se ga Janez Janša, Igor Bavčar, Tone Krkovič, Vinko Beznik in Jože Kolenc. Analizirali so nastali položaj in dotedanje ukrepe pri organizaciji MSNZ ter dorekli ce-

Igor Bavčar o projektu MSNZ v dokumentarnem filmu Operacija 2-1-13-62:

»To se je v glavnem dogajalo ponoči. Ljudje so spali podnevi in odhajali od doma ponoči. Pozneje so mi pripovedovali, da za mnoge zakone to ni bilo lahko.«

»V policiji je pri projektu Narodne zaščite sodelovala uniformirana policija, in sicer posebna struktura uniformirane policije, tako imenovane Posebne enote Milice. To je bil profesionalno izurjen kader, pridružil pa se mu je še izurjena Specialna enota Policije. Ti dve strukturi sta s takrat nastajajočo Narodno zaščito sodelovali izključno na podlagi ustnih ukazov. Tako je prišlo do zelo posrečene simbioze zaupanja med ljudmi. PEM so skrbele za zavarovanje premikov, sestankov in za prevoz orožja. Ponudile so svojo infrastrukturo, zveze itn.«

rezervnih. V enote TO je bilo na vpoklic razporejenih približno 75.000 rezervistov.

Zaradi nadzora in obvladovanja TO so pod poveljstvom generalštaba iz Beograda v vodstvo TO Slovenije pošiljali predvsem aktivne oficirje JLA. Kadrovska selekcija jugoslovanskega generalštaba je bila usmerjena v postopno zamenjavo vseh častnikov, ki so bili ocenjeni kot najzanesljivejši in bi dali v posebnih okoliščinah prednost Sloveniji pred Jugoslavijo. TO je

učili so nasprotnikovo ravnanje in organizirali 24-urno opazovanje vojašnic in vojaških objektov. Pravočasne informacije so pripomogle k uresničevanju natančnih postopkov in pravilnim odločitvam pristojnih organov na Republiškem sekretariatu za LO in Republiškem sekretariatu za notranje zadeve.

Ožji usklajevalni odbor MSNZ, v katerem so bili Janša, Bavčar, Beznik in Krkovič, je bil sprti obveščen o delu Hočevarjevega štaba. Informacije jim je po-

Tone Krkovič o projektu MSNZ v dokumentarnem filmu Operacija 2-1-13-62:

»Ne morem reči, da smo začeli takoj z organizacijo Manevrske strukture, saj Manevrska struktura v prevečenem pomeni slovensko vojsko. Mislim, da so to začetki slovenske vojske. Najprej je šlo za poenotenje stališč med ljudmi, ki smo si zaupali. Saj je bil temelj organizacije ravno na zaupanju, potem na poenotenju ocene, kaj se sploh dogaja. Če smo hoteli izdelati kvalitetno oceno, smo morali priti do kvalitetnih podatkov. To je diktiralo moj prvi kontakt z g. Klisaričem, ki je bil takrat v strukturi Kontraobveščevalne službe Jugoslovanske ljudske armade oziroma takrat Teritorialne obrambe, kar je bilo na en način isto, in danes lahko rečem, da sem se pravilno povezal, saj je bil g. Klisarič glavni vir najkvalitetnejših podatkov, na osnovi katerih smo lahko izdelali tudi kvalitetne ocene, kaj se dogaja in kaj se želi tudi v poznejšem obdobju doseči.

V tej gostilni (gostilna Rojc v Laščah med Novim mestom in Kočevjem, dodal A. M.) me je kolega Rado Klisarič redno in izredno obveščal o najaktualnejših podatkih iz naslova dela Kontraobveščevalne službe Jugoslovanske ljudske armade. Brez teh podatkov bi bilo praktično nemogoče vršiti redno, kvalitetno analizo situacije.

Pripravo osnutka organigrama, organizacije Manevrske strukture Narodne zaščite sta ministra zaupala meni. Že na samem začetku sem ta predlog poimenoval 2-1-13-62. Tako se je cela zadeva imenovala. To ima svoj vsebinski smisel, ima svoj pojem, in sicer: dva pomeni ministra Janša in Bavčar. Navzdol naj bi bila zaenkrat zadeva individualno vodena. Enka naj bi bil jaz. Trinajst, trinajst pokrajinskih vodij in 62 občin. To je seveda teorija, praktično izpeljati ta sistem je pa nekaj drugega.«

loten načrt delovanja. Tone Krkovič je predstavil predlog vojnega načrta in organizacijsko shemo MSNZ. Na podlagi potrjene Direktive načelnika Narodne zaščite Republike Slovenije za demonstracijsko, delno in popolno uporabo Manevrske strukture Narodne zaščite so bili pozneje pripravljeni nujni delovni dokumenti in delovne karte. V teh načrtih je bila JLA prvič omenjena kot morebitni agresor oziroma ključna nevarnost za slovensko osamosvojitvev.

Sestanek na Pristavi je bil zgodovinski, saj je bil sprejet in potrjen dokument za vojaško zavarovanje slovenskega osamosvajanja.

Na pokrajinskih ravneh so pozneje pripravili dokumente, pri-



Sestanek vodilnih mož MSNZ tik pred sprejetjem ustavnega amandmaja o TO 27. septembra 1990

čevalni službi (KOS) niso ostale neopažene, vendar so pripadniki MSNZ in Milice namerno ustvarili vtis, da se orožje vozi v Gotenico. Da so bili prevozi dobro organizirani, dokazuje dejstvo, da ni bil noben prevoz odkrit, k sreči

Sprejeti so bili pomembni dokumenti, mnogi med njimi so bili v vojni za Slovenijo leta 1991 tudi uporabljeni v praksi.

Med mnogimi dogodki, pove-

Bavčar razložila smisel projekta (prisotne sta pozdravila tudi Milan Kučan in Lojze Peterle), je projekt dobil nov polet.

Predsedstvo Slovenije je 28. septembra 1990 imenovalo Janeza Slaparja za vršilca dolžnosti načelnika RŠTO. Major Janez Slapar je bil dotedanji poveljnik Pokrajinskega štaba TO za Gorenjsko in je imel dolgoletne izkušnje z delom v Teritorialni obrambi. V novem republiškem štabu je zbral sodelavce, ki so prevzeli in organizirali vodenje oziroma poveljevanje enotam in štabom Teritorialne obrambe Republike Slovenije.

Z imenovanjem Janeza Slaparja za vršilca dolžnosti načelnika

Na republiški ravni je Manevrsko strukturo Narodne zaščite operativno vodil Tone Krkovič, imenovani pa so bili tudi pokrajinski načelniki MSNZ, in sicer v mestu Ljubljana Miha Butara, na Gorenjskem Janez Slapar, Dolenjskem Rade Klisarič, v Ljubljani okolici Elo Rijavec, na Koroškem Mladen Mrmolja, v Vzhodnoštajerski pokrajini Marjan Fekonja, Zahodnoštajerski pokrajini Stefan Šemrov, Posavju Ernest Breznikar, Zasavju Jože Ranzinger, Pomurju Ivan Smodiš, na Notranjskem Vojko Štemberger, v Severnoprimerški pokrajini Drago Vidrih in Južnoprimerški pokrajini Polde Čuček.

Pri specialni brigadi MORIS je bila leta 1992 ustanovljena veteranska enota, katere pripadniki so bili organizatorji MSNZ. Izkušnje, pridobljene v uresničevanju projekta MSNZ, in izkušnje iz vojne za Slovenijo leta 1991 so s ponosom prenašali na mlajše pripadnike specialne brigade MORIS. Pripadniki specialne brigade MORIS so se obvezali, da bodo nadaljevali, negovali in ohranjali zgodovinski spomin na projekt Manevrske strukture Narodne zaščite. Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je 21. junija 2001 pripadnike Manevrske strukture Narodne zaščite odlikoval z najvišjim državnim odlikovanjem – zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije.

lagocene uporabi enot MSNZ v posameznih pokrajinah. Mnogo teh dokumentov je bilo naslednje leto uporabljeno v vojni za Slovenijo.

Razvažanje orožja po Sloveniji

Pri prevozu orožja je bilo treba pokazati veliko iznajdljivosti, vsak prevoz je bil opravljen v popolni tajnosti, po navadi ob poznih nočnih urah in z večkratnim krožnim zavarovanjem smeri. Nikoli ni bila uporabljena ista relacija. Na tovornjake so nameščali tudi različne registrske tablice. Vsi prevozi oborožitve, streliva in minskoeksplozivnih sredstev iz Gotenice so bili trojno varovani. V poletnih nočeh 1990 so tovornjaki v spremstvu pripadnikov MSNZ in posebnih enot Milice vozili orožje iz Gotenice v pokrajine, občine, ki so bile brez orožja, streliva in MES. Pripravljena so bila številna skrivna skladišča orožja in vojaške opreme. Vožnje tovornjakov iz Gotenice JLA oziroma njeni Kontraobveš-

pa kljub številnim prevozom in težkim razmeram ni bilo nobene prometne nesreče.

Septembra 1990 so bili sestanki organizatorjev MSNZ tako na republiškem kot na pokrajinskih in občinskih ravneh pogosti.

zanimi z akcijo MSNZ, posebno mesto zasluži sestanek republiškega vodstva MSNZ, pokrajinskih načelnikov MSNZ in poveljnikov posebnih enot Milice na izvršnem svetu Republike Slovenije. Ko sta Janez Janša in Igor

RŠTO je bil Tone Krkovič razrešen kot načelnik MSNZ.

Albin Mikulič
povzeto po knjigi UPORNIKI Z RAZLOGOM, ki bo izšla oktobra 2005



Takratni predsednik države Milan Kučan je 21. junija 2001 pripadnike MSNZ odlikoval z najvišjim državnim odlikovanjem – zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije

V GEOMETRIJSKEM SREDIŠČU SLOVENIJE (GEOSS) SLOVESNO ZAZNAMOVALI PETNAJSTO OBLETNICO MSNZ IN DAN ZVVS

To je bil čas dogodkov, ki nas niso delili, temveč so nas združevali

Ob dnevu Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) in 15. obletnici ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite je bila v soboto, 21. maja,

nik vlade Janez Janša. Med udeleženci slovesnosti sta bila tudi ministra Lovro Šturm in Janez Drobnič, načelnik Generalštaba SV generalmajor Ladislav Lipič

zaščite uresničili tisočletni sen našega naroda, je slovesnost začel predsednik ZVVS Srečko Lisjak.

Slavnostni govornik predsednik



To je bil čas, ko so se po imenovanju demokratično izvoljene vlade začele priprave na našo osamosvojitve in ni bilo povsem jasno, ali jo bomo dosegli



Na prireditel je prišel tudi predsednik Vlade RS Janez Janša, ki je bil tudi slavnostni govornik.

osrednja slovesnost Zveze veteranov vojne za Slovenijo v Geometrijskem središču Slovenije (Geoss) v Spodnji Slivni pri Vačah. Ob spomeniku rodoljubi osamosvojitvene vojne je zbranim veteranom vojne za Slovenijo spregovoril predsed-

ter župani litijske, šmarske in moravske občine ter seveda številni veterani iz skoraj vseh 54 območnih združenj.

»Takrat, ko nas je Slovenija potrebovala, smo znali stopiti skupaj in z neverjetnim projektom Manevrske strukture Narodne



Med udeleženci slovesnosti sta bila tudi ministra Lovro Šturm in Janez Drobnič (na posnetku), načelnik Generalštaba SV generalmajor Ladislav Lipič ter župani litijske, šmarske in moravske občine.

vlade Janez Janša se je spomnil dogodkov z začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja in položaja, ko je JLA začela razoroževati takratno Teritorialno obrambo. »Za dogodke, za katere smo vedeli, da so pred nami, smo morali organizirati zaščito.

z manjšimi ali neprimerno večjimi žrtvami ter razdejanjem mlade države,« se spominja dogodkov izpred petnajstih let takratni sekretar Sekretariata za narodno obrambo in eden od organizatorjev projekta MSNZ. Po njegovih besedah smo v



Veteranski prapori pozdravljajo dvigovanje državne zastave.



Slovesnost je s pozdravnim nagovorom začel predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo polkovnik Srečko Lisjak.



Privreditev ob 15. obletnici ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite in dnevu ZVVS je v Spodnjo Slivno privabila precejšnje število obiskovalcev in veteranov iz skoraj vseh 54 območnih združenj.

Sloveniji sredi maja 1990, takoj po zavrnitvi ukaza armade glede razoroževanja Teritorialne obrambe, začeli uresničevati projekt Manevrske strukture Narodne zaščite, ki so jo sestavljali oboroženi prostovoljci.

»To je bil čas, ko smo se srečevali ljudje, ki se prej nismo srečevali in poznali, a smo bili skupaj ob zaupanju drug drugemu uspešni v svojih načrtih. To je bil čas ugotavljanja, kdo je in kdo ni za Slovenijo, to je čas dogodkov, ki nas niso delili, temveč so nas združevali. To je čas naše največje enotnosti. Današnje proslavljanje 15. obletnice ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite je hkrati obletnica takratne domoljubne, patriotske odločitve večine Slovencev za svobodno, samostojno in demokratično Slovenijo,« je poudaril Janez Janša.

Sredi nagovora predsednika vlade Janeza Janše zbranim na slovesnosti je po nekaj pokanja v zvočnikih odpovedalo ozvočenje. Govornik je za nekaj časa prepustil oder pevcem okteta Valvazor, ki so zapeli pesmi Slovenec sem in Triglav, moj dom, in tako omogočili popravilo ozvočenja. »Kaže, da sem se preveč prepustil spominom in sem predolg, zato bom odslej nekaj krajši,« je slavnostni govornik začel drugi del nagovora zbranim na Geossu in požel za svoje besede buren aplavz. Končal je

z besedami grškega misleca, da je za srečo potrebna svoboda, za svobodo pa pogum.

Kulturni program so izredno doživeto izvedli družinsko gledališče Kolenc iz Vač in dramski umetnik Tone Kuntner ter mlada harmonikarica Kristina Pahor. Program je iznajdljivo povezovala Bernarda Žarn. V spremljajočih dejavnostih so člani oddelka za pridobivanje kadra GŠSV predstavili projekt profesionalizacije Slovenske vojske. Aktiv kmečkih žena pa je ponudil dobrote, ki jih zna pripraviti pridna in iznajdljiva roka kmečke žene. Albin Mikulič je s sodelavci pripravil priložnostno razstavo o Manevrski strukturi Narodne zaščite, ki so si jo s posebnim zanimanjem ogledali gostje in tudi udeleženi.



Kulturni program so izredno doživeto izvedli družinsko gledališče Kolenc iz Vač in dramski umetnik Tone Kuntner ter mlada harmonikarica Kristina Pahor. Program je 7povezovala Bernarda Žarn.

ci proslave. Sledilo je tovariško druženje veteranov in gostov ob veteranskem golažu, ki so ga kot vedno pripravili pripadniki Slovenske vojske. Obujanje

spominov in ubrana pesem sta se slišala še pozno tisto lepo sobotno popoldne.

Jože Čibej

Odkritje spominske plošče »MSNZ«

Posavski veterani so 9. junija ob pomoči Slovenske vojske, Občine Krško in ZVVS na družinski zidanci Butara na Bočju nad Podbočjem slovesno odkrili prvo spominsko ploščo MSNZ v Sloveniji.

V tej zidanci so se prvič avgusta 1990 sestali Miha Butara mlajši, Tone Krkovič in Ernest Breznikar, ki te dogodke takole kličo iz spomina: »S projektom MSNZ sem se seznanil na prvem tajnem sestanku prav tukaj, v zidanci družine Butara, kamor me je povabil moj znanec Miha Butara mlajši. Seznanil me je s Tonetom Krkovičem, republiškim načelnikom MSNZ, ki je operativno vodil projekt. Tu sem spoznal cilje, naloge in temeljna načela delovanja MSNZ, ki so seveda morala biti v strogi tajnosti in velikem medsebojnem zaupanju. Bilo je veliko vprašanj, pomislekov, dvomov, komu zaupati, kakšen bo odziv pri sodelavcih. Spraševal sem se tudi, ali najvišje vodstvo podpira projekt, kaj bo, če bo med načrtovanimi akcijami kaj narobe. Taka in podobna vprašanja pa niso mogla več zavreti in vplivati na aktivnosti projekta MSNZ, ki so bile že v teku. V zelo kratkem času smo se ponovno srečali tu na vikendu družine Butara, takrat že v širši sestavi: Stane



V zidanci družine Butara na Bočju so se avgusta 1990 prvič sestali (od leve proti desni) Miha Butara mlajši, Tone Krkovič in Ernest Breznikar.

Zlobko, Mitja Teropiš, Martin Škorc in Ivan Božič. Tedaj smo postavili temelje in ustanovili MSNZ za Posavje.

Nadaljnje delo je potekalo v dveh smereh. Uradno smo še vedno sodelovali z RŠTO, sicer zgolj formalno, vzporedno pa smo izvajali naloge MSNZ v veliki tajnosti, kajti vseskozi je bilo čutili spremljanje našega dela od JLA.

V projektu MSNZ smo oblikovali nove enote, zmanjšali njihovo sestavo, popestrili popolnitev z orožjem, enote so postale učinkovitejše – tako imenovane intervencijske enote, protiočlepne skupine, okrepili smo

obveščevalno dejavnost, postavili obveščevalne točke ...

Pomembno je bilo tudi dobro sodelovanje s tedanjo Milico in z organi za notranje zadeve. Pri usklajevanju nalog smo dobro sodelovali z Andrejem Bobkom, tedanjim komandirjem posebne enote Milice, ki je sočasno vodil projekt MSNZ v okviru notranjih zadev.

Izpeljati smo morali veliko akcij, premišljeno načrtovati, vse tesnobne in neprespanske noči pa so se pozneje pokazale kot pravilna predvidevanja, saj smo poleg številnih dejavnosti in postopkov v vojnih razmerah iz vseh štirih spopadov (Prilipe, →

Rigonce, Krakovski gozd in letališče Cerklje ob Krki) v Posavju prišli kot zmagovalci.

To je bil čas, ko so se srečevali ljudje, ki se prej niso poznali, a jim je skupaj v zaupanju drug do drugega v celoti uspelo izpeljati načrte.

Po kulturnem programu, v katerem so sodelovali Moški pevski zbor Brestanica, kulturniki Svobode Senovo, učenci OŠ Podbočje, so spominsko ploščo odkrili prvi akterji MSNZ v Posavju Tone Krkovič, Miha Butara ml. in Ernest Breznikar.

Prireditve je bila zelo obiskana, saj so se vabilu odzvala vsa veteranska društva v Posavju, prisotni so bili tudi visoki funkcionarji Vlade RS, pripadniki SV, župan Občine Krško Franc Bogovič, poslanca Državnega zbora RS Stane Pajk ter Tone Anderlič in lokalni prebivalci.

Po pozdravnih besedah župana in Toneta Krkoviča je Slovenska vojska poskrbela za pravi vojaški fižol, gostitelj Butara pa za dobro kapljico.

Rudi Smodič



Spominsko ploščo ob 15-letnici ustanovitve MSNZ so odkrili najstarejša člana MSNZ južne Primorske Rudi Dujc ter Roman Vidali in nekdanji koordinator MSNZ in notranji minister med slovenskim osamosvajanjem Igor Bavčar.

V Divači odkrili spominsko ploščo MSNZ

Na Lovski koči Divača sta 25. junija najstarejša člana MSNZ južne Primorske Rudi Dujc in Roman Vidali z Igorjem Bavčarjem, nekdanjim koordinatorjem MSNZ in notranjim ministrom v času slovenskega osamosvajanja, odkrila spominsko ploščo ob 15. obletnici ustanovitve MSNZ. V tej koči je 20. avgusta 1990 Leopold Čuček, koordinator za južno Primorsko, v tajnosti sklical prvi sestanek, ki so se ga udeležili tudi Darko Andrejašič, Stane Ferjančič, Slavko Dekleva, Henrik Čopi, Andrej Koce in Drago Božac. Na policiji je bil koordinator Slavko Gerželj.

V slavnostnem govoru je Igor Bavčar orisal pot osamosvajanja in pomen MSNZ za Slovenijo v kritičnih trenutkih, ko je JLA razorožila slovensko Teritorialno obrambo. Priprave na vojno so tako stekle že dobro leto pred oboroženim spopadom. Poudaril je pogum MSNZ-jevcev, ki so

izpostavili svoja življenja in življenja družin.

Nosilec prireditve je bil Pokrajinski odbor ZVVS Krasa, Brkinov in slovenske Istre. Nastopila sta Orkester slovenske policije in Moški pevski zbor Slavniki. Predsednik PO ZVVS Vlado Ličen in divjaški župan Rajko Vojtkovsky pa sta udeležence nagovorila s pozdravnimi mislimi. Slovesnosti se je udeležil tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Ladislav Lipič.

V počastitev spomina na osamosvojitvene dogodke so uro pred odkritjem spominske plošče v Divači pripravili krajšo slovesnost ob spomeniku Dan prej. Nosilec slovesnosti je bilo Policijsko veteransko združenje Sever za Primorsko in Notranjsko. Ob pozdravnem nagovoru predsednika Veteranskega policijskega društva Sever za Primorsko in Notranjsko Fabia

Steffeta in govoru divjaškega župana Rajka Vojtkovskega je zaigral trobilni kvartet Policijskega orkestra in zapel Moški pevski zbor Slavniki.

Ob 13. uri se je iztekel tradicionalni pohod v počastitev osamosvojitvenih dogajanj na hrib Kokoš. Pohod so soorganizirali PO ZVVS Krasa, Brkinov in slovenske Istre, Policijsko združenje Sever za Primorsko in Notranjsko ter ZSK kraških občin. Pozdravni nagovor je imel v

imenu nosilcev prireditve predsednik OZ ZSK Sežana Jože Sedmak, slavnostni govor pa načelnik GŠSV generalmajor Ladislav Lipič. Na vseh treh prireditvah so sodelovali tudi člani ZZB NOV Krasa in obalnih občin. Prireditve so izpeljali ob izdatni podpori sponzorjev, Slovenske vojske in Policije.

Danijel Božič

Foto: Tomaž Primožič, Primorske novice

MSNZ Notranjske bo odkril spominsko ploščo

Vodstvo MSNZ Notranjske bo 10. septembra pripravilo slovesnost, na kateri bodo odkrili spominsko ploščo v spomin in zahvalo podjetju, ki je v začetku septembra 1990 omogočilo ureditev tajnega skladišča za orožje in strelivo za izvedbo projekta MSNZ.

Značilnost skladišča je bila v tem, da je bila stavba v neposredni bližini (samo čez cesto je bil glavni vhod v vojašnico) vojašnice v Trnovem pri Ilirski Bistrici, kjer so v letu 1990 in do septembra 1991 »domovali« tankovski bataljon ter še nekaj enot takratne brigade JLA, nameščene v Ilirski Bistrici. Za varnost skladišča je skrbelo nekaj delavcev podjetja Transport Ilirska Bistrica. Skladišče je ohranilo status tajnega skladišča vse do 26. junija 1991, ko so orožje in strelivo razdelili mobiliziranim enotam TO iz občine Ilirska Bistrica.

Slavnostni govornik na slovesnosti bo načelnik Republiškega štaba MSNZ Anton Krkovič, v kulturnem delu bosta sodelovala Kvintet trobil Orkestra Slovenske vojske in vojaški pevski

zbor 247. območnega štaba TO, ki letos praznuje že 20. obletnico javnega nastopanja. Ustanovljen je bil namreč leta 1985 na željo pripadnikov TO občine Ilirska Bistrica.

Notranjski MSNZ-jevci želijo z odkritjem spominske plošče izreči zahvalo vsem, ki so na tem območju sodelovali v za Slovenijo tako pomembnem obdobju priprav na osamosvojitve in osamosvojitveno vojno, poznejšim rodovom pa pustiti spomin na najsvetlejšo obdobje pisanja zgodovine slovenskega naroda ter s tem zaznamovati 15. obletnico ustanovitve in delovanja MSNZ na Notranjskem. Še posebej poudarjajo izredno uspešno sodelovanje organizatorjev MSNZ s takratno Milico, s podjetji, ki so imela organizirane enote TO, ter s prebivalci teh krajev, saj nobeden ni odklonil sodelovanja v MSNZ, naj so bile to naloge skrivanja vojaškega orožja in opreme na lastnih domovih ali v objektih podjetij, tajnega prevažanja, varovanja orožja ali pa druge bojne naloge, povezane s projektom MSNZ.

Vojko Štemberger



Podjetje Transport, kjer je bilo tajno skladišče orožja. V ozadju je vojašnica JLA v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

Janez Janša na slovesnosti v Rožni dolini

Več kot tisoč udeležencev je v petek, 1. julija, počastilo spomin na eno od najbolj odmevnih bojnih akcij v vojni za Slovenijo pri osvoboditvi mednarodnega mejnega prehoda Rožna dolina. Slovesnosti so se udeležili visoki gostje in udeleženci vojne za Slovenijo. Slavnostni govor je imel predsednik vlade Janez Janša.

Veterane vojne za Slovenijo in veterane Severa je pozdravil predsednik veteranov Stojan Peršič; poudaril je zlasti zgodovinski pomen osamosvojitvene obdobja 1990-91, ki bo v zgo-

go močnejšemu sovražniku, Jugoslovanski armadi. Pomen in vlogo policije v tem obdobju je orisal predsednik Severa Angel Vidmar. V Rožni dolini se je kakor drugod po Sloveniji uresničeval tisočletni sen Slovencev po samostojni državi. Udeležence je pozdravil tudi župan Občine Šempeter - Vrtojba Dragan Valenčič, aktivni udeleženec vojne za Slovenijo. Janez Janša, predsednik Vlade Republike Slovenije, je zlasti poudaril pomemben prispevek Primorcev v osamosvojitveni vojni, kajti na Primorskem se je začel upor proti JA dan pred vsemi v Sloveniji. Zahvalil se je enoti majorja Srečka Lisjaka, današnjega predsednika Zveze veteranov vojne za Slovenijo, ki je s svojo devetčlansko specialno enoto dossegel bleščečo zmago v Rožni dolini, ki ji skoraj ni primere v desetdnevni vojni.

Praznovanja ob spominskem znamenju v Rožni dolini se vsako leto udeležuje veliko veteranov vojne za Slovenijo in veteranov Severa. Letošnje praznovanje so zaznamovali tudi z bogatim kulturnim programom, v katerem so sodelovali Nonet Brda, Sergej Ferrari, pevec Giannini Rijavec ter Vladimir Čadež in Srečko Lisjak.

Predsednik vlade Janez Janša se je srečal z veterani in s predstavniki javnega življenja v Klubu veteranov v »bunkerju« v Šempetru pri Gorici. Zavzel se je za čimprejšnje dokončanje spomenika na Cerju. Rožna dolina je in bo ostala trajen spomin in opomin prihodnjim rodovom, kako je treba braniti domovino, ki je ena in edina za vse Slovence. Veterani vojne za Slovenijo so konec julija obiskali Janeza Janšo na taboru v Lepeni ter mu izročili spominski album iz Rožne doline.

Dominik Soban



V Klubu veteranov je Janez Janša v knjigo vtisov zapisal: »Za srečo je potrebna svoboda, za svobodo pa je potreben pogum. V tem prostoru hranite spomine na sanje o svobodi za Slovenijo in o svojem pogumu!«

dovini zapisano kot najsvetlejšee obdobje slovenskega naroda, ki ga zaznamujejo enotnost, odločnost in želja po samostojnosti in neodvisnosti. »Vaša prisotnost na proslavi v Rožni dolini potrjuje vašo zavest, spoštovanje in ponos na obdobje, ko nas je domovina potrebovala na najbolj neposreden način, ko je bilo treba braniti dom, družino in domovino. V Rožni dolini smo naloge takoj opravili pogumno, odločno in pokončno proti mno-

Visoko državno odlikovanje Ernestu Breznikarju

Predsednik republike dr. Janez Drnovšek je na predlog OZVVS Krško in ZVVS 23. marca Ernesta Breznikarja odlikoval s »srebrnim častnim znakom svobode Republike Slovenije« za zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Republike Slovenije.

Ernest Breznikar je bil pripadnik Teritorialne obrambe že od ustanovitve leta 1968. Prižadeval si je zagotoviti boljše možnosti za delo in opremljenost s sredstvi, ki so bila namenjena uspešnemu usposabljanju poklicne strukture in enot rezervne sestave. Bil je eden od organizatorjev Manevrske strukture Narodne zaščite za Posavje. Leta 1990 se je uprl predaji orožja takratni JNA. Med najpomembnejše naloge sta sodila ocena tedanjih političnih razmer z vojaškega vidika ter hitro ukrepanje v smislu pridobivanja, delitve in hranjenja orožja za nove, rezervne lokacije. Obenem sta potekala usposabljanje prostovoljcev in izdelava obrambnih načrtov. Del orožja se je hranil tudi v njegovi stanovanjski hiši.



Med vojno v Sloveniji je bil poveljnik TO za Posavje. Izkazalo se je, da so bili dotedanji priprave in predvidevanja pravilno usmerjeni, saj so bili vsi poskusi vdora agresorske vojske v Posavje ustavljeni. Ker so bili vsi spopadi premišljeno vodeni, zato da bi se ohranila človeška življenja, so bile žrtve kljub številnim žariščem majhne. Čestitamo!

R. S.

»Neobjavljeno pismo v NEDELU!«

NEDELO, LJUBLJANA, UREDNICA ROMANA DOBNIKAR ŠERUGA

Spoštovana!

Kar je natisnjeno v časopisih, neredko postane vir za zgodovinske pisane, samo zaradi tega prosim, da objavite to pismo kot popravek v Nedelu 31. julija na 17. strani o »največkrat odlikovanem slovenskem osvoboditelju«. Pregled nad odlikovanji nove slovenske vojske je bil v moji pristojnosti, dokler sem bil v aktivni vojaški službi. Najvišja odlikovanja in največ odlikovanj ter priznanj za sodelovanje v vojni za samostojno Slovenijo leta 1991 je dobil polkovnik

Srečko Lisjak. Uživa ugled najbolj hrabrega častnika slovenske vojske v vojni 1991, zato je bil med drugim odlikovan z najvišjim odlikovanjem, s častnim vojnim znakom 1991 in častnim znakom svobode Republike Slovenije ter številnimi drugimi priznanji. Upravičeno priznanje njegovi hrabrosti z ničemer ne zmanjšuje pomena in hrabrosti drugih pripadnikov tedanje Teritorialne obrambe Republike Slovenije in slovenske Milice.

*Janez J. Švajncar,
brigadir Slovenske vojske
v. p.*



Pohodniki čakajo na začetek zaključne prireditve.

Jubilejni 20. spominski pohod na Triglav

Letošnji jubilejni 20. spominski pohod borcev, veteranov in slovenskih častnikov na Triglav je bil 8. in 9. julija. Posvečen je bil 110. obletnici Aljaževega stolpa, 60. obletnici konca druge svetovne vojne in 15-letnici Manevrske strukture Narodne zaštite. Za letošnji pohod je bilo prijavljenih več kot 600 pohodnikov: borcev, veteranov vojne za Slovenijo (članov ZVVS in združenja Sever) in slovenskih častnikov. Letos je pohodnikom

zagodlo vreme, tako da jih je prišlo na vrh le nekaj deset, do Kredarice pa dobrih 460. Med pohodniki je bilo letos 16 pohodnikov iz Ankaranu, ki so na pot krenili 2. julija, 11 pohodnikov z Nanosa, ki so krenili na pot 5. julija, ter skupina pohodnikov iz zamejstva, članov planinskega društva iz Gorice v Italiji in članov Zveze borcev NOB, ki se tudi vsako leto udeležujejo spominskega pohoda na Triglav, letos pa jih je vodil Saverij

Rožič. Na Kredarici so pripravili kulturni program, kljub slabemu vremenu pa so pohodniki prinesli slovensko zastavo prek severne triglavske stene v Triglavski dom na Kredarico.

Organizacijski odbor je vodil Janez Smole iz Lesc. Prvi pohod je leta 1985 organizirala Skupnost Prešernove brigade, leta 1991 so se jim prvič pridružili tudi veterani. »Zadnjih deset pohodov organizirajo skupaj veterani ZVVS, združenja Sever in borčevske organizacije ter Združenje slovenskih častnikov. V 20 letih je bilo že več kot 6000 pohodnikov,« je dejal Smole.

Letos je bila sklepna slovesnost na Rudnem polju. Zbranim je spregovoril obrambni minister Karl Erjavec, ki je dejal, da je Triglav bil »in ostaja simbol slovenstva«. Spomnil je tudi na patrulje, ki so nesle zastavo na vrh Triglava med drugo svetovno vojno leta 1944 in med slovensko osamosvojitvijo leta 1991. Omenil je tudi, da je na Dovje, v vas pod Triglavom, prišel Jakob Aljaž in »17. julija 1895 kupil 5 m2 zemljišča na vrhu Triglava za tedanjih 5 goldinarjev«, pozneje ga je podaril slovenskemu planinskemu društvu. Minister je govor sklenil z besedami, po-

svečenimi Triglavu: »Danes si želim, da bi ga vsi doživeli enako kot neosvojljivo trdnjavo, ki le nam dopušča in dovoljuje, da stopamo na njegov vrh.«

V kulturnem programu so nastopili Jeseničanka Monika Bohinec, najbolje ocenjena študentka letošnjega zaključnega letnika glasbenega konservatorija v Salzburgu, na harmoniko je zaigrala nekdanja svetovna prvakinja v starosti do 13 let (v letih 2001-2002) Kristina Pahor, ob spremljavi Orkestra Slovenske vojske je pel partizanski pevski zbor, Francka Trunkar iz Kranja pa je prebrala pesem Še bomo peli.

Na Rudnem polju je bila na ogled razstava 13. slikarsko-kiparskega srečanja Pokljuka 2005. Srečanja, ki je bilo 25. junija na Pokljuki, se je udeležilo 45 slikarjev in slikarjev, med njimi eden iz Hrvaške. Izdelali so 44 del v različnih tehnikah. Letos so za desetkratno udeležbo na srečanjih priznanja prejeli: Jožica Sefarin z Iga, Vida Soklič iz Begunj, Jana Strušnik ter Nenad Vukobrat iz Ljubljane. Šest slikarjev oziroma slikarjev pa je prejelo priznanja za petkratno udeležbo.

RK

Fotografija: Jože Konšnjek, Gorenjski glas

NA POHODU OD ANKARANA DO TRIGLAVA NI OMAGAL NIHČE



Pohodniki na mejnem prehodu Fernetiči, kjer je bila ob obeležju osamosvojitveni vojni slovesnosti.

Hladil nas je dež

»Se spomniš, da smo pred dvema letoma vsak dan popili povprečno osem litrov vode na osebo, ko smo rinili od Ankaranu do Tolmina?« so vrel spomini na izjemno vroče poletje 2003. In letos? Preveč vode smo naložili v spremljevalno vozilo. Ni šla »v promet«. Morda dva, tri

litre je spil vsak pohodnik in konec. Prijetno za hojo. Oblačno, temperatura pod 30 stopinj Celzija, in če bo vse po sreči, bo šlo tako do vrha. Iz Ankaranu nas je v soboto ob petih zjutraj krenilo šestnajst in od tega kar pet takšnih, ki so šli prvič. »Sezuj telovadne copate in obuj



Za konec še posnetek na cilju!

gojzarje, Klavdij!« »Ne, so odlične in hodil bom v njih,« se je glasil odgovor. Tistim, ki gredo prvič, že pred pohodom svetujemo, jih opozarjamo, povemo, da je bistvo pohoda v glavi in ne v nogah, da planinska pravila na dolgih etapah ne vzdržijo, da je treba varčevati z energijo, malo govoriti, stisniti zobe, premagati bolečine ... In zvečer v Sežani se že začneta preštevanje žuljev in

lepljenje obližev. Telovadni copati romajo v kombi, je pa že skoraj prepozno. Potna noga je v kateremkoli obuvalu občutljiva in gorniška obutev je najprimernejša. Zelo sem pameten in lahko svetujem, obenem pa sem si obul visoke vojaške čevlje in si »stolkel« ahilovo tetivo, prisluzil dva žulja ... Naslednje dni bom premišljal, kako sem lahko napravil začetniško napako.

Na mejni prehod Fernetiči so nas odpeljali z gasilskimi vozili in pri spomeniku osamosvojitveni vojni je zapel pohodniški kvintet. Janez Pajer, podpredsednik ZVVS Slovenije, ki je bil tudi pohodnik, je povedal nekaj besed o vojnih dogodkih na Krasu.

Večer pod mogočnimi lipami obisk direktorja gasilske brigade, komandirja sežanske policije.

Še v mraku smo jo ubrali iz Sežane čez Kras po dolini Raše, Branice in se dvignili na Vrtovec; na kmetiji pri Makovčevih so nam pripravili odlično kosilo. Otročaji so se nam nekaj časa čudili, nato pa se kar zaklepetali in zaigrali z nami. Čez Vipavsko dolino proti Stomažu je pripelalo in utrjenost z otečenimi in ožuljenimi nogami se je že dodobra polotevala večina. Bojan Rovšek, ki je poleg Vlada Ličana in Sandija Bečaja edini pohodnik, ki se je udeležil vseh sedmih pohodov, je kar predlagal: »Pripravite mi seznam tistih, ki gredo naprej, in drugih za britof!« Tako hudo spet ni bilo. Čez tri ure smo bili že vsi na Predmeji, za nami pa drugi dan in več kot 80 kilometrov. Tudi »naša dama« Slavica Mrakovčič, pohodnica že petič, je kljub dodatnim kilogramom, ki jih je nabrala od lanskega pohoda, zmogla. Presenečeni smo bili nad 70-letnim novincem, upokojenim policistom Stojanom Marčeto, ki je brezpotja in asfalt premagoval kot za šalo. In tako je gnil vse do Triglava in Pokljuke. Neverjetno mladosten, psihično in telesno pripravljen nas je spravljal v koš veliko mlajše.

Na Predmeji so nas pričakali gostoljubni domačini, ki pa so imeli z nami nekoliko manj dela. Letos nam je poleg kombija in vode hrano velikodušno zagotovila Slovenska vojska in tako smo imeli bistveno manj težav, stroškov, logistika, ki jo je vodil Vinko Kljun, pa je imela lažje delo.

Zarana smo krenili čez Trnovski gozd do Mosta na Soči in Tolmina, slovesnost na stotem kilometru pod Čepovanom pa smo letos izpustili. Večerjo v tolminskem hotelu nam je zagotovil župan Ernest Kemperle, hotelir Marjan Zavadlal pa nam je prepolovil strošek nočitve. Pred hotelom smo zapeli.

Vreme se je že kisalo in jutro nas je pozdravilo s težkimi oblaki. Ko smo krenili, se je zloilo in zato smo morali na Tolminske ravne kar po asfaltni cesti. Lilo je brez prestanka in gojzarji so bili polni vode. Idealno za dodatne žulje! Logistika nas je spravila pod kozolec, pripravila lignje, osliče, zelenjavo ... in mokri smo krenili skozi dež na Planino Ra-

zor, tam nam je prijazna oskrbnica koč zakurila peč. Čez Globoko proti Komni in Sedmerim nam vreme ni nagajalo in nagrada so bili belki in tropi gamsov. Proti Planiki je zadnje ujel dež, ki ni in ni hotel nehati. Gorski reševalci so pohodnike, ki so krenili proti Triglavu, zaustavljali v dolini in Pokljuki. Vrh je bil v megli, vsulo se je babje pšeno. Naslednje jutro smo čakali, da bi dež ponehal, obupali smo in se odpravili proti Kredarici skozi dež in slapove, ki so drli z Malega Triglava. Zapadel je sneg in pobelil naše zadnje korake proti Kredarici, kjer je že bila razstava premočenih oblaci tistih, ki so prišli pred nami. Namesto 670 se nas je na Kredarici zbralo kakšnih sto. »Proslava na Triglavu in Kredarici odpade!« so nam povedali. »To pa ne!« smo rekli. Poleg pevske skupine veterank in šestih pevcev Partizanskega pevskega zbora smo bili tu še mi. Dogovorili smo se in tako kot po navadi ob 18. uri pripravili slovesnost zaradi slabega vremena kar v koči. Veterana sta raztegnila veliko slovensko zastavo za pevke in pevci, Vlado Ličan, ki je vodil naš pohod, je prireditev povezoval, Janez Pajer je imel slavnostni govor. Začele so Domžalčanke s Himno, mi pa smo končali po štirih pesmih z Vstajenjem Primorske. Prireditev, kot bi jo pripravljali vsaj mesec dni.

Vojaškemu helikopterju je uspelo, da nam je dostavil hrano in vino s Pokljuke, Bojan, ki se je že sedmo leto izkazal kot nosač, je izvel iz nahrbtnika pršut in večer je izzvenel v pesmi, pogovorih in spominih. Izza šanka pa so mi posodili tudi kitaro. Proti Pokljuki smo krenili navsezgodaj, da prehitimo dež. Malo nas je porosilo, zalilo pa ne. V vojašnici smo se temeljito oprhali, obrili in preoblekli v čista oblačila, ki smo jih vso pot skrbno varovali v polivinilu, in med proslavo je začelo ponovno rositi. »Če se zlije, bomo morali domov nagi,« je padla pripomba. Nismo imeli ničesar več suhega. Pršilo je, preizkušalo nastopajoče in tisoče udeležencev proslave v spomin na prve partizanske obhodnice, ki so se pred 61 leti povzpeli na Triglav, in osamosvojitveno vojno 1991.

Z vojaškim avtobusom so nas udeležence pohoda Ankanan-Triglav 2005, ki ga skupno organiziramo Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Slovenska Istra in Policijsko veteransko društvo Sever za Primorsko in Notranjsko, odpeljali v Ankanan. Tam smo se do prihodnjega leta poslovili.

Danijel Božič

PO POTEH SPOMINOV IN OPOMINOV 1941–1945 IN 1991

Z Nanosa na Triglav

Območno združenje veteranov vojne za samostojno Slovenijo občin Ajdovščina in Vipava se že več let udeležuje spominskega pohoda veteranov vojne za samostojno Slovenijo, borcev NOV in slovenskih častnikov na Triglav. Po letošnjem načrtu dela so pripravili tudi prvi spominski pohod veteranov vojne za samostojno Slovenijo in pridruženih članov ZZB NOV Ajdovščina in Vipava z Nanosa na Triglav, ki je potekal pod geslom Po poteh spominov in opominov 1941–1945 in 1991.

Pohod temelji na medsebojnem druženju in spoštovanju vseh veteranov, ohranjanju stikov z ljudmi in uveljavitvi tradicije spoštovanja države, njenih simbolov in dogodkov med NOB ter leta 1991, njeni predanosti, močni volji, hrabrem dejanju in vzdržljivosti posameznikov.

Jubilejnega 20. pohoda na Triglav, ki ga je vodil predsednik OZVVS Ivan Marc, se je udeležilo šest pripadnikov OZVVS in sedem pridruženih članov ZZB NOV Ajdovščina. Na pot so odšli v četrtek, 7. julija, okoli 17. ure z



Pohodnikom je najbolj ostalo v spominu srečanje s prvim predsednikom samostojne Slovenije Milanom Kučanom.

Pohod so pripravili zaradi ohranjanja spominov na obdobje 1941–1945 ter 1990–1991. Posvetili so ga padlim in še živim borcem in borkam NOB 1941–1945 ter veteranom, ki so leta 1991 stali skupaj pri obrambi domovine, uresničevanju tisočletnih sanj Slovencev po lastni samostojni in svobodni državi. Želja ajdovskih in vipavskih veteranov je, da bi pohod postal tradicionalen. Vsako leto naj bi se pohod začel v drugem kraju Zgornje Vipavske doline, kraju, ki je pomemben za čas NOB ali vojne 1991. Med pohodom bodo pohodniki obiskali in obudili spomine na požige vasi na tem območju, ob spominskih znamenjih pa bodo v sodelovanju z učenci osnovnih šol, s člani ZZB NOV občine in preživelimi borci posameznih KS pripravili kratke kulturne programe. Letos so ju izvedli v Vrhpolju in na Predmeji.

vozilom SV in lastnimi osebnimi vozili. Po prihodu na Pokljuko so nemo strmeli v temno oblačno nebo v upanju, da se bo do jutra zjasnilo.

Ko so v petek zjutraj vstali, so bili razočarani in zelo potrti, saj je zunaj deževalo. Gorski vodniki si jih obvestili, da je pohod na Triglav zaradi zelo slabih in nemogočih vremenskih razmer začasno odpovedan. Po nekajurnem čakanju in sprehajanju po objektih Slovenske vojske so jih gorski reševalci obvestili, da je pohod na Triglav dokončno odpovedan. Z odločitvijo so se morali sprijazniti in so načrt prilagodili dejanskim razmeram. Najprej so odšli na bližjo planino Uskovnica in se po nekaj urah vrnili na Rudno polje. Po prihodu se je del pohodnikov odločil še za pohod do Blejske koč.

V soboto, 9. julija, je večji del skupine odšel do Vodnikovoga



Med pohodom

doma na Velem polju. Na Studorskem prevalu so se srečali s svojimi pohodniki, ki so prihajali z Nanosa. Po vrnitvi na Rudno polje so se pridružili drugim pohodnikom ter sodelovali na sklepni prireditvi. Najbolj sta jim ostala v spominu srečanje in slikanje s prvim predsednikom samostojne Slovenije Milanom Kučanom.

Prvi pohod »Po poteh spominov in opominov 1941-1945 in 1991« so pripravili od 5. do 9. julija. Zelo uspešno ga je vodil vojaški gornik Valter Likar (pripadnik stalne sestave SV iz Centra za usposabljanje Vipava). Udeležili so se ga osem pripadnikov OZVVS in trije pridruženi člani ZZB NOV Ajdovščina (en pripadnik zaradi zdravstvenih razmer po prvem dnevu ni nadaljeval pohoda).

Začetek pohoda je bil na Nanosu, konec pa na Pokljuki, kjer je bila tradicionalna sklepna prireditev 20. jubilejnega spominskega pohoda na Triglav. Pred začetkom pohoda na Nanosu jih je pri spominskem znamenju vojne za samostojno Slovenijo '91 nagovoril predsednik OZVVS Ajdovščina in Vipava Ivan Marc. Dejal je, da se prijetno počuti ob srečanju z njimi, vendar z veliko grenkobo pred pohodom obuja spomine na težke in usodne čase za slovenski narod, ko je tukaj med NOB potekala znamenita nanoška bitka in ko je letalstvo takratne JLA 28. junija 1991 ob 16. uri prvič napadlo nedolžen RTV-pretvornik. »Da bi napadala JA dosegla svoje mračne cilje, ni izbirala sredstev, tako se je odločala tudi za napade na civil-

ne objekte, kar RTV-pretvornik na Nanosu nedvomno tudi je. Agresorjeva letala so ob obstreljevanju stolpa bojno delovala tudi po enoti TO, ki ga je varovala. Kako brezobzirno in necivilizirana so bila dejanja JLA, kaže dejstvo, da niso prizanesli niti spomeniku narodnega heroja Janka Premrla - Vojka.

Spoštovani pohodniki, v času pohoda iščimo in poiščimo tisto, kar nas druži in združuje, ter tako ostanimo še dolgo pravi borci in veterani bojev za samostojno Slovenijo. Srečno in veteranski pozdrav!

Pohodnike je pot vodila prek nanoške planote do Vrhpolja. Tam je sledila kratka slovesnost, ki so jo pripravili učenci Osnovne šole Vrhpolje pod vodstvom učiteljice Nadje Koradin. Po položitvi venca pri spomeniku NOB so pohodniki nadaljevali pot proti Predmeji. Del poti od Ajdovščine do Predmeje je bil najtežji, saj jih je vso pot spremljalo pravo neurje, tako da so včasih celo izgubili orientacijo. V prostorih Krajevne skupnosti Predmeje so pohodnike zelo lepo sprejeli pripadnice Društva žena z Gore ter predsednik Društva Gora Uroš Velikonja.

Vse premočene pohodnike so pozdravili predsednik OZVVS Ivan Marc, podžupan Občine Ajdovščina Silvester Peljhan ter predsednik OZZNOB Ajdovščina Alojz Soban. Nato sta Adrijana Furlan in Zmaga Pergar položili venca k spomeniku padlim borcem pri hotelu na Predmeji. Pohodniki so prenočili v spominskem domu članov Društva Gora.

Drugi dan so nadaljevali pot od Predmeje do Iztokove koče, nato Lokve, Čepovana in Mosta na Soči do Tolmina ter tam prenočili.

Tretji dan jih je pot vodila iz Tolmina prek Planine v Pologu do izvira Tolminke, Prehodavcev, Bogatinskega sedla, Komne in Lopučniške doline do koče pri sedmerih Triglavskih jezerih; tam so prespali.

Četrti dan so iz koče pri Triglavskih jezerih odšli prek doline Triglavskih jezer, Hribarice in Doliča do Doma Planika. Zaradi slabega vremena vsa skupina ni odšla na Triglav. Na našega očaka sta se v zelo težkih razmerah podala Valter Likar in Anton Kreševac ter se tudi uspešno vrnila v Dom Planika.

Peti dan je sledil še spust prek Vodnikovega doma na Rudno polje, tam pa so se združili z drugimi pohodniki iz Ajdovščine ter se skupno udeležili osrednje proslave na Rudnem polju.

Po končani proslavi sta sledila tovariško srečanje »pod smreko« in vrnitev v Vipavo.

Za skupno pohod, ki je bil dolg

približno 115 kilometrov, je skupina potrebovala 35 ur. Pohodniki so premagali 6770 metrov skupne nadmorske višine. Pohod ne bi bil tako uspešen, če ne bi pohod pripravil in vodil izkušen vojaški gornik Valter Likar.

Za pomoč pri pripravi pohoda se ajdovski in vipavski veterani iskreno zahvaljujejo vsem donatorjem, še posebno Slovenski vojski (Center za usposabljanje Vipava, EVOJ Vipava in Postojna, Gorska šola Bohinjska Bela), občinama Ajdovščina in Vipava, Društvu Gora, Novi KBM - območje Nova Gorica, Fructalu, Mlinotestu, Mipu, Agroindu, Studiu foto GO, Veltingu, Fami, KO-BRI, Marjanci, Pizzeriji na placu, SGP Primorje, Podgornik inženiringu in drugim ter medijem (Radio NOVA, TV Primorka, Primorske novice, TV Koper, POP TV in TV Slovenija).

Posebna zahvala in priznanje gresta vodji pohoda Valterju Likarju.

Na svidenje na Triglavu leta 2006!

Ivan Marc

Med mladimi

Prav prijetno je pri duši človeku, ko stopi med najstnike - mnogi še ne dosegaajo te želene starosti in te tujca, ki ga prvič srečajo, prijazno pozdravijo z najmanj trikratnim hura. No, popoln tujec seveda nisem bil, saj smo se dogovorili za obisk, vedel sem, kdo so, in oni so vedeli, kdo sem jaz. In koga sem obiskal. Kolonijo mladih in njihovih vzgojiteljev, ki so sebi in nam pripravili imeniten piknik ob idilični reki Savinji v Ljubnem ob Savinji. Mladi, ki se morda prej nikoli niso srečali, so v koloniji, ki jo vsako leto pripravi Združenje prijateljev mladine iz Maribora, takrat zaživi kot ena družina. Ljubno ob Savinji sicer ni njihov domicilni kraj (bivajo namreč v domu Miloša Zidanskega na mariborskem delu Pohorja), izbrali so ga za svoj izlet ter piknik.

Tako kot vsako leto so tudi tokrat svoj piknik polepšali z družabnimi igrami in s kulturnim programom. Krstili so gorskega škrata Mileka, ki je sicer njihov zaščitnik in domuje globoko v pohorskih gozdovih. Celo do poroke je prišlo med dvema, ki sta se najbolj spogledovala. Seveda ne tista prava, saj je zanjo še čas. Prijaznost in prisrčnost, ki krasita te mlade ljudi in njihove vzgojitelje, ter veliko lepega, ki ti je namenjeno, je pravzaprav preveliko plačilo za majhno darilo, ki so ga bili deležni. Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo iz Maribora se je namreč odločilo, da bo po svojih močeh priskočilo na pomoč pomoči potrebnim, in uspelo nam je. S čekom za 50 tisočakov, ki smo jim ga podarili, so pripravili ta nepozabni piknik, ki mi bo ostal in najbrž tudi njim, ki so sicer vajeni vsega drugega prej kot dobrot, še dolgo v spominu.

Tone Korošec

JANEZ KOSELJ, UJET IN VKLENJEN NA KARAVANKAH

Od takrat imam dva rojstna dneva

Predsednika OZVVS Radovljica - Jesenice in predsednika PO ZVVS za Gorenjsko Janeza Koslja - Šarneka iz Spodnje Lipnice v radovljiški občini ni treba posebej predstavljati. Je eden od najbolj aktivnih veteranov v Sloveniji, ki »drži pokonci« tudi veteranska združenja na Gorenjskem. Že tretji mandat je predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice, aktiven je v upokojenskem društvu, krajevni skupnosti Lancovo in občini Radovljica, vedno pripravljen priskočiti na pomoč. Je eden tistih, za katerega lahko rečemo dober človek.

Janez Koselj je začel delovno pot v jeseniški železarni leta 1964. Leta 1972 se je pridružil Teritorialni obrambi, od leta 1996 je upokojen. V 24 letih dela v TO in Slovenski vojski je bil najprej skladiščnik, operativec, potem načelnik Občinskega štaba TO Radovljica, načelnik 22. brigade TO od leta 1987 do leta 1992, med osamosvojitveno vojno je bil namestnik poveljnika 33. ObmŠTO Radovljica - Jesenice, odgovoren za zaledje. Bil je tudi glavni pobudnik organiziranja OZVVS Radovljica - Jesenice, ki je ob ustanovitvi 20. junija 1997 imelo 265 članov, sedaj je s 1100 člani in članicami med največjimi v Sloveniji. Janez Koselj je med tistimi, ki se bodo vedno spominjali mednarodnega cestnega mejnega prehoda Karavanke na Hrušici v jeseniški občini, saj je tam med osamosvojitveno vojno od 28. do 30. junija 1991 preživel najbolj mučne ure, ko je bil zajet v objektu, kjer so prostori policije in carine. V teh prostorih so bili pripadniki JLA in zvezni miličniki od 27. do 1. julija 1991. Uradno je bil cestni predor Karavanke (7864 m) odprt 1. junija 1991, promet v Avstrijo je stekel 2. junija 1991 ob 6. uri. Med osamosvojitveno vojno prometa skozi cestni predor ni bilo, promet v Avstrijo pa je potekal skozi železniški predor, ki je prav tako na Hrušici. Veterani iz zgornje Gorenjske

se od leta 1992 vsako leto ob koncu junija ali 1. julija srečamo na tem mejnem prehodu in se spomnimo osamosvojitvene vojne leta 1991. Janez Koselj rad reče, da tako praznujemo tudi njegov »ponovni« rojstni dan.

Kaj se je zgodilo tistega petka, 28. junija, popoldne, ko sta dve letali JLA raketirali položaje naših enot nad portalno stavbo cestnega predora Karavanke, da si moral na Hrušico?

»Po radijski postaji sem sporočil poveljniku drugega bataljona, naj na raketiranje odgovorijo. Po prenosu povelja na podrejene in kratki pripravi položajev je prišlo do oboroženega spopada. Ravno tedaj so na občini Jesenice potekala pogajanja med predstavniki JLA, TO, milice in občine o umiku oziroma predaji pripadnikov JLA in zvezne milice. Naš poveljnik nas je obvestil, da do nadaljnjega velja prekinitev sovražnosti, zato smo o tem obvestili podrejene. Kmalu zatem pa je poveljnik bataljona sporočil, da nima radijske povezave z enim izmed položajev, na katerem imajo protiotklepno orožje armbrust, in da ne more zagotoviti prekinitve ognja. In ker sem vedel za ta položaj, sem mu sporočil, da bom na ta položaj odnesel radijsko zvezo in mu s tem omogočil poveljevanje.«



Med tistimi, ki se bodo vedno spominjali mednarodnega cestnega mejnega prehoda Karavanke na Hrušici je tudi Janez Koselj. Od 28. do 30. junija 1991, med našo osamosvojitveno vojno, je namreč tam preživel najbolj mučne ure, saj je bil zajet v objektu, kjer so prostori policije in carine.

Kako si prišel do tja?

»Z vozilom golf sem se odpeljal mimo hokejske dvorane Podmežaklo na Jesenicah, preko nove obvoznice v izgradnji in po stari podmežakelski poti proti omejenemu položaju. Ko sem hotel zapeljati proti položaju, mi je nasproti pripeljal eden od starešin drugega bataljona. Povedal je, da bo »predal« napolnjeno radijsko zvezo na ta položaj, obenem pa oddal še malico, sam pa naj se odpeljem nekoliko naprej in poberem že odslužen armbrust, ki bi lahko rabil za usposabljanje. Z vozilom sem se vračal proti štabu in spotoma po radijski zvezi v avtu poročal poveljniku o opravljeni nalogi. Izmenjala sva si nekaj informacij o situaciji. Vprašal sem ga tudi, kaj je bilo dogovorjeno na pogajanjih. Če se prav spomnim, mi je dejal, da je poveljujoči JLA na platoju zagotovil, da bo skušal doseči, da pustijo težko oborožitev, tanka in transporterja na platoju, z osebno oborožitvijo pa bi se vrnili v Radovljico. Dodal je še, da je bil pri raketiranju poškodovan električni daljnovod za Zgornjosavsko dolino. Predlagal sem mu, naj pustijo še osebno oborožitev, zato je dejal, naj poveljujočemu JLA na platoju to tudi sporočim. Tedaj je veljal dogovor o premirju in poveljujočemu častniku JLA se na pogajanjih, ki so bila na občini Jesenice, ni nič zgodilo.

Tako sem se mimo barikad in ovir peljal na plato. Avto sem ustavil ob restavraciji Kompas ter se odpravil peš proti prostoru mejne milice in carine na platoju. Ko sem prišel pod glavni objekt mejnega prehoda, je prišel poveljujoči JLA iz enega od prostorov in me »povabil« bliže. Povedal sem mu, zakaj sem prišel in kdo me pošilja. Imel sem občutek, da je zadeva zanj težko razumljiva in da mu naše zahteve nekam čudno »padajo«.

Kako so te zajeli?

»Medtem so iz stavbe začeli hoditi tudi zvezni miličniki, kot da se jih najin pogovor nič ne tiče. Sam ne vem, kdaj so mi prišli za hrbet ter mi začeli s »strokovnimi prijemi lomiti roke na hrbtu«. Mimogrede so mi v »skladu z določili ženevske konvencije nežno odvzeli še pištolo«. Kar hitro so me imeli v enem od prostorov in me takoj priklenili za mizo ter me začeli zasliševati, mi groziti ter razlagati svoje in edino pravo poštenje. Šele čez čas, pa čeprav sem ga opazil že prej, sem ugotovil, da je vklejen tudi »moj predhodnik«, znan jeseniški hokejski sodnik Anton Dremelj. Nato so »zame našli boljše rešitev« in me namesto za mizo privezali k radiatorju, sojetnika pa so, ker so imeli »menjavo«, proti večeru izpustili in mu naročili, naj pove, kako lepo so ravnali

z njim in v kako težjih bivalnih razmerah so.«

Kdo pa je sporočil 33. ObmSTO, da si prijet, miličniki ali vojaki?

»Zvezni miličniki so po radijskih zvezah, ki so jim ostale na mejnem prehodu, sporočili moje prijete. Zvečer po 20. uri so me odpeljali ven k oklepemu transporterju, da ustrahujejo mene in naše na položajih okrog platoja. Iz mitraljeza na oklepem transporterju so izstrelili več rafalov. Ena izmed njihovih groženj je bila tudi, da dobro vedo za vlakovno kompozicijo z nevarnimi odpadki na haldi v Železarni Jesenice sredi Jesenic, ki da so za tankovske izstrelke lahek cilj.«

Je kdo zahteval tvojo izpustitev?

»Kmalu po tem streljanju je po telefonu Peter Zupan iz Pokrajinskega štaba TO za Gorenjsko zahteval od poveljujočega na platoju polkovnika Josipa Jauka mojo izpustitev. Jauk se je strinjal s tem, a me niso izpustili, zato je po 22. uri Zupan ponovil zahtevo. Jauk je mojo izpustitev obljubil z besedami »E, sad ga puštam«. Zveza je bila prekinjena, meni pa je kmalu postalo jasno, da tudi s to obljubo ne bo nič. Ker sem imel v avtu cev armbrusta in sem slutil, da bodo to zagotovo opazili, sem nekaterim okrog mene že precej čez polnoč o tem tudi povedal. Dejal sem, da sem ga našel in da so z njimi streljali »specialci«, vendar takrat na to ni bil nihče pozoren.«

Kdaj so te privezali na rampo?

»Prva noč je minevala ob radiatorju, vmes pa sem bil deležen groženj in prepričevanj. Dobil sem tudi kakšno cigareto, nekajkrat so mi tudi odprli lisice, če me je v zapestju začelo preveč stiskati. Naslednje jutro in dopoldne, v soboto, 29. junija, so zvezni miličniki in vojaki JLA postali vse bolj »razgreti«. Glede na razmere in premike naših enot je bilo odvisno, kolikokrat so me privezali ven na zapornico – »rampo«, in ko se je zadeva

umirila, zopet nazaj k radiatorju. Vse bolj je postajalo napeto in ocenil sem, da je pogovor še najprimernejši. Zato sem povedal, da imam v avtu postajo, s katero je možna povezava z našimi. Takoj sem jim moral dati ključ in avto so pripeljali pred prostor, kjer so bili poveljujoči. Pri tem so opazili armbrust, »čudo«, saj so ga videli prvič. Ponovno sem bil za vse glavni krivec, zvezni miličnik, ki je bil zadolžen zame, imenovali so ga Kosta, se je zapodil vame, tako da sem jih »nekaj dobil«. Ravno takrat je vstopil Jauk in zadevo umiril, vendar so sledili ponovno zasliševanje in grožnje. Čez čas so me odpeljali ven do avta, da sporočim in zaprosim naše, naj jim dajo vodo, elektriko in telefon; to sem moral večkrat ponoviti. Enkrat sem »moral« pomiriti celo Janka S. Stuška (op. tedaj rezervni major, sedanji radovljjski župan), ker je prek zvočnika na avtu pozival oficirje, predvsem slovenske, naj prestopijo na našo stran, jih pozival k predaji.

Zvezna miličnika, ki sta me največkrat zasliševala, sta poleg hvale, kako dobra trofeja in dokazilo za Niš bo moja odvzeta pištola, pripravljala enega od vojakov z ostrostrelna puško. Če bi bile razmere prave, bi me ustrelil, ko bi bil privezan na »rampo«, saj bi bili tako krivi naši.

V noči s sobote na nedeljo, 30. junija, so me po drugi uri zjutraj obvestili tudi z baterijo v obraz in sledilo je ponovno zaslišanje. Ker sem vztrajal, da bom odgovarjal le v prisotnosti poveljujočih, so namero opustili.«

So ti dali kaj hrane?

»Zjutraj sem opazil, da so se na platoju »oskrbeli« s konzervami, svežim kruhom, z lepinjami in s cigaretami. Kosta je nekaj od tega namenil tudi meni. V nedeljo dopoldne so me večkrat premestili, med drugim nekajkrat na »rampo«. Tista Stuškova niva (op. avto) pa jih je še naprej vztrajno »pregovarjala«. Opazil pa sem, da se nekaj dogaja oziroma pripravlja, saj med našimi ni bilo videti tiste brezskrbne hoje po položajih. Priprave so bile tako neopazne, da zvezni miličniki po začetku

streljanja niso več imeli časa, da bi me lahko še priklenili na »rampo«.

Kdaj pa je v nedeljo, 30. junija, prišlo do streljanja?

»Šest minut po opoldnevu je padel prvi strel. Po prenehanju streljanja so sledili dogovori o ponovnih pogajanjih o umiku. Ko je bil dogovor, da se pogajanja začnejo, ob 18. uri na občini Jesenice dosežen, je Jauk na mojo prošnjo ukazal, da so me odklenili. Z zeleno nivo je iz Zgornjesavske doline pripeljal Robert Plavčak polkovnika Slobodana Lončarja, načelnika štaba 345. planinske brigade v Kranju in uradno poveljujočega na tem delu zgornje Gorenjske, kjer so bili štirje mednarodni mejni prehodi, od tega enega niso zasedli. To je bil mednarodni mejni prehod Jesenice na jesiški železniški postaji. Na platoju smo se jim pridružili Josip Jauk, inšpektor zvezne milice Božidar Stojanović in jaz. Mimo Gradisa smo se odpeljali na občino, oficirja JLA in zvezni miličnik na pogajanja, jaz pa na štab, ki je bil v sosednji stavbi občine Jesenice, najprej umit roke in na stranišče. Potem pa pogovor s sodelavci, veselje, da se je srečno končalo.«

»Pogajanja so se začela ob 18. uri v sejni sobi med pisarnama predsednice izvršnega sveta in predsednika občinske skupščine. Dogovor o umiku je bil podpisan 1. julija 1991 ob 0:50 in tega dne tudi uresničen. Podpisniki dogovora so bili podpol-



Spominska plošča na platoju Karavanke

kovnika JLA Josip Jauk (op. v TO je prestopil po uresničitvi tega dogovora o umiku) in Slobodan Lončar, predstavnik Zveznega sekretariata za notranje zadeve Božidar Stojanović, predstavnik TO major Janez Smole in rezervni major Janko S. Stušek, komandir Postaje milice Jesenice Ludvik Zupančič ter dr. Božidar Brudar, predsednik Skupščine občine Jesenice, in Rina Klinar, predsednica Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice. Prvega julija ob 15.30 se je kolona avtobusov začela umikati s platoja Karavanke proti Radovljici, po 22. uri je krenila proti Radovljici tudi kolona iz Rateč in s Korenskega sedla. »Osvojenec« so bile tudi stražnice v tedanji občini Jesenice. Ko je mejni prehod Karavanke tisti ponedeljek, 1. julija 1991, prešel v slovenske roke, smo dobili 286 kosov pehotnega orožja, 2 tanka, 2 samohodna protiletalska topa in 3 bojna oklepna vozila.«

Besedilo in foto: Rina Klinar



Stavba carine in milice na platoju Karavanke na Hrušici

**PEKRSKI DOGODEK 23. MAJA 1991 SKOZI
OČI NEPOSREDNIH UDELEŽENCEV V
BREGOVI IN BEZJAKOVI ULICI
V PEKRAH PRI MARIBORU**

Mladi slovenski par zaustavil vojaška vozila

V delovni organizaciji Metalna Maribor TOZD TIO v PPI-TN nas je bilo tedaj okoli 70 zaposlenih, ki smo izdelovali dokumentacijo za transportne naprave. Tedanja JLA je imela tako moč, da so imele soproge tedanjih oficirjev JLA prednost pri zaposlovanju. Tako so se v našem oddelku zaposlile soproga tedanjega šefa KOS v JLA podpolkovnika Kataline in soproga majorja Jovanoviča (to je tisti oficir, ki je v vojni 1991 pri Ceršaku pobegnil v Austrijo).

Obe gospe je zelo motil plakat, ki smo ga imeli na steni – lipov list in napis Slovenija moja dežela. Žena enega od teh oficirjev JLA je v nekem pogovoru o stanju v državi izjavila: »Če bi v JLA vedeli, kaj vi tukaj govorite, bi vas vse zaprli.« Druga gospa, žena oficirja JLA, pa je ob proslavi na Gazimestanu v Prištini izjavila: »Tako imam rada tovariša Miloševića, da bi ga kar šla poslušat na Kosovo polje.« Mi smo ji odgovorili, da je bilo tiste dne v Prištini več miličnikov, kot ima Priština dreves. Ena od teh sprog je celo izjavila: »Videle boste, v kakšnem jeziku boste govorili tukaj.«

Prišel je 23. maj 1991 in sodelavec, ki je imel rojstni dan, nas je vse povabil na kozarec vina. Ob poslušanju Radia Maribor je ženski glas vabil prebivalce Maribora, da naj pridejo v Pekre, kjer je JLA obkolila tamkajšnji učni center TO. Nekaj minut po tem oglasu se je po radiu oglasil moški glas in odvrčal prebivalce Maribora, da ni treba priti v Pekre. Ta manipulacija Radia Maribor nas je spodbudila, da smo se odločili in šli pogledat v Pekre, kaj se tam resnično dogaja. V skupini smo bili Paula Karmel, Cveto Roner, Anton Tumpei, Franc Zavec, Peter Gabrijan, Jože Šterbenc, Franc Vindiš, Emil Dobič

(žal že pokojni) in Jože Špendl. Pri gostilni Pohorka v Pekrah se je skupini priključil še Željko Barbarič.

Dobili smo prepustnice za izhod iz podjetja in se s tremi avtomobili odpeljali proti Pekram. Na Strelški ulici pri Stari Lipi smo opazili, da je bilo na cesti precej blata, ki je bilo prevoženo z gosenicami. Sledili smo temu blatu po Pohorski cesti, nato smo zavili na Macuhovo cesto. Pri gostilni Pohorka je del skupine šel peš po Begovi ulici, del skupine se je peljal po Lesjakovi ulici do križišča Begove in Bezjakove ulice. Skupina, ki je šla peš po Begovi ulici, je pri hišni številki 14 prišla med štiri tanke JLA, ki so stali, ker so jim Mariborčani in Pekračani onemogočili nadaljevanje vožnje proti učnemu centru Pekre. Nasproti po Begovi ulici sta pripekljali osebni vozili in se zaustavili pred tanki JLA. Kapetan JLA je od lastnikov osebnih avtomobilov zahteval, da jih umakneta, sicer bo peljal čez njih. Lastnik diane je odvrnil: »Celi svet bo videl, kaj si naredil.« Komandir tankovskega voda se je povzpел na prvi tank, repertiral puškomitraljez z bojnimi strelivom in grozil, da bo začel streljati. Odgovorili smo mu, da naj, če si upa. Vsi štiri tanki so imeli prižgane motorje, tako da je bilo precej hrupno.

Množica ljudi je vpila na vodjo tankistov, ki se je za nekaj časa umaknil v tank, verjetno na posvet s komando JLA. Ko se je spet pokazal, je izdal povelje, da se tanki umaknejo. Ker je Begova ulica ozka, na eni strani so hiše in ograje, na drugi strani pa je kanal za meteorne vode, so tanki morali voziti vzvratno, kar jim je povzročilo precej težav. Pri gostilni Pohorka so obrnili in nadaljevali proti Mariboru. V Begovi ulici je takrat stalo pred tanki JLA vsaj osemdeset ljudi.

Vsi, ki smo preprečili pohod tankov proti učnemu centru v Pekrah, smo se napotili na križišče Begove in Bezjakove ulice. Na križišču sta stali dve bojni vozili (bovi – TAM) JLA, policija, nekaj občinskih mož ter prebivalci Pekra in Maribora. Na tem križišču je bilo od 150 do 180 ljudi. Hoteli smo priti do učnega centra, vendar nam ni uspelo. Nenadoma so

va se je pokazal podpolkovnik Katalina in začel kričati, naj se umaknemo. Grozil je z repetiranjem puškomitraljeza, vendar je množica odgovorila: »Ti kar poskusi streljati.« Na križišču so posredovali občinski možje iz Maribora in pomirili množico, da so dovolili podpolkovniku Katalini odhod na posvet v komando JLA.

Ob 15. uri se je naša skupina odločila, da gre domov. Iz križišča Bezjakove in Begove ulice v smeri gostilne Pohorka smo šli peš. Ko smo prišli v križišče Beraničeve ulice in Begove ulice, je po njej (iz smeri gostilne Pohorka) pripeljalo vojaško vozilo (vrste Citroen) z oznakami Rdečega križa in za njim večje terensko vozilo prav tako z oznakami Rdečega križa. V citrounu je bil poleg oboroženega voznika še kapetan JLA, ki je bil tudi oborožen. V terenskem vozilu je po-



Na slovesnosti pridejo tudi fantje in častniki ter podčastniki Teritorialne obrambe, ki so pekrške dogodke doživljali »znotraj« zidov takratnega učnega centra TO.

se med nas pomešali oboroženi vojaki JLA s kapetanom na čelu. Verjetno so prišli kot pomoč pripadnikom JLA (govorilo se je, da so niški specialci). Oborožene mlade vojake JLA je bilo verjetno bolj strah kot nas, saj so jih izdajali njihovi blede obrazi. Ta vod vojakov se je pomaknil proti učnemu centru. Na križišču Begove in Bezjakove ulice smo opazili civilista, ki je fotografiral (ugibali smo, da je verjetno iz UNZ) in si je za vsakim posnetkom nekaj zapisoval v beležko.

Okrog 14. ure se je od učnega centra pripeljalo bojno vozilo (bov – TAM) JLA in zaustavilo pred množico. Po odprtju pokro-

leg voznika sedelo še pet ali šest oboroženih vojakov. Vozila smo pred Beraničevo ulico ustavili in začel se je besedni dvoboj z omenjenim kapetanom. Mlad slovenski par, kot jih je omenjal poročevalec CNN (ga. Paula Karmel in g. Cveto Roner), se je držal pod roko in energično odgovoril: »Če nismo pustili tankov, tudi vi ne boste peljali naprej.« V skupini nas je bilo deset in smo se postavili pred vozili JLA z oznakami Rdečega križa. Obe vozili JLA sta potem zavili iz Begove ulice desno v Beraničevo ulico. V bližini je bila televizijska ekipa neke francoske televizijske postaje, ki

Dogodek, ki ga je opisal Jože Špendl, prav gotovo sodi v tisti del slovenske zgodovine, ki govori o slogi in odločnosti, ki jo v takih trenutkih zberemo Slovenci. Zapisal ga je, da ne bi šel v pozabo in zato, da mlajše generacije in tisti, ki tega niso doživeli, spoznajo, kako se je treba bojevati za ideale, kot sta domovina in svoboda. Ljudje takega kova ne pričakujejo velikih pohval ali pa še kaj več. Morda bi bilo prav, da bi se nekdo spomnil in jim podelil spominski znak Pekre, vsaj tistim najbolj znanim in držnim, ki so bili takrat predstavljeni vsemu svetu in so pokazali, da le nismo pohlevni hlapci, temveč uporniki in zmagovalci. Morda bo nova zakonodaja o veteranstvu omogočila, da se tudi takšna junaštva, kot je dogodek v Begovi ulici, ovrednotijo in se ljudem, ki so goloroki preprečili prihod tankov pred šolski center v Pekrah, dodeli status veterana vojne za Slovenijo.

Tone Korošec,
predsednik OZVVS Maribor

je dogodek posnela in isti večer prikazala posnetek z znamenitim rekom »Mladi slovenski par zaustavi vojaška vozila Rdečega križa JLA v Begovi ulici«. Tudi 21. maja 2005 je televizija predvajala

la omenjeni posnetek. Nekaj metrov naprej se je naša skupina zapletla v besedni dvoboj z nekim stanovalcem, ki je zagovarjal posredovanje JLA v učnem centru Pekre in dejal, zakaj jih oviramo. Pri gostilni Pohorka se je naša skupina razšla. Najbolj vztrajen je bil Cveto Roner. Peljal se je v Maribor in si pri gasilcih sposodil megafon ter se vozil po Mariboru in pozival Mariborčane, naj grejo v Pekre. Ustavila ga je policija, zaslila in izpustila. Pozneje se je Cveto vrnil v Pekre, vztrajal na križišču Begove in Bezjakove ulice dolgo v noč in zgodaj zjutraj obiskal znanca v učnem centru v Pekrah.

V ponedeljek, 26. maja 1991, je UNZ Maribor prek svojega za-

upnika v Metalni vzpostavil stik z našo skupino. Želeli so se pogovoriti s Cveto Ronerjem in drugimi iz skupine. Vprašanje je bilo, ali so v vojaških vozilih z oznakami Rdečega križa res bili oboroženi vojaki JLA. Gospoda iz UNZ Maribor sta res prišla v naš oddelek. Na veliko veselje drugih sodelavcev smo zahtevali, da se legitimirata, in to sta brez zaдрžkov storila. Vsi iz skupine, ki so bili 23. maja 1991 v Pekrah, so potrdili, da so bili v vozilih Rdečega križa JLA oboroženi vojaki.

Nekaj članov te skupine je pozneje sodelovalo v vojni za samostojno Slovenijo.

Jože Špendl

Na Svetini in pri Karlu

Drugi julij letošnjega leta je bil ponovno dan veselega snidenja prijateljev, ki jih poleg ljubezni do lepote domovine, pohodništva in prijetnega druženja zavezuje tudi dobro delo in sodelovanje v združenjih in društvih, ki jim pripadajo. V okviru občin Laško in Radeče tako prijetno in z obvezami letnih načrtov koristno dejavnost »peljejo« območna združenja ZVVS, ZŠČ, ZZZNOV, združenje Sever in Društvo za ohranjanje spomina na pohod XIV. divizije Laško.

Štórski prijatelji so v spomin in opomin na težke trenutke naše zgodovine pripravili veteransko srečanje na Svetini kot že mnogokrat prej in povabili tudi sosedo.

Zbrala se nas je torej družina veteranov in častnikov, ki smo med osamosvojitveno vojno družno s tovariši (v resničnem pomenu te besede) policisti znali združiti moči in delovati složno. Prav tako složno smo se tudi podali na pot izpred prelepega Kulturnega centra v Laškem in se preko Tovstega, Brstnika in Doblatine v prijetno svežem jutru prebijali proti Svetini. Zbadljivke na račun žejnih oči, prednjih nahrbtnikov in globokih vzdihljajev so popestrile pot. Čudovit Almin dom na Svetini je ravno pravišnja točka, da se pohodnik uredi, umiri in pride do Vrunčevega doma; tam pa že vrvenje, vaje pevskega zbora, »pleharjev«, stiski rok prijateljev in znancev po nekajmesečnem videvanju.

Kot bi vreme opazilo, da so govniki in kulturniki zagreti, je malce ohladilo svoj objem, ni pa pokvarilo razpoloženja. Veselost in prijetno druženje je dopolnil odličan topli obrok – znani golaž imenovan.

Pa je bilo za »Laščane« šele pol poti opravljene. Nadaljevali smo jo do vasi Svetina – gospa učiteljica, hvala za prijeten in tekoč postanek; še pridemo ... Kanjuce, lepa vas, kjer živijo dobri ljudje. Po poti, ki smo jo opravljali, smo hodili po označeni trasi poti XIV. divizije NOV leta 1944 (v obratni smeri: Svetina – Sv. Peter – Olesče – Reka), tako da smo tudi člani Društva za ohranjanje spomina na pohod XIV. divizije Laško dopolnili povezavo, ki nam je manjkala po območju naše občine. Ob spominskih znamenjih smo se spomnili takratnih žrtev in dogodkov.

Mudilo se nam je h Karlu na njegov »ranč«, kjer smo imeli zastavljen piknik in malo športa v naravi. Kuhar Johann Lebrecht, gospodar Karl (naš častnik in veteran ter XIV. -nik) in žena Marica, pomočnika Fanika in Mirko so v kuhinji pripravljali okusno hrano. Preostali pa, korenine, kot da hoje ni bilo dovolj, na prvo žogo in mali nogomet, pa vleko vrvi, na kozlov strel med roge ... Zbadanja bo za celo leto, kar je res, pa tudi drži: Sever nas je nabrusil vse, veterane, častnike in XIV. -nike (končni vrstni red); tudi pri vleki vrvi se vidi, kateri so še aktivni: spet Sever, naslednje leto bomo videli ...

Kulturnik Srečko in kasetofon Hreščič sta poskrbela za dvig morale in ples nog.

Bila je temna noč, ko smo se zahvaljujoč za gostoljubje poslovili in že malo načrtovali, kje in kaj pa naslednjič: Rečica, Bohor, Graška gora, Zavrate ...

Konrad Zemljčič

Delovni belokranjski veterani

Delo v OZVVS Bela krajina Črnomelj tudi po letnem zboru marca ni zamrlo. Aprila so se praporščaki in sekretar udeležili usposabljanja in delovnega srečanja v Mariboru, ki ga je organizirala ZVVS. Delegaciji belokranjskih veteranov sta se udeležili letnih zborov OZVVS Dolenjske ter OZVVS Kočevje, kar je postalo že tradicionalno. Veterani iz Bele krajine si tudi v prihodnje želijo sodelovanja in utrjevanja dobrih medsebojnih vezi.

Na povabilo ZVB in udeležencev NOB občin Semič in Črnomelj so se udeležili njihovih letnih skupščin. Njihov predstavnik je bil tudi na osrednji državni proslavi za dan upora proti okupatorju v Ribnici. Usoda je hotela, da so aprila na zadnjo pot pospremili dva preminula člana, Antona Kobetiča in Jožeta Žuglja.

Na Smuku pri Semiču so se v tem času udeležili kar dveh prireditev. Prva je bila 8. maja v organizaciji ZB in NOB Semič ob 60. obletnici osvoboditve, drugo pa je organizirala občina Semič ob dnevu državnosti. Skupaj z OZVVS Novo mesto in OZVVS Trebnje so se 21. maja udeležili dneva ZVVS na GEOSS-u.

Tudi junija niso mirovali. V večjem številu so si ogledali dan odprtih vrat v novomeški vojašnici. Sprejeli so jih izredno lepo, s kulturnim programom in gostitvijo, najbolj pa so bili veseli dinamičnih prikazov rodov in opreme Slovenske vojske. Tudi dež na koncu ni pokvaril njihovih lepih vtisov. Za vse se 32. vojaškoteritorialnemu poveljstvu Novo mesto najlepše zahvaljujejo.

V Kočevju so 18. junija sodelovali na 5. veteranskih ekipnih športnih igrah Slovenije. Nastopili so v vseh šestih možnih disciplinah. Tudi z doseženimi rezultati so zadovoljni, saj so se v skupni uvrstitvi uvrstili med prvo tretjino vseh nastopajočih ekip.

Na povabilo Policijskega veteranskega društva Sever so se 23. junija udeležili njihove slovesnosti ob odkritju spominske plošče na mejnem prehodu Metlika. Tudi po slovesnosti so se zadržali in z njimi v prijetnem ozračju poklepetali.

Julija in avgusta so imeli tudi belokranjski veterani nekoliko premora. Kljub temu je veteranska pisarna delala po običajnem urniku. Po počitnicah bodo nadaljevali uresničevanje nalog, ki so si jih zadali z letnim načrtom dela.

Slavko Malešič

Razvitje bojnih praporov

Kot del tradicionalno dobrega sodelovanja med OO ZVVS Velenje in Slovensko vojsko so velenjski veterani v torek, 5. junija, obiskali Cerklje ob Krki. Tam so enote vojaškega letalstva Slovenske vojske razvile bojne prapore. Iz rok načelnika GŠSV generalmajorja Ladislava Lipiča so pred slovesnim postrojem enot njihovi poveljniki prejeli bojne prapore in slovesno prisegli.

D. A.

PRIJAZNO

Zgrajeno za vaše udobje.



STANOVANJA IN POSLOVNI PROSTORI

POSTOJNA

Poslovno stanovanjski objekt **RIBNIK**
Poslovno trgovski objekt **PRIMORKA**
Poslovno stanovanjski objekt **POLJANE**

PIVKA

Poslovno stanovanjski objekt **PIVKA**

ILIRSKA BISTRICA

Stanovanjski objekt v Ulici 7. maja, št. 8-10

I&S Aladin



Informacije:
Primorje d.d.
Vipavska cesta 3, Ajdovščina

www.primorje.si



05

36 90 343
36 90 351

0 delu ZVVS med 26. in 27. številko Veterana

V 26. številki našega glasila sem končal članek z napovedjo letošnjega pohoda po poti generala Maistra in s tem pohodom, o katerem lahko podrobneje poročilo preberete na naslednjih straneh, začnem pisanje o delu ZVVS do te 27. številke.

Ker želimo te spominske poho-
de organizirati v vseh krajih,
kjer je bival, deloval ali bil z nji-
mi kako drugače povezan gene-
ral Maister, smo se letos odločili
za Ljubno. Naš predlog so v tam-
kajšnjem območnem združenju
tako sprejeli in pohod tudi iz-
redno dobro organizirali. Svoje
so dodali prelepa narava, čudo-
vito vreme in dobra udeležba z
veliko mladimi in uspeh je bil
zagotovljen.

Prva seja predsedstva in se- kretariata po glavnem zboru

Takoj po prvomajskem praz-
niku sta se v Ribnici sestala se-
kretariat in predsedstvo ZVVS.
Ta način dela, ko organiziramo
sestanke naših organov v raz-
ličnih krajih države, se je tudi
tokrat pokazal za dobrega, saj
so nas pozdravili župan Ribnice
Alojz Marn, načelnik UE Ribni-
ca Janez Henigman in predsed-
nik območnega združenja Peter
Levstek. Spoznali smo njihovo
občino, ki je geografsko zelo bli-
zu Ljubljani, a hkrati zaradi sla-
be prometne povezave daleč od
nje, njihove želje in načrte, mi
pa smo njim povedali o ZVVS,
našem delu in načrtih.

Ker je bila to prva seja po glav-
nem zboru, ki je bil v Novi Gori-
ci, smo ga ocenili in se še pose-
bej zadržali ob njegovih sklepih
in pobudah. Največ časa so bile
deležne naše zahteve, povezane
s spremembo Zakona o vojnih
veteranih, in nato izdelava čis-
topisa našega predloga oziroma
zahtev. Pripombe so že šle na
pristojno ministrstvo; po oseb-
nem zagotovitvi ministra Janeza
Drobniča jih bo veliko tudi pod-
prlo, za preostale pa se bomo ob
pomoči amandmajev dogovarja-
li v postopku njegove obravna-
ve v državnem zboru. Delovni
sestanki z ministrom Janezom
Drobničem, državno sekretar-
ko Marjeto Cotman in Markom



Pohodniki po poteh generala Maistra

Štrovsom, v. d. generalnega di-
rektorja Direktorata za delo mi-
nistrstva, so nas prepričali, da
imajo posluh in razumevanje za
naše potrebe, želje in pričakova-
nja. Po dolgem času so se z re-
balansom državnega proračuna
za leto 2005 povečala tudi sred-
stva, s katerimi država sofinan-
cira naše delovanje.

Trije prazniki na kupu

Dan ZVVS in 15. obletnico MSNZ
smo že po tradiciji praznovali na
Geossu, kjer je bil slavnostni go-
vornik Janez Janša, predsednik

nik Slovenske vojske in praznik
v Pekrah.

Veteranske ekipne športne igre

V soboto, 18. junija, so bile na
sporedu že 5. veteranske ekipne
športne igre. Tudi tokrat smo k
sodelovanju povabili veterane
združenja Sever, ki so letos pri-
pravili tekmovanje v streljanju
v Gotenici. Tekmovanje v šestih
športnih panogah sočasno in
v enem kraju, Gotenica spada
praktično v Kočevje, je po eni
strani res precejšen organizacij-

manjša pa se število pripomb
na tekmovanje, pa še te so bile
predvsem zaradi nepravilnih
prijav in nerazumevanja pravil.
Glavno breme organiziranja
in izvedbe tekmovanj so nosili
veterani območnega združenja
Kočevje in njihov predsednik
Darko Čop.

Ker veterani Severja vedno tek-
mujejo z ekipami, ki predstav-
ljajo pokrajino, mi pa z ekipami
območnih združenj, so se poja-
vili predlogi, da bi mi najprej
organizirali nekakšno predtek-
movanja v okviru naših pokra-
jin, na igrah ZVVS pa bi nato
sodelovale samo zmagovalne
ekipe.

Dan državnosti in obletnica MSNZ

Po igrah v Kočevju so se zvrstili
slovesnosti v počastitev 15. ob-
letnice MSNZ in praznovanja v
čast dneva državnosti. Čeprav
nas je v ožjem vodstvu ZVVS
(sekretariatu) šest, nas je bilo
ob vabilih, ki so prispela na naš
sedež za udeležbo in sodelova-
nje na prireditvah območnih
združenj, veliko premalo.

Spominski pohod

Že na glavnem zboru v Novi Go-
rici so nas veterani Vukovarja
poprosili za pomoč pri organi-
zaciji spominskega pohoda iz
Vukovarja do Pliberka, ki so ga
želeli organizirati njihovi vete-
rani. Čeprav so želeli, da ZVVS



Tokrat sta se predsedstvo in sekretariat ZVVS sestala v Ribnici.

Vlade RS. O tem praznovanju
in gostih, ki so se praznovanja
udeležili, je napisano drugje,
nam pa se je ponovno pojavil
problem glede datuma, saj sta v
tistem času dva praznika: praz-

ski zalogaj, po drugi strani pa je
za posamezna območna združe-
nja predvsem pri stroških pre-
voza precej cenejše. Iz leta v leto
se število tekmovalcev veča,

sodeluje kot soorganizator, tega nismo sprejeli, smo jim pa pomagali poiskati primerna prenočišča in prehrano. Celoten pohod čez ozemlje naše države je nato potekal po navodilih policije. Vse stroške so pokrili sami.

Sodelovanje z madžarskimi veterani

Na pobudo madžarskih veteranov smo veteranom iz Sekesfehervarja pomagali pri pripravi tridnevnega izleta po Sloveniji. To prošnjo smo sprejeli, saj nam je bila dobra priprava pri organizaciji obiska veteranov BEOSZ-a, ki so bili v Sloveniji od 15. do 17. julija. Ta obisk smo načrtovali na podlagi dogovorjenega sodelovanja med ZVVS



Uvodoma so člane obeh organov pozdravili ribniški župan Alojz Marn, ...

in BEOSZ, po katerem bodo naši sekretarji septembra obiskali Madžarsko. Obisk veteranov

BEOSZ-a je šel na naše stroške, stroške obiska naših sekretarjev na Madžarskem pa bodo

pokrili Madžari. Tudi tokrat so nam pomagali veterani območnih združenj, in sicer Radovljice in Jesenic, Gornjega Posočja, Nove Gorice in Slovenskih Konjic, pokazali pa smo jim Bled, Vršč, Bovec, muzej v Kobaridu, Livek nad Tolminom, Novo Gorico in Postojnsko jamo.

Ogled Vukovarja

Na željo posameznih območnih združenj, ki želijo s svojimi člani obiskati Vukovar, smo pripravili dvodnevni program izleta, ki stane brez stroškov prevoza približno 350 hrvaških kun na osebo.

Kadrovska in statutarja vprašanja

Komisija za kadrovska in statutarja vprašanja je imela v tem času eno redno in eno dopisno sejo; obravnavali so predvsem prošnje za odobritev enkratnih socialnih pomoči, predloge za podelitev priznanj ZVVS in izdaje soglasij za postavitev spominskih plošč.

Revija Veteran

Tudi uredniški odbor je imel dve seji, na katerih je najprej ocenil 26. številko Veterana in se načelno dogovoril za 27. številko. Ponovno prosimo vse, ki jim gre pisanje »od rok«, da nam pošiljajo svoje prispevke in fotografije. Še posebej bomo veselili spominov in osebnih zgodb iz vojne za samostojno Slovenijo.

Spletne strani

Pri informativno-promocijski dejavnosti ZVVS je dosežen nov mejnik, namreč ta, da smo naše spletne strani prenesli na naš strežnik in s tem omogočili območnim združenjem, da svoje strani brezplačno uporabljajo in samostojno urejujejo.

Namesto konca

V tem času nas je zaradi odhoda na bolniško za dalj časa zapustila gospa Ljubica Debeljak, kar bomo skušali delno nadomestiti z zaposlitvijo pripravnice, obiskal pa nas je tudi inšpektor RS za delo, ki zahteva, da čim prej opravim zdravniški pregled; drugih pripomb ni imel.

Jože Kuzman



... načelnik Upravne enote Ribnica Janez Henigman ...



... in predsednik Območnega združenja VVZ Peter Levstek.



Pogled na prizorišče prireditve na Geossu

ZBOR VETERANOV IZ VZHODNOŠTAJERSKE
POKRAJINE IN POMURJA

V spomin na prelomne dogodke naše zgodovine

V Cerkvenjaku v Slovenskih goricah je bilo 11. junija veliko srečanje veteranov in veterank vojne za Slovenijo vzhodnoštajerske pokrajine in Pomurja, pripadnikov Policijskega združenja Sever, Slovenske vojske in rezervnih častnikov ter podčastnikov. Prireditev je zgledno pripravilo lenarško območno združenje veteranov vojne za Slovenijo, podprla pa domača občina Cerkvenjak. Dogodek, ki bo ostal v lepem spominu več kot 160 udeležencev, je minil v znamenju obujanja spominov na usodna in prelomna leta slovenskega osamosvajanja in ustvarjanja lastne države, še zlasti 15-letnice ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite, ki je odločilno pripomogla k vojaškim pripravam in uspehu osamosvojitve. Z njim pa so veterani zaznamovali tudi 60. obletnico konca druge svetovne vojne in zmage nad fašizmom, je povedal predsednik lenarškega območnega združenja Peter Leopold.

Slavnostni govornik na srečanju je bil poveljnik 72. brigade Slovenske vojske in predsednik Pokrajinskega odbora Zveze veteranov vojne za Slovenijo vzhodnoštajerske pokrajine in Pomurja obujamo spomine na našo ne tako oddaljeno zgodovino. »Evropa in mi z njo letos obujamo spomin na zmago nad zlom, ki je zaznamovalo zgodovino te celine. 60 let je od tega, ko so svobodomiselnih ljudi in države uspele premagati tiste, ki so želeli narediti svet temnejši, narode pa podrediti neki svoji vzvišeni vlogi. Temu smo se uprli tudi Slovenci, upor

in zmaga nad nacifašizmom pa sta zlasti pomembna za ohranitev slovenske samobitnosti, k čemur so pripomogli borci NOB. Slovenci smo se kljub mnogim pritiskom ohranili v tisočletni zgodovini Evrope, a ključna obdobja slovenske zgodovine so bila prav v minulem stoletju, in to čas 1918–1919, 1941–1945 in 1990–1991. Danes lahko ta obdobja medsebojno primerjamo in odkrijemo številne podobnosti. Z zadovoljstvom dojemamo, da so vsa ta obdobja pripomogla k oblikovanju samostojne države Slovenije. Če bi danes vprašali tiste, ki so leta 1848 pisali o zedinjeni Sloveniji, bi bili s tem dejstvom zadovoljni. Zagotovo bi bil zadovoljen tudi mož, ki ima izjemne zasluge, da sta štajerska in del Koroške po prvi svetovni vojni pripadla takrat na novo nastajajoči državi SHS. General Maister je v tistem času dojel vprašanje novih razmer ter s svojimi vojaškimi ukrepi zagotovil, da je ta del teritorija s slovenskim prebivalstvom pripadel državi SHS oziroma kasnejši Jugoslaviji.« V nadaljevanju se je osredotočil na prelomne dogodke slovenskega osamosvajanja in poudaril, da je imela Slovenija poleg zavzetega in enotnega prebivalstva, ki je svojo odločenost za samostojno državo izkazalo na plebiscitu decembra 1990, tudi obrambne sile, ki so bile sposobne zaščititi samostojnost mlade države. »Teritorialna obramba in policija sta bili sili, ki sta svojo vlogo in nalogo opravili dosledno in uspešno. Ena najbolj uspešnih in tajnih organizacij pa je bila Manevrska struktura Narodne zaščite, ki je bila ustanovljena pred 15 leti. S svojim tajnim delovanjem in pogumom je skrbela, da je Slovenija



»Ena najbolj uspešnih in tajnih organizacij je bila Manevrska struktura Narodne zaščite, ki je bila ustanovljena pred 15 leti. S svojim tajnim delovanjem in pogumom je skrbela, da je Slovenija samo štiri mesece po ukazu o razorožitvi imela preko 20.000 mož, ki so predstavljali oboroženo silo za zavarovanje samostojnosti.« je med drugim poudaril slavnostni govornik podpolkovnik Vladimir Maher.

samo štiri mesece po ukazu o razorožitvi imela preko 20.000 pripadnikov, ki so predstavljali oboroženo silo za zavarovanje samostojnosti. V začetku oktobra 1990 so bili njeni pripadniki vključeni v Teritorialno obrambo. V MSNZ smo bili zelo dejavni tudi na območju Lenarta in Pesnice. Skladiščili smo minskoeksplozivna sredstva, ki se jih ponekod niso upali. Tudi naši kolegi iz Pomurja so bili pri delovanju MSNZ uspešni. Uprli so se tudi ukazu o razorožitvi TO ter del orožja zadržali izven takratnih vojašnic JLA. Desetdnevna vojna za Slovenijo leta 1991 je bilo obdobje velike enotnosti Slovenk in Slovencev, čas spoštovanja in medsebojne pomoči. Cerkvenjak je v tem času dajal zavetje tankovski četi TO, ki je nastala iz zajetih tankov JLA v Šentilju. Poleg tega sta bila med vojno za Slovenijo v Cerkvenjaku še diverzantski vod TO in še en vod TO iz Lenarta, ki sta od tod krenila na bojne akcije v bližnjo Gornjo Radgono. Mnogi občani Cerkvenjaka so bili aktivni udeleženci takratnih dogodkov, sodelovali so pri oskrbi pripadnikov TO, gradili barikade in varovali tanke,« je o spominu na osamosvojitvene dogodke povedal slavnostni govornik podpolkovnik Vladimir Maher.

Udeležence, med katerimi je bil tudi generalni sekretar Zveze veteranov vojne za Slovenijo Jože Kuzman, je nagovoril

in pozdravil tudi cerkvenjaški župan Jože Kraner. Zazelel jim je dobrodošlico v cerkvenjaški občini, ki je med naglo razvijajočimi se lokalnimi skupnostmi in je ponosna na bogato zgodovino, tudi na prelomne dogodke slovenskega osamosvajanja, ki Cerkvenjaka niso zaobšli. Prisrčni kulturni program so pripravili učenci cerkvenjaške osnovne šole, udeleženci srečanja pa so uživali med pohodom po slikoviti in razgibani slovenskogoriški pokrajini. Bili so toplo sprejeti pri številnih domačijah, potovali pa so na relaciji Cerkvenjak–Cenkova–Cogetinci–Bregova–Cerkvenjak. Za topli obrok so poskrbeli v mariborski Vojašnici generala Maistra, za še prijetnejše razpoloženje pa so se potrudili tudi glasbeniki iz Slovenske vojske. Pri organizaciji in izvedbi prireditve so sodelovali tudi domači gasilci iz Cerkvenjaka.

Po besedah predsednika lenarškega območnega združenja Petra Leopolda je prireditev imenitno uspela in je še en dokaz več, kako pomembna sta druženje in prijateljevanje veteranov za utrjevanje zgodovinskega spomina na pomembne dogodke iz najnovejše slovenske zgodovine. Takšna srečanja pa pomenijo tudi ustvarjanje živih vezi z domačini na terenu, brez katerih bi težko zmogli mnoga bremena v letih 1990–1991.

Mag. Marjan Toš

KAKO TRZINSKI VETERANI PRENAŠAJO SPOMIN NA LETO 1991 NA MLADE

»Ura novejšje zgodovine« za osmošolce

Ena izmed pomembnih nalog veteranske organizacije je tudi seznanjanje mlajših generacij z dogodki pred vojno za samostojno Slovenijo leta 1991 in med njo. Tako naj bi ohranili spomin na te za Slovence kot narod zelo pomembne zgodovinske trenutke in ljudi, ki so kljub zelo nejasnemu izidu storili vse, da bi uresničili sanje neštetih generacij naših prednikov. Med tiste, ki so to nalogo vzeli zelo resno in jim ni žal časa in še kaj drugega, sodi tudi Jože Kosmač iz Trzina.

Tudi letos je tako kot že nekaj minulih let učencem zadnjih razredov osnovnih šol v besedi in sliki predstavil dogodke iz novejšje slovenske zgodovine in »bitko v Trzinu 1991«.

Zakaj hodite po šolah in mladim pripovedujete o naši osamosvojitveni vojni?

»Sem veteran vojne za Slovenijo 1991 in član Območnega združenja VVS Domžale oziroma sekcije Trzin. Veterani menimo, da sta naša dolžnost in naloga, da mladim vsaj delno predstavimo dogodke, kako se je osamosvajala in nastajala nova Slovenija. S tem obujamo spomin in pomen dogodkov iz novejšje slovenske zgodovine, ki so se zgodili po takratnih velikih svetovnih spremembah leta 1989 in so nato z dogajanjem v Jugoslaviji in Sloveniji leta 1990 ter še posebno leta 1991 privedli do slovenske samostojnosti; po njej so stremeli generacije naših dedov, Maistrovi borci, očetje in strici, slovenski partizani in mi, veterani vojne za Slovenijo 1991, ki smo končno uresničili dolgoletna hotenja Slovencev po samostojnosti Slovenije. Zato se veterani v okviru svojega dela odločamo za take obiske in predavanja v šolah.«

Kako ste se odločili, da boste mladim predstavljali našo vojno?

»Ko sem pred leti to nalogo predlagal kot del vsakoletnega načrta dela sekcije, sem jo tudi prevzel in vsako leto tudi izpeljal. S ponosom in z zadovoljstvom

kot veteran in častnik Slovenske vojske mladim predstavim te dogodke, še posebej, ker sem v obdobju 1989-1991 delal na takratnem Območnem štabu Teritorialne obrambe Domžale in



Naš sogovornik v uniformi Slovenske vojske pred eno od osnovnih šol, ki jih je obiskal letos.

tako sodeloval v dogajanjih, ki so tudi prispevala k osamosvojitvi Slovenije.«

Vendar pri vaših predstavah ne govorite o dogodkih leta 1991 le na splošno?

»Še posebno zadovoljstvo je učencem predstaviti trzinsko bitko in prikazati videokaseto, ki smo jo pripravili veterani OZVVS Domžale, sekcije Trzin s člani Foto-Kino kluba Mavrica Radomlje iz avtentičnih posnetkov tedanjih dogodkov, ki so jih posneli nekateri amaterski videosnemalci iz Trzina in Mengša.«

Kako ste letos opravili svojo nalogo?

»Letošnja predavanja sem opravil v devetih dneh maja in začetku junija v osnovnih šolah Brdo



Jože Kosmač je pred leti predlagal, da bi veterani, člani OZVVS Domžale, sekcije Trzin, obiskovali osnovne šole in mladim pripovedovali o naši osamosvojitveni vojni. Nalogo je prevzel sam in jo tudi vsako leto izpolni.

pri Lukovici, Moste pri Komendi, Rodica pri Domžalah, Preserje pri Radomljah, Dob, Vencija Perka Domžale, Mengeš in Trzin, za učence vseh 24 zadnjih razredov osemletk, in sicer je bilo prisotnih 541 učencev. Podobno je bilo tudi v preteklem letu.«

So šolarji pokazali zanimanje za vaše pripovedovanje in predstavitev?

»Na vseh predavanjih so učenci in profesorji pokazali veliko zanimanje in se ob koncu zelo pohvalno izrazili o prikazanem. V več razredih so na koncu učenci celo zaploskali.«

Ali na teh, pogojno rečeno, predavanjih govorite

te samo o vojni leta 1991 ali še o čem drugem?

»Naj povem, da sem na vseh predavanjih nastopil v uniformi kot častnik Slovenske vojske ter del predavanja namenil tudi zgodovini Slovenske vojske oziroma njeni predhodnici Teritorialni obrambi. Na dveh predavanjih pa me je spremljal tudi podpredsednik OZVVS Domžale Marko Trampuž v veteranski uniformi; kot v prejšnjih letih sva v uniformah predavanjem dala poseben pečat in pri učencih vzbudila posebno pozornost in zanimanje.«

Vas kdaj tudi šole same povabijo, da bi učencem pripovedovali o vaših doživetjih pred toliko leti?

»Nekaj dni pred koncem šolskega leta sva s kolegom veteranom na posebno prošnjo profesorice Marjane Galjot iz Osnovne šole Trzin učencem 7. razreda pripovedovala o najinih osebnih doživetjih pred osamosvajanjem Slovenije in med njim ter bitki v Trzinu, vse to pa je na videokamero snemal Tim, učenec 7. razreda.«

Si na šolah še želijo vaših obiskov?

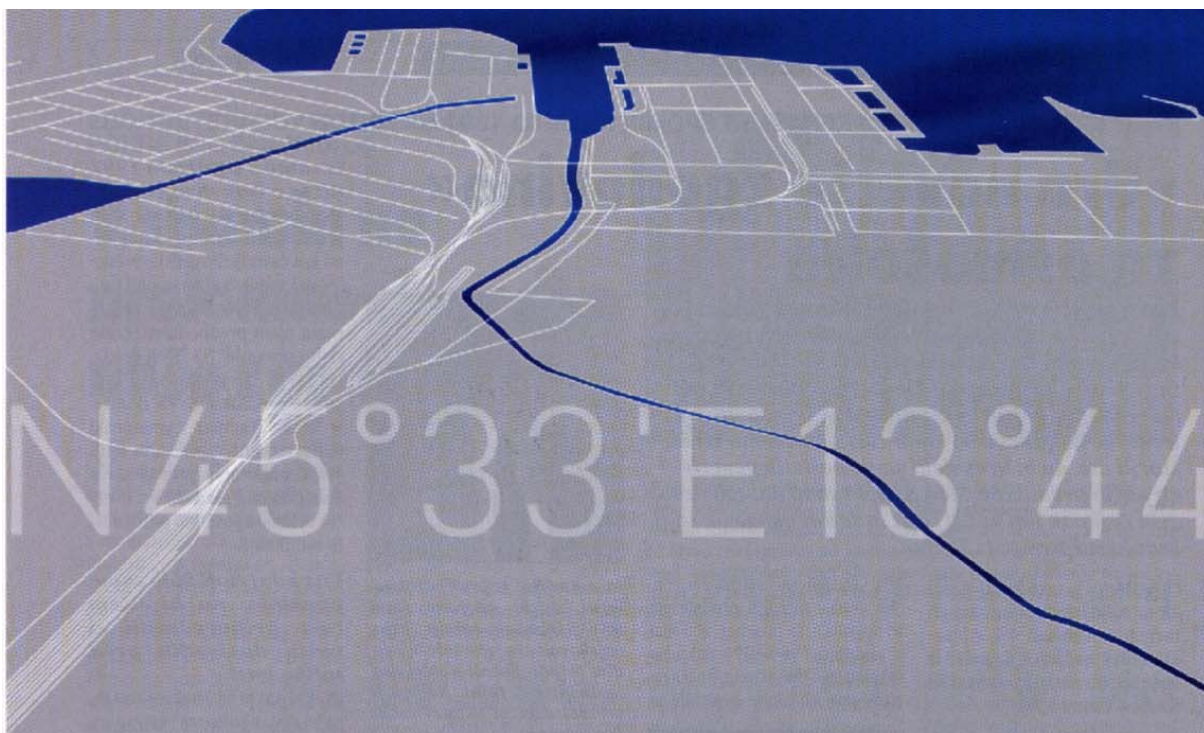
»Na vseh šolah so ob koncu predavanja profesorji izrazili pričakovanje in željo, da tudi v naslednjem letu pridem k njim ter tako nadaljujem veteransko poslanstvo obujanja spomina in opomina o novejši slovenski zgodovini mladim rodovom.«

U. V.

Priznanje veteranskemu pevskemu zboru

V soboto, 6. avgusta, je bilo na Vodiški planini pri partizanskem domu na planoti Jelovica v radovljiški občini spominsko srečanje v počastitev praznika radovljiške občine 5. avgusta. Tedaj se spominjajo ustanovitve Cankarjevega bataljona leta 1941. Zbranim je spregovoril Ivan Cerkovnik, predsednik Območnega združenja ZB NOB občin Radovljica, Bled in Bohinj. Ozrl se je v čas druge svetovne vojne, poudaril pomen praznovanja in spomina na ta čas ter opozoril na težave veteranskih združenj predvsem glede financiranja. Zbrane sta nagovorila tudi radovljiški župan Janko S. Stušek ter predsednik glavnega odbora Zveze združenj borcev NOB Jože Božič, ki je Veteranskemu pevskemu zboru OZVVS Radovljica - Jesenice izročil srebrno plaketo ZB NOB Slovenije. Veteranski pevski zbor je tudi pripravil kulturni program na tradicionalnem srečanju na Vodiški planini na Jelovici.

RK



LUKA KOPER

Luka Koper, d.d., pristaniški in logistični sistem
Vojkovo nabrežje 38, SI - 6501 Koper
tel: 05 6656 100, fax: 05 63 95 020
portkoper@luka-kp.si
www.luka-kp.si



tu se srečamo



Dušan Jerina

(1960–2005)

Kruta usoda nam je nepričakovano vzela našega člana Dušana Jerina.

Kot zaveden Slovenec se je takoj odzval na klic v 1. brigado MORIS in v njej deloval zanesljivo in vestno. Pripadnike te enote je z značilnim humorjem nešteto krat razveseljeval in jih tolažil. Pri delu je bil natančen in zanesljiv. S temi vrlinami je pridobil simpatije med soborci, ki so ga spoštovali.

Član OZVVS Kočevje je postal kmalu po ustanovitvi združenja, svoje delo je usmerjal v širitev delovanja ZVVS v okoljih, kjer je delal in živel.

Kočevski veterani smo ga z veteranskim pogrebom pospremili k zadnjemu počitku na pokopališču v Kočevju.

Tolazi nas le to, da smo imeli aktivnega člana, vedno pripravljenega za sodelovanje. Takega bomo tudi ohranili v trajnem spominu, svojcem pa izrekamo sožalje.

OZVVS Kočevje



Janez Podržaj

(1961–2005)

Naše vrste je mnogo prezgodaj zapustil veteran Janez Podržaj. Odšel je tiho in mirno, kot je živel. Še zelo mlad se je Janez v tistih dneh boja in negotovosti, ko se je kovala usoda nove Slovenije, z vso odločnostjo in brez omahovanja s puško v roki pridružil bojnim tovarišem v enoti T-5151/41 in tako prispeval svoj delež v osamosvojitveni vojni. Bil je vzoren član našega območnega združenja.

Žal ni mogel kljubovati zahrbtni bolezni, ki je bila močnejša od njega. Med nami sta ostala nezapolnjena vrzel in drag spomin na njegovo pokončno držo.

OZVVS Velike Lašče



Boris Rački

(1939–2005)

Pred neozdravljivo boleznijo je klonil član OZVVS Kočevje in zapustil vrzel v družini, med veterani, znanci in prijatelji.

Pokojni Boris Rački je med osamosvojitveno vojno deloval v obveščevalni skupini, katere naloga je bila opazovanje in varovanje prehodov prek reke Kolpe. Zapustil nas je zvest prijatelj in sobojevnik, ki je po svojih močeh prispeval k uspešnemu delu OZVVS v Kočevju. Med prijatelji je bil priljubljen, saj je znal z umirjenimi besedami dati dogodku pravo mesto in pomen. Bil je ustvarjalen, čeprav skoraj neviden, vendar zanesljiv član skupine.

Doma je zapustil soprogo in sinova.

Kočevski veterani ga bomo ohranili v trajnem spominu kot zaupnega soborca in vestnega teritorialca.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja.

OZVVS Kočevje



Frančiška Kerneža

(1941–2005)

Nenadoma in mnogo prezgodaj je naše vrste zapustila Frančiška Kerneža, rojena Poje. V najpomembnejšem času ob nastajanju mlade države se je z vso družino opredelila za podporo nastajajoči MSNZ, saj so v hiši varovali večje število kosov orožja in streliva za 1. brigado MORIS.

Družina Kerneža se je polnoštevno udeležila osamosvojitvene vojne, sinova kot vojaka 1. brigade, drugi del družine pa je v nešteti oblikah podpiral nastajajočo državo, z varovanjem ali s hranjenjem orožja, oziroma je aktivno izvajal druge potrebne naloge.

Kot družina, ki se je aktivno udeležila dejavnosti pri nastajanju države, je nosilec častne listine SLOVENSKA DRUŽINA.

Mnogi pripadniki MORIS-a se pokojne spominjajo kot zanesljive, pridne in ustrežljive, člani OZVVS Kočevje pa kot aktivne članice od nastanka združenja.

Kočevski veterani smo jo z veteranskim pogrebom pospremili k zadnjemu počitku na pokopališču v Kočevju. Ohranili jo bomo v lepem spominu in ji izrekamo zahvalo, spoštovanje in slavo, svojcem pa sožalje.

OZVVS Kočevje

V spomin



Edvard Bogataj

(1929–2004)

Konec lanskega leta smo se morali za vedno posloviti od našega člana Edvarda Bogataja iz Idrije. V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je sodeloval kot oboroženi pripadnik Narodne zaščite pri varovanju pomembnih objektov v Krajevni skupnosti Idrija.

Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu!

OZ VVS Idrija Cerkno



Marjan Domajnko

(1957–2005)

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Marjan Domajnko. Med osamosvojitveno vojno je bil kot eden izmed poveljujočih častnikov enote za posebne namene aktiven borec v bitki za Dravograd. Spominjali se ga bomo kot soborca in dobrega tovariša.

OO ZVVS Velenje



Marko Lihteneker - Lihti

(1959–2005)

Tragično nas je zapustil prijatelj, izjemen športnik, alpinist, gorski reševalec, poslovnež in naš član Marko Lihteneker. Tako kot je ostal visoko v gorah Himalaje, ostaja za vedno tudi med nami.

OO ZVVS Velenje



Janez Lavrič

(1949–2005)

Nepričakovano nas je zapustil član našega združenja Janez Lavrič iz Retij 89, Loški Potok. Med vojno za Slovenijo je bil pripadnik 27. OŠTO Ribnica, enote, ki je sprejemala prebegle vojake in oficirje JA v Glazuti.

Bil je miren in poslušen vojak ter zagnan gasilec. Na njegovi zadnji poti na pokopališče Tabor v Loškem Potoku so ga spremljali veterani in gasilci.

Ostal nam bo v lepem spominu.

OZVVS Ribnica



Lovro Mervar - Lorč

(1956–2005)

Mnogo prezgodaj nas je tragično zapustil naš veteran in soborec v vojni za osamosvojitve Slovenije Lovro Mervar - Lorč. Bil je aktiven član tudi na športnem področju kot tekmovalac v cestno-hitrostnem dirkanju, kjer je požel nekaj vidnih uspehov.

Veterani OZVVS Dolenjska ga bomo ohranili v lepem spominu kot našega »Lorča«.

OZVVS Dolenjska

Plodno in delovno obdobje

Pravzaprav se je začelo že aprila, ko je bil na seji občinskega sveta sprejet sklep, da se nekdanja Osnovna šola v Krvavi Peči uradno preimenuje v Dom veteranov Območnega združenja Velike Lašče. Veteranom sta bila s tem dana veliko zadoščenje oziroma priznanje za požrtvovalno minulo delo in spodbuda za uresničevanje načrta dela za leto 2005–2006. Delegacije članov so se s praporom udeležile raznih slovesnosti. Tako so bili na odkritju nadomestne spominske plošče padlim v NOB na Lužarjih, na državni proslavi ob dnevu upora pri spomeniku TIGR v Mali Gori pri Ribnici, Geossu v Vačah, občinski proslavi v Velikih Laščah, žalni slovesnosti pod Krenom v Kočevskem rogu, pogrebni slovesnosti ob smrti člana in veterana Jožeta Podržaja ter drugod. Predsednik in sekretar OZVVS sta se udeležila tudi glavnega zbora veteranov Slovenije v Novi Gorici in delovnega srečanja v obrambnem centru Pekre pri Mariboru.

Predsedstvo OZVVS je 4. junija pred Domom veteranov v Krvavi Peči pripravilo krajši kulturni program, nato je potekal letni zbor območnega združenja. Med povabljenimi je bil dramski igralec Branko Miklavc, ki je prisotnost interpretiral Prešernov Krst pri Savici in pesnitev Simona Gregorčiča Soči. Prisotne je pozdravil predsednik OZVVS Velike Lašče Franc Dušan Hočevnar, slavnostna govornika sta bila župan Občine Velike Lašče Anton Zakrajšek in brigadir Tone Krkovič. Vabilu na letni zbor so se odzvali tudi predstavniki sosednjih območnih združenj iz Ribnice in Kočevja. Uspešno je bil obdelan obsežen dnevni red, zaslužnim članom in organizacijam so podelili pisna priznanja in pohvale. Posebna zanimiva in koristna pridobitev območnega združenja je tudi terensko vozilo lada niva, opremljeno z magnetnimi nalepkami z oznako OZVVS Velike Lašče in grbom občine, ki ga je ob tej priložnosti na pokrov motorja položil župan Anton Zakrajšek. Delo območnega združenja in njegove projekte podpira in sofinancira Občina Velike Lašče.

Glede na posebne zasluge, pomoč in sodelovanje je bil župan Občine Velike Lašče, sicer tudi član OZVVS, imenovan za častnega člana območnega združenja.

OZVVS Velike Lašče se je letos s petimi ekipami iz različnih disciplin udeležilo veteranskih športnih iger v Kočevju. V skupni uvrstitvi je od 35 udeležencev ekip osvojilo solidno 19. mesto. Manjkala je samo ekipa za šah, ki jo bodo poskušali sestaviti do naslednjih iger.

V okviru projekta Dom veteranov v Krvavi Peči je bila ob pomoči generalnega sekretarja ZVVS Jožeta Kuzmana in podpiri Občine Velike Lašče na delovnem obisku študentska brigada Univerze v Mariboru pod vodstvom Robija Pritrznika. Delovne akcije so potekale od 21. do 31. julija. Z delovnimi stroji, ki jih je zagotovila Občina Velike Lašče, so brigadirji skladno z načrtom OZVVS bistveno sanirali in izboljšali okolico Doma, tako da je objekt zadilhal s polnimi pljuči. Pridobljene so velike ravne površine, ki bodo lahko rabile tudi za večje prireditve in različna tekmovanja. Delovne akcije študentske delovne brigade so sicer potekale tudi po vsej občini.

Uradno odprtje Doma veteranov vojne za Slovenijo OZVVS Velike Lašče bo jeseni ob obletnici odhoda zadnjega vojaka JA iz Slovenije, ko bo v občinskem in zveznem merilu organizirana proslava s kulturnim programom.

Franc Dušan Hočevnar

Praznovali so delovno

Člani OZVVS Sevnica so se 7. maja v Kulturnem domu na Blanci zbrali na letnem zboru in ocenili dosedanje delo ter sprejeli odločitve za prihodnje delovno leto.

Še posebej so bili počaščeni, da so bili med njimi župan Občine Sevnica in poslanec v Državnem zboru RS Kristijan Janc, predsednica Krajevne skupnosti Blanca Meri Kelemina, predstavniki OO ZB NOV Sevnica, Združenja častnikov, delegacija Policijskega veteranskega društva Sever Posavje in delegaciji OZVVS Brežice in Krško.

Srečanje veteranov je bilo razdeljeno na tri dele.

V prvem – slavnostnem so proslavili petnajsto obletnico ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite – MSNZ 1990. Po krajšem slovesnem uvodu je spregovoril slavnostni govornik Ernest Breznikar – Enč. Spomnil se je dogodkov iz leta 1990, ko je skupnica posameznikov začela izvajati dejavnosti za ustanavljanje MSNZ v Posavju ter tako postavila temelje za pripravo in organiziranje oboroženega odpora leta 1991. Zaslužnim članom MSNZ iz sevnške občine je na slovesnosti podelil znak Manevrske strukture Narodne zaščite 1990. Z njimi je minister za obrambo Republike Slovenije Karl Erjavec odlikoval Jožeta Janjica Koširja, Ljubomirja Motoreta, Francija Rupreta in Draga Slukana. Nato je Ernest Breznikar v imenu PO ZVVS Posavje za zasluge pri

razvoju in delu OZVVS Sevnica predsedniku Slavku Hočevarju in sekretarju Marjanu Gracarju podelil zlati medalji Obrani Posavje 1991.

Predsednik Slavko Hočevnar je nato zaslužnim članom organov OZVVS za delo v organizaciji podelil srebrne medalje Obrani Posavje 1991, in to Ivanu Kociji, Jožetu Janjicu Koširju, Mirku Ognjenoviču, ter bronaste medalje Obrani Posavje 1991 Ivanu Bidermanu, Jožetu Hočevarju, Bojanu Lipoglavsku, Ljubomirju Motoretu in Dragu Mirtu.

Po končanem slavnostnem delu je predsednik Slavko Hočevnar začel redni letni zbor. Med dosežki naj omenimo, da je bil program dela, sprejet leta 2004, v celoti uresničen. Še zlasti je velik uspeh, da so število članov s 56 v letu 2004 povečali na 308, da je organizacija novembra lani razvila svoj prapor, da so novembra lani podpisali listino o medsebojnem sodelovanju med vsemi veteranskimi organizacijami v občini, da si je organizacija v nekdanjem skladišču TO uredila in opremila za delo lastne prostore, da je 198 veteranov prejelo veteranske maskirne obleke TO in ustrezne veteranske oznake, da so vsa srečanja, shodi in izleti organizacije zelo dobro obiskani ter da se v delo aktivno vključuje precej veteranov.

Za nadaljnje še boljše delo veteranov pa je predsedstvo ustanovilo šest delovnih teles – komisij, ki lahko še bolj kakovostno obravnavajo posamezna delovna področja ter predsedstvu posredujejo boljše predloge. Delo teh komisij je že zažvelo in prve rezultate tega njihovega dela so lahko videli že pri poročanju na tem zboru.

Predsednik je svoje poročilo sklenil z mislijo, da je vse, kar so dosegli, rezultat skupnih prizadevanj vseh članov, ki so s svojim delom prispevali nekaj več. Vsem tem se je zahvalil za sodelovanje. Še posebej se je zahvalil županu sevnške občine in drugim, ki so prispevali denarna ali materialna sredstva ali kako drugače pomagali združenju.

Program dela za leto 2005 je predstavil podpredsednik Jože Jani Košir. Program vsebuje devet ambiciozno zastavljenih konkretnih dejavnosti, ki so vse tudi rokavno opredeljene, in sedem dejavnosti, ki sodijo v stalne naloge združenja. Vse naloge članstvo lahko uresniči, kar bodo ob letu na novem zboru lahko ponovno ocenili.

Ljubo Motore

Ob dnevu državnosti

Na predvečer dneva državnosti so v Ljutomeru pripravili osrednjo proslavo, na kateri so se zbrali veterani vojne za Slovenijo in drugi občani. Program so popestrili folkloristi skupine France Marolt iz Ljubljane in pevci Ljutomerskega okreta. Slavnostni govornik je bil podpredsednik ZVVS Jože Čibej. Poudaril je vlogo MSNZ in takratne TO za to, da imamo danes svobodno in samostojno domovino.



Predsednik OZVVS Ljutomer Miloš Vrbancič in predsednik ZŠC major Anton Kosi polagata venec na spominsko znamenje na Gibini.

V soboto, 2. julija, na obletnico odhoda vojakov in tankov JLA iz Prlekije, so se veterani vojne za Slovenijo in častniki ZČS zbrali na Starem trgu v Ljutomeru, kjer je bila 24. junija 1991 ob veliki proslavi posajena slovenska lipa. Na tokratnem srečanju je imel priložnostni govor naš član, takratni župan enotne občine Ljutomer, ki je posadil to lipo. Poudaril je, da nikoli ne smemo pozabiti na takratne dogodke, ki so pripeljali do vojne in nato vojaške osvoboditve naše komaj razglašene samostojne in svobodne Slovenije.

Po kratki proslavi sta delegaciji veteranov in častnikov odnesli vence na vseh šest spominskih znamenj vojnih dogodkov iz leta 1991. Po polaganju vencev so se zbrali na Šafarskem, kjer so se udeležili že tradicionalnega pohoda od Šafarskega do Gibine in se tam udeležili občinske proslave, saj je občina Razkrižje ravno ta datum, ko je odšel zadnji vojak JLA iz Slovenije, razglasila za svoj občinski praznik. Tudi na Gibini so položili venec, saj so tam z barikadami ustavili prve tankovske enote JLA.

Marko Milič

Pisana dejavnost

V meni sta bila že dolgo prisotni misel in želja, da bi na Slivniškem jezeru, na tem prečudovitem koščku naše slovenske zemlje, organizirali ribiško-tekmovalno-družabno srečanje. Naravni potencial tega jezera je prečudovit, vendar po mojem mnenju žal premalo izkoriščen.

Srčno upam in si želim, da bomo s skupnimi močmi in z društvu, ki so bili organizator tega srečanja, ter seveda s podporo občine Šentjur in KS Gorica pri Slivnici takšna srečanja še organizirali in da bodo postala tradicionalna.

Izraze spoštovanja in hvaležnosti namenjam naši Slovenski vojski, na katero smo lahko upravičeno ponosni. S svojo prisotnostjo in prikazano vojaško tehniko oziroma oborožitvijo so nam popestrili in polepšali dan. Konkretno gre za 20. motorizirani bataljon SV iz vojašnice v Celju. Prisotni pa so bili tudi iz oddelka za pridobivanje kadrov pri Generalštabu SV, službe za pridobivanje kadra iz celjske vojašnice, ki so poskrbeli za praktične nagrade.

V nadaljevanju se želim iz vsega srca zahvaliti tudi ribičem RD Voglajna iz Štor, ki so nase prevzeli glavni delež tega srečanja, in turističnemu društvu Gorica pri Slivnici, ki so prijazno odstopili svoj prostor ob jezeru veteranom, častnikom, gasilcem in borcem.

Veseli smo bili tudi obiska župana Občine Šentjur mag. Štefana Tisla in nekdanje ministrice za kulturo Andreje Rihter.

Srečko Križanec

Maj in junij sta bila pestra

V območnem združenju VVS Slovenske Konjice so imeli v omenjenih mesecih kar nekaj dejavnosti, ki so bile namenjene vsem članom, spominu na dogodke pred 15 leti in skupnemu praznovanju dneva državnosti z občani občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče.

Tako so se 7. maja s kolegi iz OZVVS Laško odpravili na dvodnevni obisk Vukovarja in okolice.

V okviru praznovanj ob občinskem prazniku Zreč 22. maja so z generalnim sekretarjem ZVVS Jožetom Kuzmanom, županom Zreč Jožetom Koširjem in delegacijami ter praporščaki iz OZVVS Celje, Šmarje pri Jelšah, Štore, Laško in domačini na Pohorju, na domačijah Zdenka Beškovičnika in Ota Mikeka iz Skomarja in Rudolfa Vidmarja iz Resnika, slovesno odkrili spominske plošče ZVVS.

Malo znano je, da je 17. maja 1990 celotni štab TO Slovenske Konjice po vojni sestavi s poveljniki enot podpisal listino, s katero je zavrnil predajo orožja in streliva v skladišča JLA. Podpis take listine je bil edini v Sloveniji, občina Slovenske Konjice pa se uvršča med tistih šestnajst občin, ki orožja in streliva niso predale. Vse to so poskrili na 18 domačijah in lokacijah na območju tedanje skupne občine Slovenske Konjice in v štirih glavnih delovnih organizacijah. V naslednjih nekaj letih se bodo vsem oddolžili za prestani strah in pogumno dejanje z namestitvijo spominskih plošč ZVVS ter tako poudarili njihov prispevek k osamosvojanju Slovenije.

Nato so 2. junija obiskali 45. motorizirani bataljon 72. brigade SV v Pivki.

V počastitev dneva državnosti in 15. obletnice MSNZ so 25. junija pripravili praznovanje in druženje za veterane in občane na Lovskem domu na Kocki (Konjiška vas) pod geslom »Praznujmo z veterani – 15. obletnica MSNZ«.

V slovesnem delu je generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman podelil bronasti plaketi ZVVS predsedniku OZVVS Slovenske Konjice Ivanu Pavliču in članu predsedstva Alojzu Grolegerju, in sicer za požrtvovalno in dolgotrajno delo v organizaciji. Nato so 30 pripadnikom MSNZ izročili Spominski znak 1990 s pripadajočo listino.

O pomenu dejanj leta 1990 je spregovoril načelnik MSNZ tistega leta Anton Kolar. V imenu Občine Slovenske Konjice je zbrane pozdravil podžupan Darjo Ratajc. Na prireditve so prišli tudi župan Občine Zreče Jože Košir, predstavnik 38. VTP Celje, predstavnica in skupina za pridobivanje kadrov 20. motoriziranega bataljona SV iz Vojašnice Celje, delegacije in praporščaki OZVVS Celje, Šmarje pri Jelšah, Štore, Laško in Zgornjesavinjske Zadrške doline in predstavnika veteranskega združenja Sever Zdenko Jakič ter OZ ZB NOV Franjo Marovšek.

Ob udeležbi delegacije na Geossu, na druženju ob Slivniškem jezeru, na Svetini in odkritju spominske plošče na domačiji Butovih v Kostrivnici pri Rogški Slatini v organizaciji OZVVS Šmarje pri Jelšah ter udeležbi strelske in šahovske ekipe na športnih igrah ZVVS v Kočevju so se ob prostovoljnem delu in predanem delu vseh vključenih kar veliko namučili, da so spravili vse »pod streho«. Pri tem gre vsa zahvala tudi lokalnim, regionalnim in državnim sredstvom javnega obveščanja, ki so z daljšimi ali s krajšimi prispevki in obvestili spremljali dogodke ter prispevali k spominjanju in spoznanju, da osamosvojitve Slovenije ni prišla kar tako, marveč so nekateri kar veliko tvegali za njo.

Ivan Pavlič

Tradicionalno praznovanje

Osrednja slovesnost ob dnevu državnosti je v šoštanjski občini tradicionalno v Skornem. Turistično društvo Skorno vsakič na predvečer praznika organizira kulturni program, srečanje veteranov vojne za Slovenijo, borcev in prebivalcev Šaleške doline, ki se nadaljuje s slovesnim prižigom kresa in plesom. Sodelovanje turističnega društva Skorno in OO ZVVS Velenje je postalo tradicionalno ter je dober in pomemben kazalec, da se veterani resnično vključujejo v družbeno življenje kot pomembna organizacija.



Predsednik OO ZVVS Velenje Dušan Ajtnik je v govoru poudaril, da so prebivalci Šaleške doline lahko ponosni na svoj prispevek v osamosvojitveni vojni, saj je njihova enota za posebne namene odločilno vplivala na izid bitke za Dravograd, jurišni odred se je izkazal z delovanjem v Logarski dolini, njihove enote TO so prevzele tudi helikopter JA na Golteh, na domačijah po dolini so hranili orožje in strelivo, pa še mnogo drugih pomembnih nalog je bilo opravljenih.

A. D.

Kondicijsko streljanje

V sodelovanju s častniki iz Območnega združenja Zveze slovenskih častnikov Idrija – Cerkno so se idrijski in cerkljanski veterani vojne za Slovenijo udeležili kondicijskega streljanja z osebno vojaško oborožitvijo. To je potekalo v petek, 10. junija, na strelišču Slovenske vojske Mlake pri Vipavi. Streljanje so zgledno organizirali in izpeljali častniki ter vojaki enote Slovenske vojske iz Vipave. Množična udeležba veteranov in častnikov, dobro organiziran potek streljanja, dobro razpoloženje in odlična pogostitev, ki jo je v svoji vinski kleti pripravil veteran Franc Premrn iz Orehovice, so prispevali k temu, da so se domov vrnili zadovoljni z dobro izpeljano dejavnostjo in prijetnim druženjem. To je bila prva večja skupna zadeva, katere nosilci so bili na podlagi podpisane listine o sodelovanju med OZ VVS in OZ ZŠČ člani Območnega združenja slovenskih častnikov Idrija – Cerkno. Častniki so poskrbeli za vojaškostrokovni, veterani pa za logistični del. Oboji so se izkazali kot dobri partnerji, zato bodo podobne skupne dejavnosti obeh organizacij gotovo še sledile. Rezultati streljanja z avtomatsko puško in s pištolo so pokazali, da veterani in častniki ta opravila še vedno solidno obvladajo, da pa je strelske veščine zelo koristno vaditi in utrjevati.

Marijan Platiše

Zahvala za prispevek

Dan državnosti je eden največjih slovenskih praznikov, ki je Slovenke in Slovence postavil tudi pred eno od največjih preizkušenj v novejši zgodovini, ko so bili svobodo in svojo mlado državo prisiljeni braniti z orožjem. Zaradi tega so veterani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Idrija – Cerkno ta praznik vzeli za svojega in ga tradicionalno slovesno praznujejo.

Na predvečer dneva državnosti in v sklopu prireditev ob praznovanju 22. junija – praznika Občine Idrija je Območno združenje v sodelovanju s Krajno skupnostjo Krnice – Masore in Turističnim društvom Idrijske Krnice pripravilo slovesnost v počastitev teh praznikov. Prireditve, ki je potekala v Idrijskih Krnicah, visoko ležeči vasi nad Spodnjo Idrijo, je izzvenela tudi v zahvalo domačinom, ki so med osamosvojitveno vojno izkazali gostoljubje našim enotam in vojakom, ki so bili razmeščeni na tem območju.

Predsednik Območnega združenja Marijan Platiše je nagovoril veterane, domačine in goste: »Majhnim se tudi majhne stvari zdijo velike je krilatica, katero bi lahko kdo uporabil tudi za slovensko osamosvojitveno vojno. Spopadi



K slovesnem ozračju so svoj del prispevali praporščaki in veteranski postroj.

z Jugoslovansko armado so bil kratki, učinkoviti in se nikoli niso razplamtele v vsesplošno uničevanje in tragedijo, ki je prizadela druge dele nekdanje skupne države. Toda zgodovinske posledice te vojne so za Slovenke in Slovence tako daljnosežne, da jih bodo podobno kot mi danes akcije Maistrovih borcev zgodovinsko vrednotile in cenile šele prihodnje generacije. »Zbranim je dobrodošlo začel tudi predsednik Krajevne skupnosti Krnice – Masore Niko Podgornik.

V slavnostnem nagovoru je župan Občine Idrija Damjan Krapš vsem čestital za dan državnosti in praznik idrijske občine ter se veteranom vojne za Slovenijo zahvalil za njihov prispevek v osamosvojitveni vojni.

Veterani so slovesnost izkoristili za podelitev bronastih plaket ZVVS svojim zaslužnim članom. Prejeli so jih Bojan Furlan, Slavko Jež in Vladimir Kržišnik iz Idrije ter Benedikt Bajec iz Črnega Vrha nad Idrijo. To pa je bila tudi priložnost za podelitev spominskih znakov Vrhovna – Logatec 1991, ki jih je sodelujočim idrijskim teritorialcem Edvardu Golobu, Andreju Klavžarju in Bojanu Savelu podelil Miro Pogačnik, predsednik OZVVS Logatec.

V kulturnem delu slovesnosti so sodelovali Idrijski oktet, harmonikar Jaka Kenk iz Glasbene šole Idrija ter igralke in igralci Teatra NKUL Kulturno-umetniškega društva Cerkno, ki so se predstavili s poulično komično gledališko predstavo Partizani.

Marijan Platiše

Treba si je vzeti čas

Na platoju Karavanke na Hrušici so se 1. julija popoldne že štirinajstič zbrali veterane in veterani vojne za Slovenijo na srečanju ob obletnici odhoda pripadnikov Jugoslovanske ljudske armade in zveznih miličnikov s tega mejnega prehoda in drugih v nekdanji občini Jesenice leta 1991. Prav 1. julija je minilo 14 let, odkar so bili leta 1991 med prvimi v Sloveniji osvobodjeni mednarodni mejni prehodi v nekdanji občini Jesenice, ki so jih zasedli 27. junija pripadniki JLA in zvezni policisti: Rateče, Korensko sedlo in prehod Karavanke na Hrušici, ki je bil odprt malo prej, 1. junija. Po uspešnih pogajanjih na občini Jesenice je bil 1. julija 1991 malo pred eno uro zjutraj podpisan dogovor o umiku z mednarodnih mejnih prehodov v tedanji občini Jesenice, ob pol štirih popoldne

pa se je kolona s pripadniki JLA in z zveznimi miličniki, ki so orožje pustili na platoju, začela umikati.

Na slovesnosti so zbrane nagovorili Borut Kordež – Kugla, med osamosvojitveno vojno za Slovenijo poveljnik posebne bojne skupine, ki je imela pomembno vlogo pri spremljanju odhoda pripadnikov JLA in zvezne milice z mejnega prehoda Karavanke 1. julija 1991. Med drugim se je zahvalil vsem soborcem iz tistega časa, »tistim, ki ste tukaj na platoju, in vsem tistim, ki so po svojih domovih in službah, vsem iskrenim borcem za novo slovensko državo, za njihovo takratno odločitev proti sili, ki nas je ogrožala, za pogum in za tako močno ljubezen do naših krajev, ljudi in odnosov.«

Zbrane sta pozdravila tudi Benjamin Mulalič v imenu Policijskega veteranskega društva Sever Gorenjska in Leopold Bizal, predsednik jeseniškega občinskega odbora veteranov vojne za Slovenijo.

General Janez Slapar je ob 15-letnici Manevrske strukture Narodne zaščite podelil priznanja Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica – Jesenice zaslužnim v letih 1990 in 1991. Priznanje so prejeli nosilci znaka Manevrske strukture Narodne zaščite, pripadniki 21. alpsko-izvidniškega voda Teritorialne obrambe Jesenice in skupine Grom 66, poveljniki in člani poveljstev Teritorialne obrambe za uspešno pripravo in vodenje dežurnih enot TO Radovljica in Jesenice, predsednika skupščin občin in izvršnih svetov Radovljica in Jesenice na prelomu devetdesetih let in nekateri drugi. Veteransko združenje je posmrtno podelilo priznanje za udeležbo in prispevek v osamosvojitveni vojni Branku Manevskemu (priznanje je sprejela njegova soproga), priznanja sta prejela tudi Janez Slapar in Ivan Hočevar.

V kulturnem programu so sodelovali policijski kvintet, Veteranski pevski zbor pod vodstvom Franca Podjeda ter Klemen Langus in Samo Gardener, povezovala ga je Branka Smole.

RK

Ocenili svoje delo

Člani OZVVS Ptuj so na letnem zboru ocenili opravljeno delo v letu 2004 in sprejeli načrt dela za letos.

Kot je na zboru povedal predsednik združenja Stane Žitnik, so ptujski veterani lanski načrt dela večinoma uresničili in opravili tudi nekaj drugih dejavnosti. Tako so sodelovali na vseh prireditvah ZVVS Slovenije, še posebej številno na osrednjem srečanju in športnem tekmovanju na Pokljuki.

Po svojih močeh so pomagali svojim prihodnjim članom pri urejanju statusa veterana in njihovem vključevanju v združenje, ki šteje več kot 600 članov. Zelo dejavni so bili pri zbiranju gradiv (zapiski, fotografije, pričevanja) o dogodkih v letih 1990–1991, ki jih potrebujejo za izdajo zbornika o dogodkih med pripravi in dejavnostmi pred osamosvojitveno vojno in med njo.

S Policijskim veteranskim društvom Sever in z Območnim združenjem ZVB NOV so podpisali listino o sodelovanju, čeprav so s tema organizacijama že prej uspešno sodelovali. Zelo dobro sodelujejo tudi z Zvezo častnikov Slovenije Ptuj. Želijo pa si tudi tesnejšega sodelovanja z Društvom vojnih invalidov.

Sodelovali so na pomembnejših prireditvah Mestne občine Ptuj in drugih občin, iz katerih prihajajo njihovi člani, prav tako so sodelovali na spominskih prireditvah drugih veteranskih in drugih organizacij. Številna skupina ptujskih veteranov je sodelovala na spominskem Maistrovem pohodu na Zavrh. Uspešni so bili tudi na tekmovanjih, na katerih so sodelovali. Tako so na streškem tekmovanju v Celju zasedli drugo mesto. Pod pokroviteljstvom MO Ptuj in ZVVS so pripravili 3. tekmovanje v ribolovu, na katerem se že tretjič zasedli prvo mesto.

Kot je povedal Stane Žitnik, niso bili zadovoljni s potekom dneva OZVVS Ptuj, saj jim je tudi lani ponagajalo vreme. Prav tako niso zadovoljni, da v celoti niso zaživele nekatere lani ustanovljene sekcije.

Udeleženci so v razpravi poudarili, da še vedno ni urejen status veteranov. Še vedno se omenja desetdnevna vojna, čeprav je povsem jasno, da so se obrambne priprave začele že leta 1989 z »mitingom resnice«.

Predsednik Pokrajinskega odbora VVZ Vladimir Maher je poudaril, da že dalj časa potekajo dejavnosti za spremembo in dopolnitev Zakona o vojnih veteranih, vendar ni bilo pripravljenosti za to. Zdaj sta oba resorna ministra zagotovila, da bo predlog zakona končno obravnaval tudi parlament. Vladimir Maher je tudi opozoril na vlogo Ptujčanov v pekrskih dogodkih in jih povabil na spominsko srečanje.

Generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman je ptujske veterane pohvalil, da so med bolj delavnimi v državi, vendar je povedal, da od njih še niso dobili nobenega predloga za priznanje za delo v organizaciji.

Predstavniki Policijskega veteranskega društva Sever Janez Rojko je povedal, da je bilo sodelovanje med veterani tudi pred podpisom listine.

Lojze Cajnko

Slavnostno na Svetini

Na lovskem Vrnčevem domu na Svetini nad Štorami so se v soboto, 2. julija, na 5. tradicionalnem regijskem veteranskem srečanju zbrali veterani vojne za Slovenijo, člani borčevske organizacije, Zveze častnikov in podčastnikov, gasilci, planinci, radioamaterji, taborniki, člani strelskega društva, društva pohodnikov po poteh 14. divizije iz Laškega in pripadniki Slovenske vojske. Med drugim so to društva, ki jih vsestransko podpira in z njimi sodeluje tudi Slovenska vojska.

V lepem in sončnem dopoldnevu se je na proslavi zbralo skoraj tisoč obiskovalcev. Udeležence proslave je pozdravil in nagovoril župan Občine Štore in poslanec v Državnem zboru RS Franc Jazbec.

Značilno za veteranska srečanja so odkritja spominskih plošč društvom, ki slavijo visoke jubileje in ki so sorodna veteranskim organizacijam. Poleg spominskih plošč Združenja veteranov vojne za Slovenijo, Policijske veteranske organizacije Sever za celjsko območje, Zveze slovenskih častnikov in podčastnikov, ZZB NOB, lovske družine in Planinskega društva Železar Štore so letos veterani iz Štor predali spominsko ploščo prostovoljnemu gasilskemu društvu iz Štor. Predali zato, ker jo bodo na proslavi ob 60. obletnici organiziranega gasilstva v Štorah slovesno odkrili na njihovem gasilskem domu. Prevzel pa jo je najstarejši gasilec in veteran Anton Mačkošek. Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo jim je podelilo tudi plaketo za odlično sodelovanje.

Letos so prvič podelili tudi kipe, ki simbolizirajo štorskega železarja. Ob deseti obletnici ustanovitve občine Štore so jih podelili županu, ki vsestransko podpira veteransko organizacijo. Podelili so ga še 20. MOTB iz Celja, 38. VTP iz Celja in OOOZB iz Celja, ki je soorganizator veteranskih srečanj, ter veteranski organizaciji Sever za celjsko območje.

Letošnje srečanje so popestrili tako, da so se zbranim predstavili tudi pripadniki Slovenske vojske oziroma Služba za pridobivanje kadra pri GŠSV - oddelek v Celju, ki so obiskovalcem prijazno predstavili del oborožitve SV, nekateri pa so dobili tudi praktično darilo.

Značilno za veteranska srečanja na Svetini je tudi to, da se ga udeležujejo pohodniki planinci, ki na prizorišče pridejo iz štirih smeri - Sentjurja, Laškega, Celja in Štor, ter skoraj 30 praporščakov. To pa tudi nekaj šteje.

Srečko Križanec

Tradicionalno srečanje sobojevnikov

Na že desetem tradicionalnem srečanju veteranov vojne za Slovenijo Območnega združenja Postojna in Policijskega veteranskega društva Sever za Notranjsko je na Mašunu v soboto, 18. junija, več kot 1200 udeležencev ter gostov iz Slovenske vojske, predstavnikov ZZB NOV, policijskih postaj, pripadnikov MSNZ Notranjske, uprave in izpostav za obrambo, sosednjih veteranskih in drugih organizacij počastilo spomin na 15. obletnico projekta MSNZ, 14. obletnico osamosvojitvene vojne in dan državnosti.

Udeležence so nagovorili predsednik območnega združenja Vojko Štemberger, policijskega veteranskega društva Vojko Ottoničar in v imenu šestih županov notranjske regije župan Blok Jože Doles. Slavnostni govornik na srečanju Karel Nanut, načelnik Vojaškega muzeja s Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje, je prisotnim obudil spomin na prelomni čas slovenske zgodovine in izjemen pomen projekta Manevrske strukture Narodne zaščite v tem obdobju. Zelo živo in podrobno je orisal tudi dejavnosti projekta na Notranjskem ter pomemben prispevek Notranjcev in Južnoprimorcev med osamosvojitveno vojno 1991.

Zaslужnim članom obeh veteranskih organizacij so izročili priznanja za delo v organizaciji in priznanja za udeležbo v dejavnostih ob preprečevanju »mitinga resnice« ter aktivno delovanje v osamosvojitveni vojni. Območno združenje je za zgledno sodelovanje in skrb za veterane podelilo posebno plaketo županoma občin Bloke ter Postojna in krajevni skupnosti Studeno iz postojnske občine.

V programu so sodelovali še Vojaški muzej s slikovno razstavo »Uporniki z razlogom«, pevska skupina Vasovalec iz Rečice pri Ilirski Bistrici ter narodnozabavni ansambel Snežnik.

Druženje soborcev in njihovih družinskih članov ter obujanje spominov na prelomne dogodke v letih 1990-1991 sta minila v prijetnem ozračju.

Delegacija veteranov iz Postojne je položila šopek cvetja na spominsko znamenje med vojno padlemu Stanislavu Požarju iz Pivke.

Vojko Štemberger

Kum je znova zažarel

Ob 15. obletnici ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite Republike Slovenije in dnevu državnosti so se Zasavčani zbrali na osrednji proslavi pri svojem bojnem znaku na Kumu. Slavnostni govornik je bil organizator

MSNZ brigadir Tone Krkovič.

Lepemu dnevu so poseben pečat dali domači kumljanski veterani iz 136. samostojnega voda KS Dobovec, ki so predstavili svojo pesem, posvečeno simbolu trdnosti Kumu, zasavskemu Triglavu, in jo ubrano zapeli.

Veterani upajo, da se bo njihova himna še velikokrat razlegala čez hribe in gore.

Marjan Dolinšek

Kumljanskim veteranom

1. Pogled, pogled, je res, da Kum gori?

Le hitro na Kum, se branit' ga mudi, kumljanski vojaki, orožje v roko, ne bomo se bali, pa tud' če pademo.

2. Oj, Kum, oj, Kum, ne damo te iz rok, ponos zasavski boš povsod, prelite krvi žal nam zate ni, zasavski Triglav, simbol kumljanski si.

3. V soncu ves žariš, z zelenjem si obdan, ostal boš vedno naš, svoboden, spoštovan, čez hribe in gore naj pesem vsem pove, kumljanski veteran se čuva te.



Kumljanski veterani upajo, da se bo njihova pesem še velikokrat razlegala čez hribe in doline.

Ocenili minulo delo

Tako kot vsako leto so se veterani člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Tržič sestali na zboru, ki je bil sklican v petek, 15. aprila, v Osnovni šoli Bistrica.

Člani so na zboru na temelju poročil predsednika združenja, finančnega poročila ter poročil drugih organov ocenili enoletno delo, sprejeli program dejavnosti za letošnje leto, podelili priznanja najzaslužnejšim članom ter sprejeli nove člane in jim izročili članske izkaznice.

Sprejeta oziroma potrjena je bila splošna ocena, da je delo združenja dobro, da se sprejeti program dosledno uresničuje, da so organizirane dejavnosti v zadovoljstvo velike večine članov ter da združenje glede na dejavnosti in organiziranost sodi med boljša združenja ne le na Gorenjskem, temveč v Sloveniji. Dejavnost združenja se največ financira s sredstvi, zbranimi s članarino, ki jo člani redno plačujejo, ter z občasno pomočjo občine oziroma župana. Seveda vse skupaj zadošča le za minimalni program, za kaj več pa vsako leto vedno znova zmanjka denarja.

Tržiški veterani so na zboru sprejet program dela začeli uresničevati že v naslednjih dneh. Tako je združenje v sodelovanju z OO ZZB NOV Tržič in Zvezo častnikov Tržič organiziralo udeležbo na proslavi ob 60-letnici zmage nad nacifašizmom v Ljubljani v soboto, 7. maja, istega dne pa so se udeležili tudi proslave ob 60-letnici prve slovenske vlade v Ajdovščini.

Jože Klofutar

Irski baron na obisku

Veterani vojne za Slovenijo, ki so vključeni v sekcijo Šempeter - Vrtojba, so imeli 6. maja nenavaden obisk. Obiskal jih je namreč baron James Castleshort iz Irske. Baron je veteran vojne v Afganistanu in več drugih vojn v Aziji ter Evropi in je odlikovan z najvišjimi vojaškimi odlikovanji več držav. Med drugim je generalni direktor Svetovne organizacije telesnih stražarjev IBA (International Bodyguard Association), ki ima sedež na Irskem. On in njegovi inštruktorji ter telesni stražarji varujejo znane politike, filmske igralce, cerkvene dostojanstvenike in druge pomembne osebe. Njegovi telesni stražarji so tudi v Sloveniji in varujejo znane osebe v Sloveniji in drugje po svetu. Za določene specialnosti se pripadniki IBA iz južne Evrope usposablajo pri nas, v Gotenici.

Ob enem od takšnih usposabljanj v Gotenici si je baron vzel čas in obiskal veterane vojne za Slovenijo.

Najprej so barona sprejeli predstavniki sekcije veteranov občine Šempeter - Vrtojba, ki jih je vodil predsednik Bogdan Potokar, zatem pa ga je sprejel župan občine Dragan Valenčič, ki mu je izročil tudi priložnostno darilo.

Predstavniki sekcije so barona popeljali v Rožno dolino in tam si je ogledal mesto spopada 28. junija 1991. Takratne dogodke mu je predstavil in opisal veteran Mitja Močnik, ki je bil pripadnik posebne bojne skupine takrat 6. PŠTO, ki je mejni prehod tudi osvobodila.

Baron Castleshort je obiskal še Muzej prve svetovne vojne, ki deluje v vojašnici v Vipavi. Tam si je pod strokovnim vodstvom veterana Mitje Močnika, ki je ta muzej tudi ustanovil in razstavil več kot 4000 primerkov, natančno ogledal razstavljeni.

Po ogledu muzeja mu je veteran Stane Bajt izročil priložnostno darilo – svečnik, narejen iz ostankov prve svetovne vojne.

V zahvalnem govoru pred odhodom je baron med drugim dejal, da smo veterani vojne za Slovenijo dokončali izredno dejanje, katerega ni uspelo dokončati ne v prvi ne v drugi vojni, ter da smo kljub kratkemu času vojaških in drugih dejavnosti na to lahko izredno ponosni.

Bogdan Potokar

Maistrovo sporočilo živi

Letošnji pohod po poteh borcev generala Maistra so v sodelovanju z Zgornjesavinjskim društvom generala Maistra pripravili člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo iz Zgornje Savinjske doline. Začetek pohoda je bil na Ljubnem ob Savinji, od koder je 1919.

leta 89 moč Celjske legije krenilo braniti severno mejo. Simbolnega šestkilometerskega pohoda po okoliških hribih se je udeležilo več kot 240 udeležencev iz vse Slovenije, na čelu kolone pa sta stopala predsednika območnega združenja veteranov za Slovenijo in ljubanskega planinskega društva Niko Purnat in Alojz Mikek. Tako kot leta 1919 so okoliški kmetje tudi tokrat sprejeli pohodnike z odprtimi rokami, pohod, ki naj bi postal tradicionalen, pa so sklenili ob golažu in dobrotah, ki so jih pripravile članice društva Komen.

Znano je, da je boj Maistrovih borcev za severno mejo rojeval zametek samostojne države Slovenije, zato pohoda ni mogoče ocenjevati samo s simbolnega vidika. Resnica je, da so bili Maistrovi borci prav zaradi tega dejstva dolga desetletja potisnjeni na obrobje uradne zgodovine, saj jih je povojni komunistični režim kolektivno in kot posameznike večinoma prezrl. Na krajši slovesnosti pred pohodom je zgodovinsko dogajanje osvetlil član Zgornjesavinjskega društva generala Maistra Bert Savodnik. Predsednik osrednjega slovenskega Društva generala Maistra Milan Lovrenčič je dejal, da si bodo prizadevali, da bi v šole uvedli domovinsko vzgojo, ki bi povečala spoštovanje do naših prednikov, kulture in zgodovine.

»V Ljubljani in Sloveniji smo pozabili na številne domoljube, ki so se v različnih obdobjih bojevali za Slovenijo,« je še dodal Lovrenčič, ki je predsedniku Zgornjesavinjskega društva generala Maistra Iztoku Podkrižniku izročil priznanje, ki se imenuje po pesniku in vojaku. Ta se je s svojimi borci v odločilnem trenutku spopadel za severno slovensko mejo.

Veteranska organizacija je v preteklem letu zamenjala nekaj članov predstevstva, kar naj bi omogočilo boljše in bolj prepoznavno delo območnega združenja v Zgornji Savinjski dolini. Kljub občasnim težavam pa so Zgornjesavinjčani med redkimi, ki so se pred petnajstimi leti uprli jugoslovanski vojski in niso oddali orožja iz skladišča v nazarski graščini Vrbovec. Dogodek nameravajo primerno zaznamovati prihodnje leto z odkritjem spominske plošče.

Edi Mavrič - Savinjan

Obudili spomin



Polaganje venca k novemu spomeniku na Medvedjeku

Delegacija novomeške občine, ki jo je vodil župan mag. Boštjan Kovačič, delegacija Slovenske vojske iz Vojašnice Novo mesto in delegacija OZVVS Novo mesto, ki jo je vodil predsednik Franc Smerdu, so položile venec pri spomeniku v Pogancih, kjer je 27. junija pred štirinajstimi leti počil prvi strel v vojni za osamosvojitve Slovenije. V ponedeljek, 27. junija, so veterani obiskali Medvedjek in položili venec na tamkajšnji novi spomenik ter odšli na prečensko pokopališče, kjer je pokopan domačin in naš soborec Franc Uršič, ki je izgubil življenje v bitki na Medvedjeku. Prisotna sta bila tudi mati in brat Franca Uršiča.

Besedilo in foto: Srečko Petric

Obletnica konca druge svetovne vojne

Prav je, da se spominjamo velikih dogodkov pred šestdesetimi leti. To ni bila samo velika zmaga nad zlom 20. stoletja, bilo je ponovno rojstvo mnogih narodov, tudi Slovencev. Ne smemo pozabiti prvih žrtev v Posavju, krška četa je bila izdana in uničena že julija 1941, novembra 1941 brežiška četa, 35 tisoč izseljenih s tega območja, množica pobitih, zaničevanih, pohabljenih ... Ne smemo pozabiti duha upornišva v teh mladih fantih in dekletih, kajti ravno ta duh nas je vodil v osamosvojitve tudi leta 1991. Negujemo ga in se spominjamo dogodkov, pustimo različno ideologijo, pokopljimo že končno mrtve ter se posvetimo sedanjim in prihodnjim trenutkom.

NOB je bil odpor proti zlu, ki bi nas kot narod izbrisal z zemeljske oble, bil je združitev različnih političnih opcij in OF kot vodilna organizacija je Slovence popeljala v boj. Res je, da je med odporom partija prevzela dominantno vlogo, toda ali je bila to revolucija ali ni bila, o tem ne bi sodili! Tudi zgodovinarji menijo različno, prevečkrat je mnenje odvisno od političnega nagnjenja in ne od zgodovinskih dejstev. Kaj narediti s kolaboracijo? Povsem jasno je, da si ožigosan, če prisežeš tujcu in z njegovim orožjem preliješ domačo kri, takrat ni dvoma, si podaljšana roka okupatorja.

Vojne je konec, zmaga, slavlje, maščevanje. Povojni dogodki ponovno delijo Slovence, napake so bile, to je dejstvo. Vsak ima pravico do pravičnega sojenja, zagovora, svojega groba. Še enkrat poudarjam, pokopljimo mrtve in se spominjamo dogodkov, ki nas morajo naučiti, da le složnega in enotnega naroda nihče ne more ukrotiti, uničiti. Zato je naša naloga, da mlade vodimo in učimo na zgodovinskih dogodkih, da zahtevamo od njih neki patriotizem, da se morajo naučiti himno, da s starši izobešajo zastave ob praznikih, da oblast, pa kakršnakoli je, uvaja v šolske programe domovinsko vzgojo – ne izbirni predmet, temveč pri več predmetih: slovenski jezik, zgodovina, zemljepis, etika in družba ..., da se počutijo Slovence in so na to ponosni.

Tudi zaradi tega je treba ob obletnicah organizirati proslave in se s tem spominjati velikih dogodkov. Veteranske organizacije v Občini Krško (OZ ZB Krško, PVD Sever Posavje, OZVVS Krško) so ponovno s skupnimi močmi in pokroviteljstvom Občine Krško 13. maja organizirale odmevno proslavo v počastitev 60. obletnice zmage nad fašizmom in nacizmom ter vrnitve izgnancev na njihove domove. Tako so dali svoj prispevek dogodkom v preteklosti, duhu upornišva in ponosa, ki mora živeti naprej.

Rudi Smodič

Obiska iz sosednje Madžarske

Julija sta bili na obisku na zgornjem Gorenjskem dve delegaciji madžarskih veteranov, ki ju je spremljal predsednik OZVVS Murska Sobota Ludvik Jonaš. Delegacija iz Beos Szekesfehervarja se je 1. julija udeležila slovesnosti na platoju Karavanke v jeseniški občini ob odhodu vojakov JLA in zvezne milice s tega mednarodnega mejnega prehoda leta 1991. Dne 15. julija pa je v Domu veteranov v Radovljici delegacijo madžarskih veteranov, v kateri so bili tudi člani vodstva državne veteranske organizacije, sprejel predsednik OZVVS Radovljica - Jesenice Janez Koselj. Predstavil jim je delo območnega združenja in dogodke leta 1991 ter jim izročil knjigo o dogodkih na zgornjem Gorenjskem v letih 1990-1991.

RK

Sedmo srečanje na tromeji

»Obdobje osamosvajanja Slovenije je bilo obdobje največjega soglasja v slovenski zgodovini, zato učimo mlade, kaj je pomenila vojna za Slovenijo,« je na 7. srečanju veteranov pri Planinskem domu Tromeja nad Ratečami v občini Kranjska Gora 18. junija dejal kranjskogorski župan Jure Žerjav. Na tromeji so se letos zbrali člani Policijskega veteranskega združenja Sever Gorenjska, Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice, borčevske organizacije in drugi. Najprej sta jih pozdravila Tomaž Lavtižar, predsednik občinskega odbora veteranskega združenja Kranjska



V kulturnem programu je nastopil tudi Veteranski pevski zbor

Gora, in Drago Zadnikar, predsednik Policijskega veteranskega združenja Sever Gorenjska. Ob tej priložnosti sta Jure Žerjav in Janez Koselj v imenu Območnega veteranskega združenja Radovljica - Jesenice ob 15. obletnici ustanovitve Manevrne strukture Narodne zaščite podelila priznanja pripadnikom Teritorialne obrambe in drugim, ki so bili v letih 1990 in 1991 pripravljene sprejeti odgovornost pri osamosvajanju Slovenije. Prejeli so jih tisti, ki so doma hranili orožje, pripadniki 21. alpsko-izvidniškega voda, Skupine Grom 66 in enot Teritorialne obrambe. Skupaj je območno združenje pripravilo 42 priznanj. V imenu Policijskega veteranskega združenja Sever Gorenjska pa sta spominske znake pripadnikom policije in upokoje-nim sodelavcem podelila Simon Vindiš iz kranjske policijske uprave in komandir kranjskogorske policijske postaje Vinko Otovič. Med 68 prejemniki znaka ZA SLOVENIJO so ga na tromeji prejeli Zoran Jankoš, Marjan Černe, Gorazd Koblar, Marko Koprivc, Izidor Kofler, Slavko Mertelj, Florijan Radon, Mihailo Dordeski, Darko Kežar, Bojan Kordič, Borut Purkart, Milič Spasič, Marko Kopavnik, Vladimir Miketič in Jure Žerjav.

V kulturnem programu, ki ga je povezovala Branka Smole, so nastopili Veteranski pevski zbor Območnega veteranskega združenja Radovljica - Jesenice pod vodstvom Franca Podjeda, učenec in učenki mojstranske osnovne šole Luka Janša, Jana Tkalec in Eva Adamek ter Andreja in Tjaša Repinc s Koprivnika s citrani.

Veterani so se 1. julija srečali tudi na mejnem platoju na Hrušici ter zaznamovali 14. obletnico odhoda vojakov JLA in zveznih policistov s tega mejnega prehoda.

RK

Zanimiv izlet

Julija je OZVVS Veteran Nova Gorica organiziral izlet v Pompeje in Monte Cassino. Glede na letni čas so bili organizatorji z udeležbo zadovoljni, čeprav so, odkrito povedano, pričakovali malo večjo družbo. Odpotovali so 7. julija zvečer in se naslednje jutro nastanili v hotelu v Cassinu ter kar takoj odhiteli na ogled Monte Cassina. Začeli so z velikim pokopališčem poljskih vojakov, ki so zavzeli samostan, kjer so imeli Nemci svojo utrdbo. Samostan je bil do tal porušen in tako niso videli veličastnih fresk, čeprav je bil do podrobnosti ponovno obnovljen. Vsekakor vredno ogleda. Zvečer so si ogledali še mesto Cassino, ki leži pod samostanom.

Naslednji dan so večino dneva preživel v Pompejih. Mesto jih je s svojo preteklostjo popolnoma prevzelo, da so si za ogled Vezuva vzeli le malo časa, pa vendar dovolj, da so si lahko zamislili moč tega vulkana, ko je porušil Pompeje.

Tretji dan so se že po zajtrku odpravili proti domu, vendar so se ustavili še v Rimu. Ogledali so si grobnico zadnjega papeža, katedralo in Trg sv. Petra ter poslušali nedeljski nagovor papeža vernikom. Za ogled mesta je dan vsekakor premalo, vendar bodo pozno jeseni organizirali nov izlet, da si bodo mesto lahko podrobneje ogledali.

Domov so prispeli v poznih večernih urah, vendar veseli in zadovoljni z izletom. Veselijo se že naslednjega in upajo, da bo spet dobro organiziran.

Robert Berdon

Notranjski veterani na Triglavu

Tudi letos so se veterani Notranjske z veseljem odzvali povabilu, da se udeležijo pohoda na Triglav, saj jim to pomeni spodbudo za preseganje napov, počastitev državnih praznikov, druženje in prijateljevanje in promocijo notranjskega območnega združenja. Dokaz tega je fotografija članov, ki so si vzeli čas tudi za »gasilsko sliko«. Družba je bila prijetna, vzpon ne preveč zahteven in tudi druženje v koči na Planiki je bilo enkratno.

Pri organizaciji prevoza in pohoda je notranjskim pohodnikom pomagalo tudi Poveljstvo sil Slovenske vojske, za kar se jim tudi zahvaljujejo.

Vsi pohodniki iz bistrškega, postojnskega in cerknškega konca pozdravljajo svoje kolege in VSE, KI JIH POZNAJO (tako namreč poslušalci lokalnega radia - Radia 94 ter NTR po navadi sporočajo pozdrave vsem, ki jih poslušajo).

Vojko Štemberger

Kdo je naredil najboljšo veteransko salamo?

Sekcija veteranov vojne za Slovenijo občine Šempeter - Vrtojba je ob dnevu veteranov 16. aprila v kinodvorani v Šempetru pri Gorici pripravila drugo salamijado.

Tekmovanja za najboljšo salamo ter druge suhomesnate izdelke se je udeležilo 28 tekmovalcev veteranov vojne za Slovenijo, predstavnikov veteranov Sever, predstavnikov zveze borcev, predstavnikov krajanov Šempetra in predstavniki zamejskih Slovencev iz Italije. Poleg suhomesnatih izdelkov so udeleženci prinesli v oceno tudi več kot 25 vzorcev raznih žganih pijač.

Tekmovalni del so si ogledali tudi predsednik ZVVS Lisjak Srečko, župan Občine Šempeter - Vrtojba Dragan Valenčič ter številni svetniki občine in drugi gostje.

Najprej je vse sodelujoče pozdravil predsednik sekcije Bogdan Potokar, nato pa župan Dragan Valenčič, omenil je, da z velikim zadovoljstvom spremlja takšne dogodke in se jih udeležuje, saj so dokaz, da se veterani v prostem času ukvarjajo tudi z drugimi stvarmi.

Slavnostni govornik je bil predsednik veteranov vojne za Slovenijo polkovnik Lisjak Srečko, ki je vse sodelujoče najprej tople pozdravil, jim zaželel veliko sreče v tekmovalstvu in predlagal, da bi se lahko veteranska salamijada razširila še na širše območje.

Slavnostna podelitev priznanj je bila na proslavi in zabavnem večeru ob dnevu veteranov 14. maja v Šempetru pri Gorici.

Bogdan Potokar

V deželi pršuta in terana

Člani Območnega veteranskega združenja Ljutomer so v soboto, 4. junija, odšli na izlet na Primorsko. Zaradi tradicionalno dobrih odnosov so na izlet povabili tudi člane Zveze slovenskih častnikov in ti so se z veseljem odzvali povabilu. Po krajšem postanku pri motelu Tepanje in nekoliko daljšem odmoru na počivališču Barje na ljubljanski obvoznici so prispeli do Škocjanskih jam. Vsi udeleženci so si jih z navdušenjem ogledali. Prijazna vodnica jih je popeljala skozi ta čuda narave, ki so res enkratna, tako da so Škocjanske jame upravičeno pod zaščito Unesca. Ko človek gleda te lepote narave, spozna, kako mogočna je in kako smo ljudje kljub sodobnim tehnologijam in računalnikom v primerjavi z naravo nebolgjeni. Po skoraj dvournem ogledu jame so se odpeljali v bližnjo Lokve na ogled prave kraške pršutarne; v njej so veterani doživeli prijetno presenečenje, saj so jih postregli s prvovrstnim pršutom.



Utrujeni veterani ob vrnitvi iz Škocjanskih jam

V Lokvi so si ogledali tudi vojaški muzej Tabor, ki je zelo bogato založen z eksponati. Ogledali so si najrazličnejše orožje in uniforme od Marije Terezije do današnjih časov. Sledila je kratka vožnja do Dolenje vasi pri Senožečah; tam so imeli zelo okusno kosilo, ki je vsem teknilo.

Dobro okrepljeni so se napotili proti domu in po nekaj kratkih postankih v poznih večernih urah prispeli v Ljutomer. Izlet je bil enkratni, zato vsem skupaj »Na svidenje prihodnje leto, kje, pa bomo še videli!«

Jože Roškar

Že 4. spominski pohod

V spomin odhoda jugovojške 3. julija 1991 iz Gornje Radgone so Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona skupaj, podobor Policijskega veteranskega društva Sever za Pomurje Gornja Radgona in Območno združenje slovenskih častnikov Gornja Radgona v nedeljo, 3. julija, zvečer pripravili že 4. spominski pohod ob meji med Radenci in Gornjo Radgono. Tokratnega pohoda, ki ima eno leto start v Gornji Radgoni, naslednje v Radencih, se je udeležilo skoraj 200 ljudi iz širšega območja severovzhodne Slovenije. Med pohodniki je bilo tudi precej udeležencev veteranov vojne za Slovenijo iz Lenarta v Slovenskih goricah. Številni med njimi so namreč v vojni leta 1991 delovali na radgonskem območju in so se tako ob tem pohodu znova spomnili časa izpred štirinajstih let. Po sklepni slovesnosti ob spomeniku Nikoli več v Gornji Radgoni je za vse udeležence sledilo še družabno srečanje na radgonskem gradu.

Franci Klemenčič

Ob prazniku nova pridobitev

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina in Vipava je tudi letos dostojno počastilo dan samostojnosti. Po krajšem kulturnem programu so namenu izročili pisarno združenja na Gregorčičevi 20 v Ajdovščini. V njej se bodo veterani srečevali, urejali različne zadeve, izmenjevali informacije in se družili. Odprta

bo vsako sredo popoldne, tako da bodo veterani lahko dobili odgovore na nerešena vprašanja. V pisarni že imajo telefonski priključek, upajo tudi, da bodo kmalu dobili še osebni računalnik, s katerim bodo vzpostavili elektronsko pošto in internetno stran. Odprta nove pisarne se je udeležilo več kot sedemdeset veteranov vojne za Slovenijo in nekaj gostov. Med drugimi je spregovoril podpredsednik ZVVS Jože Čibej. Ob prazniku so odprli tudi razstavo Spomin na junij 1991, ki je bila na ogled do petnajstega julija.

Joško Člekovič

Obisk oklepne bataljona

Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo iz Slovenskih Konjic so se znova podali na pot, in sicer so si za cilj izbrali Primorsko.

V zgodnjih jutranjih urah so se 4. junija odpravili na pot. Po prihodu v Pivko so bili gostje 45. oklepne bataljona 72. brigade Slovenske vojske. Sprejel jih je poveljnik bataljona Matič. Tankisti so jim pokazali svojo opremo in oborožitev. Na poligonu so se preizkusili v vožnji z oklepniki. Po ogledu in prikazu oklepnikov je bila na vrsti še vojaška malica.

Konjiški veterani se tankistom iz Pivke prisrčno zahvaljujejo za prikaz in gostoljubnost.

Po ogledu Postojnske jame in Predjamskega gradu so nadaljevali pot v Logatec, kjer je potekalo srečanje članov veteranskega združenja Sever. Tam jih je predsednik Območnega združenja Logatec seznanil z načrti in dosežanim delom prihodnjega mednarodnega veteranskega centra, ki nastaja v Logatcu na tleh nekdanje vojašnice.

Bogatejši za nova spoznanja in doživetja in lepe spomine so se v večernih urah vrnili domov.

Marijan Stramšak

Kaj so delali kočevski veterani

Kočevski veterani so imeli 8. aprila redni letni zbor v zgodovinsko znanem Šeškovem domu. Poleg članov združenja so se letnega zbora udeležili še gostje iz PO Ljubljana, OZVVS Bela krajina, Ribnica, Velike Lašče in Domžale, predstavniki ZB NOV Občine Kočevje ter župan Občine Kočevje in poslanec v Državnem zboru Janko Veber.

Iz poročil članov predsedstva je razvidno, da je bilo minulo leto združenje zelo aktivno, saj je izvajalo naloge na različnih področjih ter doseglo odlične rezultate. Posebej so se trudili za spremembo Zakona o veteranih, socialne primere svojih članov, redno so sodelovali na različnih pohodih, še posebej so omenili pohod v spomin na postroj 1. brigade SV MORiš na Goteniški Snežnik in pohod veteranov na Triglav. Udeležili so se zbora Slovenske vojske v Sežani.

Na športnem področju so dosegli odlične rezultate, saj so na 4. veteranskih športnih igrah dosegli prvo mesto med ekipami OZVVS in prejeli prehodni pokal v trajno last.

Ravno tako so se udeležili šahovskega turnirja v organizaciji veteranskega društva Sever. Tekača – maratona sta še naprej dosegala vidne rezultate na različnih tekmovanjih na maratonskih tekih v več krajih. Ob dnevu državnosti so z občino Kočevje pripravili proslavo in se je udeležili v večjem številu v slovesnih oblekah.

Oktober lani so pripravili strokovni izlet v Avstrijo, kjer so obiskali kraje, ki so v zgodovini zapisani kot zibelka slovenstva. Obiskali so starodavni trg Breže, knežji kamen, grad Ojstrovica in Marijino cerkev na Gosposvetem polju. Poleg tega so lani pripravili že peti novoletni ples, ki je bil zelo dobro obiskan. Veliko truda so vložili v zbiranje muzejskih eksponatov iz let 1990-1991 za zbirko »Narod si bo pisal sodbo sam«, ki je v Šeškovem domu. Že več let pripravljajo zbornik o vojni na Kočevskem v letih 1990-1991.

V nadaljevanju dela je letni zbor OZVVS Kočevje potrdil pravilnik o delu Častnega razsodišča, ki so ga izdelovali v letih 2003 in 2004. Predsednik OZVVS je zboru predlagal letni načrt dela za leto 2005, ki je bil tudi finančno ovrednoten. Iz predloga je razvidno, da je načrt dela za leto 2005 večji kot leta 2004,

saj so poleg rednih letnih nalog uvrstili še nove, na primer prvi družinski veteranski piknik, bili pa so tudi gostitelji 5. veteranskih ekipnih športnih iger. Na koncu je predsednik OZVVS Kočevje najzaslužnejši članom in sponzorjem podelil bronaste plakete, se jim zahvalil za plodno sodelovanje ter izrazil upanje, da se bo dobro sodelovanje nadaljevalo.

Darko Čop

Dan 15. helikopterskega bataljona SV

Dne 28. junija pred štirinajstimi leti sta pilot Jože Kalan in tehnik Bogo Šuštar na Golteh predala helikopter jugoslovanske vojske enotam TO Velenje. Prav ta dan pa je na pobudo OO ZVVS Velenje tudi dan helikopterskega bataljona SV.

Letos so z letališča v Lajšah pri Šoštanju takratni udeleženci s helikopterjem cougar poleteli na Golte. Ob spominski plošči, na kateri je ta pomembni dogodek tudi opisan in ki je bila postavljena na pobudo Generalštaba Slovenske vojske in OO ZVVS Velenje ob deseti obletnici dogodka, so jih pričakali predstavniki 15. helikopterskega bataljona, ki jih je vodil poveljnik Srečo Habjanič. Po kulturnem programu, ki so ga pripravili učenci udeleženci Mesta mladih iz Šoštanja, so vsi tisti, ki so sodelovali pri prevzemu helikopterja in njegovem skrivanju do odhoda JA iz Slovenije, prejeli spominske znake Golte 91. Dobitniki znakov so pilot Jože Kalan, tehnik Bogo Šuštar, družina Juvan, družina Rezončnik, Franc Kačičnik, Viktor Vincenc Vipavc, Jožef Kukovičič, Janko Obšteter, Bojan Zaljuberssek, Vito Čanč, Slavko Korenič, Marjan Hudej, posmrtno Jože Prislav, Marjan Finkšt, Marko Zidarn, Franc Vovk, Nadežda Gusič in Dušan Žerjav.

Po končani slovesnosti so prisotne s prigrizkom prijetno presenetili predstavniki RTC Golte.

Predstavniki 15. HEB, ameriškega letalstva, ki so bili takrat na usposabljanju, in dobitniki spominskih znakov so se potem vrnili v Lajše ter obujali spomine in kovali načrte o prihodnjem sodelovanju.

Dušan Ajtnik



Na Golteh je nastala tudi ta skupinska fotografija.

Domov po slovenskem ozemlju



Prihod gostov po novi cesti na domačijo Cmagerjevih

Končno, tudi z nemajhno pomočjo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ljutomer, sta Adolfa in Marije Cmager na Razkrižju 11. junija dočakala slavnostno odprtje slovenske ceste do domačije. Do tega dne so morali domačini, njihovi obiskovalci, zdravniki in veterinarji dvakrat prečkati mejo, da so lahko po hrvaškem ozemlju lahko prišli do domačije Razkrižje št. 48. Danes se lahko vsi pripeljejo po slovenskem ozemlju.

Adolf in Marija sta morala v štirinajstih letih po končanih bojih tudi okrog njihove domačije, ki je med vojno dala streho z vsemi uslugami tudi PD-vodu, vložiti ogromno truda, energije in tudi zdravje, da so končno prišli do ceste. Ne smemo pozabiti na prizadevanja župana Občine Razkrižje Stanka Ivanušiča. Tudi predsedstvo OZVVS Ljutomer se je polno angažiralo, da bi naša veterana prišla do ceste po slovenskem ozemlju. Zahteve in prošnje smo pošiljali vsem pristojnim ministrom, predsedniku vlade, predsedniku državnega zbora, pomurskim poslancem, varuhu človekovih pravic in še mnogim drugim. Ponujali smo pomoč v obliki udarniškega dela za vsa zemeljska dela, navoz gramoza in drugo. Država naj bi zagotovila le denarna sredstva za preostali material. Generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman je obljubljal celo delovno brigado mariborskih študentov.

Edini odgovor smo prejeli le od takratnega ministra za evropske zadeve Janeza Potočnika. Čeprav smo prejeli le en odgovor, nas je zelo razveselil, saj nam je minister Potočnik zagotovil, da so sredstva za cesto zagotovljena. Družina Cmager se je po odprtju ceste zelo izkazala, saj je pripravila pogostitev za vse udeležence slavlja.

Za ves trud in zasluge, da so Cmagerjevi prišli do ceste, je zveza županu Občine Razkrižje podelila spominsko plaketo ZVVS.

Marko Milič

Priznanja ob obletnici ustanovitve MSNZ

Letos mineva 15 let od ustanovitve Manevske strukture Narodne zaščite. Konec septembra 1990 je bilo v Sloveniji 13 pokrajinskih štabov MSNZ in 62 občinskih štabov MSNZ, v katere je bilo vključenih približno 21.000 pripadnikov. Ob tej priložnosti so v petek, 3. junija, v Radovljici na slovesnosti Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice podelili tudi priznanja območnega združenja za delo v letih 1990 in 1991. Združenje, ki ima že več kot 1000 članov, se je odločilo, da podeli 56 priznanj: 10 priznanj nosilcem znaka MSNZ, 24 priznanj pripadnikom 22. alpsko-izvidniškega voda Teritorialne obrambe Radovljice, ki so prejeli osebno oborožitev s strelivom konec novembra 1990 za varovanje nabornih evidenc, 16 priznanj poveljnikom in članom poveljstva TO za uspešne priprave in delovanje dežurnih enot radovljiške Teritorialne obrambe od 1. decembra 1990 do 27. junija 1991 ter 6 priznanj posameznikom, ki so

imeli v letih 1990 in 1991 tajna skladišča orožja na območju občine Radovljica, to so Samo Finžgar, Vinko Fister, Franc Janša, Cveto Kolman, Simon Markelj in Boštjan Soklič.

Na slovesnosti sta spregovorila Peter Zupan, v osamosvojitveni vojni poveljnik gorenjske Teritorialne obrambe, Janez Smole, leta 1991 poveljnik Območnega štaba Teritorialne obrambe Jesenice - Radovljice, in Janez Koselj, predsednik Območnega veteranskega združenja Radovljica - Jesenice. V kulturnem programu je zapel veteranski pevski zbor pod vodstvom Franca Podjeda, ki je prvič zapel tudi pesem Boj Črtomira, s katero so se 4. junija predstavili na območnem srečanju odraslih pevskih zborov v avli radovljiške graščine.

RK

5. EKIPNE VETERANSKE ŠPORTNE IGRE

Skupna zmaga je ostala v Kočevju

Kočevje oziroma tamkajšnje območno združenje veteranov vojne za Slovenijo je 18. junija gostilo udeležence 5. ekipnih veteranskih športnih iger. Veterani športniki so tako kot do zdaj merili moči v šestih športnih panogah, in sicer v streljanju, košarki, kegljanju, orientacijskem teku, pikadu in šahu. Gostitelji iz Kočevja, ki so vzorno pripravili igre, pa niso bili le dobri organizatorji, temveč tudi odlični športniki, saj so v skupni uvrstitvi že petič zmagali. Drugo mesto je zasedla ekipa OZVVS Ruše, tretji pa so bili tekmovalci Veteranskega društva Sever za celjsko območje.

Ko se je pred leti porodila ideja o veteranskih ekipnih športnih igrah, si je verjetno le malokdo predstavljal, da se bo vsako leto število ekip povečevalo. Na prvih igrah je sodelovalo 30 ekip, na igrah v Kočevju pa kar 127.

Zakaj so se kočevski veterani odločili za organizacijo iger

Kot pravi predsednik Območnega združenja VVS Kočevje Darko Čop, so na štirih dosedanjih igrah člani njihovega združenja v skupnem številu štirikrat zmagali. Zato je bilo nekako samo po sebi umevno, da organizirajo pete veteranske igre v Kočevju. »Predsedstvu našega združenja smo predstavili in predlagali to idejo. Člani vodstva naše organizacije so idejo o organizaciji 5. veteranskih ekipnih športnih iger na svoji februarjski seji potrdili. Že takrat smo začeli tudi prve priprave. Število športnih panog je ostalo isto kot prej, precej pa se je povečalo število ekip in s tem tudi število udeležencev. Na prvih veteranskih športnih igrah je sodelovalo 30 ekip, danes v Kočevju pa v šestih športnih panogah nastopa kar 127 ekip. To kaže, da je zanimanje med člani veteranske organizacije in na naše veselje tudi med člani Policijskega veteranskega združenja Sever za to tekmovanje zelo veliko in se iz leta v leto povečuje. Danes je v organizacijski odbor vključenih 25 naših članov.

Zanimivo je, da pri iskanju ljudi, ki delajo pri organizaciji tekmovalcev, nismo imeli problemov, in če bi bilo treba, bi lahko zbrali še dvakrat ali trikrat toliko ljudi,« poudarja Darko Čop.

Kljub takšni pripravljenosti na delo pa ne gre brez pomoči ljudi iz drugih koncev države. Finančno je kočevskim organizatorjem pomagala ZVVS, veliko je pri organizaciji tekmovalcev pomagal kočevski župan in poslanec v Državnem zboru Janko Veber, ki ima tudi sicer velik poslušal za veteranske pobude, ideje in akcije.

V Kočevju nimajo strelišča, na katerem bi lahko pripravili strelsko tekmovanje, zato so pripravo in izvedbo tega tekmovalnega prevzeli člani združenja Sever in tekmovalci, ki so potekali na strelišču policijskega vad-



Na odprtju so zbrane tekmovalce, njihove spremljevalce in gledalce pozdravili kočevski župan in poslanec DZ Janko Veber, generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman in predsednik OZVVS Kočevje Darko Čop. Tekmovalcem so zaželeli veliko športnih uspehov, gledalcem pa prijetno bivanje v mestu ob Rinži.

benega centra v Gotenici.

»Lahko rečem, da sem s številom ekip in udeležencev na tem tekmovalstvu zelo, zelo zadovoljen. Predvsem pa me veseli to, da med tekmovalci ni nezdravega rivalstva, ampak so se tukaj zbrali predvsem zato, da se družijo. To pa pomeni, da ljudje takšna srečanja potrebujejo in si jih želijo,« je poudaril Darko Čop.

Nobenih resnih težav pri organizaciji

Glavni organizator iger Stanislav Pogorelec je povedal, da je prvo informacijo, da bodo 5. ekipne veteranske športne igre v Kočevju, dobil na rednem letnem veteranskem zboru in takrat so se tudi dogovorili, da bo on glavni organizator.

»Resne priprave smo začeli v za-

četku maja, ko smo si razdelili naloge. V Kočevju poteka pet športnih panog in ena na strelišču v Gotenici, to z organizacijskega stališča ni bilo težavno. Delovne naloge smo si razdelili tako, da je združenje Sever prevzelo organizacijo streljanja z malokalibrsko puško, pet panog pa organiziramo tukaj, v Kočevju. Veliko slišimo, da imajo različna društva probleme, kako motivirati ljudi za vključitev v prostovoljno delo in dejavnosti. Pri nas tega problema nismo imeli,« je dejal Stanislav Pogorelec. »Sam delam v športu že več kot štirideset let in to mi je pri organizaciji tega tekmovalstva zelo pomagalo, saj sem zelo hitro našel dovolj ljudi, da smo pripravili tekmovalstva tako, kot je treba. V organizaciji smo pritegnili tudi tiste, ki se po različnih kočevskih klubih sicer ukvarjajo z nekoliko bolj specifičnimi dejavnostmi. Pri tem mislim sodnike, zapisnikarje, časomerilce in podobno.«

Sprehod po nekaterih priporočilih

Priznati je treba, da je bila lokacija iger izbrana zelo posrečeno, v okolici osnovne šole in v njej, kjer so tudi odprli igre. Na odprtih šolskih igriščih je potekal košarkarski turnir, v telovadnici so veterani merili moči v pikadu, na bližnjem kegljišču je potekalo kegljanje, med obema zgradbama pa je bil start orientacijskega teka. Šahovski turnir



Na košarkarskem turnirju so nekateri dosegli več, kot so pričakovali, nekateri pa manj. Kljub temu so vsi odšli iz Kočevja dobre volje in z veseljem v srcu, saj so lep dan preživeli v družbi ljudi, s katerimi so bili pred štirinajstimi leti pripravljeni žrtvovati življenje za samostojno Slovenijo.



Darko Čop



Stanislav Pogorelec



Silvo Poje



Marko Ofak



Slavko Urbič



Igor Pšeničnik

pa je potekal v tamkajšnjem hotelu.

Vodja tekmovanja v pikadu Silvo Poje je povedal, da so imeli na začetku nekaj problemov, pozneje pa je tekma potekala po pravilih, ki so jih tekmovalcem poslali že prej. »Največja težava je bila ta, da je kar nekaj ekip vadilo na avtomatih, ki niso najboljše kakovosti in trajalo je nekaj časa, da so se navadili na avtomate, ki jih imamo tukaj. Na tekmo je prišlo 20 ekip, ki so razdeljene na 5 skupin. Ekipo sestavljajo dva posameznika in en par. Z veliko večino tekmovalcev se poznamo s prejšnjih tekem, saj jih je precej, ki so že

Dušan Meden



povedal organizator šahovskega turnirja Marko Ofak. »Igralce odlikujeta visoka bojna morala in velika vztrajnost. Skratka tisti, ki samo gledamo, lahko uživamo v napetih, vendar lepih partijah. V vsaki ekipi so trije igralci in vsak ima na razpolago v eni partiji deset minut za raz-



Barbara Pršak

Dosegli več, kot so pričakovali

V premoru med dvema košarkarskima tekmama smo zmotili ekipo OZVVS Litija, ki se je dogovarjala, kako premagati naslednje tekmece.

»Med člani našega združenja je kar sedem nekdanih prekalje-

dobro uvrstitev. Res je, da naše rekreacijske tekme v okviru veteranov Košarkarskega kluba Litija igramo na dva koša, na tem turnirju pa igramo po pravilih ulične košarke,« je povedal Slavko Urbič (OZVVS Litija).

Igor Pšeničnik iz Zveze policijskih veteranskih društev Sever za Koroško je povedal, da so to njegove prve veteranske športne igre in da je z organizacijo zelo zadovoljen. Njihova košarkarska ekipa ni najbolj uigrana, saj so se zbrali šele za tekmovanje v Kočevju. Kljub temu so prvo tekmo odigrali kar solidno.



Čeprav so bili na stezi hudi konkurenti, so si kegljači pred začetkom tekme zaželeli veliko podrtih kegljev.

petič na veteranskih igrah. Tudi sam sem na dosedanjih štirih igrah aktivno tekmoval, zdaj pa sem rezerva in sem prevzel vodenje tekmovanja.

Na koncu tekme so rezultati pokazali, da so imeli najbolj mirno roko in zbrane misli tekmovalci OZVVS Ribnica, drugi so bili člani VD Sever za Koroško, tretji pa gostitelji OZVVS Kočevje.

Lepi boji so potekali tudi na šahovskih deskah, kjer so tekmovalci prikazali lepe partije in pokazali, da se s šahom ne ukvarjajo samo enkrat na teden.

»Boji na štirinšestdesetih poljih so zelo napeti in kakovostni,« je

mišljanje. Odigrali bomo sedem krogov po tako imenovanem švicarskem sistemu, kar naj bi trajalo približno štiri ure. Konkurenca na tem tekmovanju je velika, saj je med šahisti kar nekaj takšnih, ki že imajo šahovske naslove od mojstra do mojstrskih kandidatov. To kaže, da gre za kar močan šahovski turnir.

Končna razpredelnica je pokazala, da imajo najboljše šahiste gostitelji, to je OZVVS Kočevje, drugi so bili šahisti iz OZVVS Spodnja Savinjska dolina, tretje mesto pa so zasedli šahisti OZVVS Ruše.



Tudi pri pikadu so bili boji hudi in izenačeni, zato so o zmagovalcu odločali zadnji meti.

nih košarkarjev in pred leti smo igrali v različnih klubih. Trenutno sta dva poškodovana, preostali pa smo tukaj. Do zdaj smo odigrali eno tekmo, in če zmagam, moraš biti zadovoljen. Letos smo prvič na takšnem tekmovanju in smo v bistvu prišli samo proučevati druge ekipe in ugotoviti, kam s svojo igro sodimo. Drugo leto bomo, upam, prišli v popolni postavi in z letošnjimi izkušnjami se bomo potegovali za vrh razpredelnice. Glede na našo zagnanost, saj se vsak teden dvakrat dobivamo na rekreacijskih tekmah, mislim, da imamo kar dobre možnosti za

Čeprav so prišli Litijani samo nabirat izkušnje, jim je uspel skoraj sanjski met, bili so namreč tretji. Kaj bo šele prihodnje leto? Tudi košarkarji Severa iz Koroške so lahko zadovoljni s svojim nastopom, saj so v konkurenci 20 ekip zasedli 11. mesto. Sicer je bila zmagovalca košarkarskega turnirja ekipa VD Sever za Celjsko območje, drugi mesto so zasedli veterani iz Kočevja.

Takoj po nastopu smo sredi analize nastopa zmotili kegljače OZVVS Postojna in Dušan Meden je povedal: »Nastopam za ekipo Postojne, drugače pa sem iz

Cerknice, kjer pozimi s svojimi sotekmovalci nastopam v trim kegljaški ligi. Sicer pa se drugače ne ukvarjamo s tem športom. Z današnjim nastopom sem zelo zadovoljen, saj sem dosegel boljši rezultat, kot sem pričakoval. Ekipno smo dosegli rezultat, kot smo ga pričakovali. Zaradi velikega števila ekip smo na tem tekmovanju tekmovali po prirejenih pravilih. Po pravilih bi morali metati 60 metov, vendar smo jih metali samo po trideset. Če sem povsem odkrit, smo vsi skupaj zadovoljni, da je

Ekipne veteranske športne igre v Kočevju bodo ostale zapisane v analih še zaradi dejstva, da so na igrah nastopile tudi ženske. V ekipah, ki so merile moči v različnih športih, je nastopilo sedem tekmovalk. Nastopile so v naslednjih športih in zastopale naslednje ekipe: kegljanje - OZVVS Krško, OZVVS Kočevje in Veteransko društvo Sever za severno Primorsko; orientacijski tek - OZVVS Velike Lašče in streljanje - OZVVS Kamnik, OZVVS Ribnica in Veteransko Društvo Sever za celjsko območje.

jim zagotovo koristi in v Kočevju so se uvrstili na četrto mesto. Tudi v kegljanju so bili najboljši gostitelji, drugi so bili kegljači iz Ruš, tretji pa tekmovalci VD Se-

Kolajne in pokale je najboljšim izročil predsednik ZVVS polkovnik Srečko Litsjak.

smo vprašali eno izmed gledalk.

»Odločitev za ogled iger je bila preprosta. Moj partner namreč igra košarko in ga spremljam. To so moje prve veteranske igre in upam, da bom prišla tudi na prihodnje. Zdi se mi, da je organizacija dobra, lepo je tudi vreme, mogoče je malo prevroče, vendar sem zelo vesela, da sem prišla v Kočevje,« je povedala Barbara Pršak iz Ljubljane.

(KuB)



Šahovski turnir je bil močan in veteranske ekipe so pokazale, zakaj smo bili leta 1991 uspešni. Uporabljali smo glave.

vse skupaj skrajšano. V Kočevje smo prišli zato, da bi se sprostili in bili v družbi sebi enakih. Pri tem mislim tiste, s katerimi smo sodelovali v vojni za samostojno Slovenijo. Zelo smo zadovoljni, da smo danes na teh igrah. Bili smo že na lanskih igrah, vendar ekipa ni bila popolna, zato nismo mogli nastopiti. Veterani iz Cerknice, ki so branili barve OZVVS Postojna, so se dobro odrezali. Zimska trim liga

ver za Primorsko in Notranjsko. Povejmo še, da so bili v orientacijskem teku najboljši tekmovalci OZVVS Kranj, pred OZVVS Logatec in OZVVS Ruše. Najboljši strelci so bili gostitelji, člani OZVVS Kočevje, na drugo mesto so se uvrstili strelci VD Sever za Koroško, na tretje pa tekmovalci iz OZVVS Radovljica - Jesenice. Za mnenje o veteranskih igrah in zakaj si jih je prišla ogledat,



Strelci so merili moči na strelišču v Gotenici. (Foto Rudi Smodič)

REZULTATI SKUPNO

MESTO	EKIPA	KEGLJANJE	KOŠARKA	ORIENTACIJSKI TEK	PIKADO	STRELJANJE	ŠAH	SKUPAJ
1	OZ VVS KOČEVJE	25	20	4	15	25	25	114
2	OZ VVS RUŠE	20		15	5	3	15	58
3	VD SEVER ZA KOROŠKO		4	9	20	20	1	54
4	VD SEVER ZA CELJSKO OBMOČJE	6	25			10	8	49
5	OZ VVS RADOVLJICA - JESENICE	9	5	10	4	11	9	48
6	OZ VVS RIBNICA	1	10	11	25			47
7	OZ VVS KRANJ	10		25		8		43
8	OZ VVS LITLIJA	8	15		10	7		40
9	OZ VVS LOGATEC			20	9		7	36
10	VD SEVER ZA PRIMORSKO IN NOTRANJSKO	15	8	7	6			36
11	OZ VVS SPODNJA SAVINJSKA DOLINA		7			20		27
12	OZ VVS BELA KRAJINA	5		3	8	9		25
13	OZ VVS DOMŽALE		9	8	2		4	23
14	OZ VVS POSTOJNA	11	11					22
15	OZ VVS IDRIJA - CERKNJ	3		5		0	10	18
16	OZ VVS TREBNJE					15		15
17	VD SEVER SPECIALNE ENOTE		3	6		1	5	15
18	OZ VVS KRŠKO				11		2	13
19	OZ VVS VELIKE LAŠČE		2	2	7			11
20	OZ VVS ŠMARJE PRI JELŠAH						11	11
21	SEVER KRŠKO					5	6	11
22	VD SEVER ZA SEVERNO PRIMORSKO	7			3			10
23	OZ VVS SLOVENJSKE KONJICE					6	3	9
24	OZ VVS GROSUPLE		6					6
25	OZ VVS DOLENJSKA	4						4
26	OZ VVS NOVO MESTO					4		4
27	OZ VVS AJDOVŠČINA - VIPAVA	2						2
28	OZ VVS MEŽIŠKA DOLINA					2		2
29	VD SEVER ZA POSAJE		1					1
30	OZ VVS VELENJE				1			1
31-35	OZ VVS BREŽICE							0
31-35	OZ VVS KAMNIK							0
31-35	OZ VVS KANAL							0
31-35	OZ VVS MARIBOR							0
31-35	VD SEVER MARIBOR							0



Po »napornih« tekmovanjih se je še kako prilegla hladna pijača.

Veteranski družinski piknik

Predsedstvo OZVVS Kočevje je pri analizi dosedanjega dela ugotovilo, da člani potrebujejo več družjenja, medsebojnih stikov in družabnega življenja. Na predlog člana predsedstva Mihaela Petroviča st. je sklenilo, da 28. maja 2005 organizira 1. družinski piknik, katerega naj se udeležijo tudi soproge in otroci. Eden od namenov piknika je bil, da otroci veteranov vidijo in slišijo o dogodkih med osamosvojitveno vojno ter si ustvarijo svojo sliko o nastajanju nove samostojne države Slovenije.

Piknik so organizirali pred planinskim domom PD Kočevje pri Jelenovem studencu na Mestnem vrhu.

Z vplačanimi manjšimi finančnimi sredstvi so člani združenja potrdili udeležbo na pikniku. Število udeležencev, predvsem pa otrok veteranov, je organizatorje presenetilo, saj se je piknika udeležilo 126 udeležencev, od tega 23 otrok različne starosti.

Tako kot je za takšne priložnosti v navadi, so organizatorji pripravili toplo hrano in hladno pijačo, za kar je zaslužen član OZVVS Ko-

čevje Silvo Poje z ekipo veteranov, ki so celotno organizacijo opravili zelo uspešno (od udeležencev piknika so prejeli samo pohvalne besede). Med piknikom so organizirali več družabnih iger, katere je vodil član Marjan Blatnik. Za praktične nagrade so zaprosili različna podjetja, ki so jim z veseljem priskočila na pomoč.

Udeležba na tem dogodku kaže, da bodo morali takšno obliko delovanja nadaljevati.

Organizatorji se zahvaljujejo članom in podjetjem za delo in organizacijo ter Silvu Pojetu in veteranom, ki so prevzeli večino pripravljalnega dela. Za sodelovanje se zahvaljujejo tudi Poveljstvu sil in 25. vojaškoteritorialnemu poveljstvu z Vrhnike, 32. vojaškoteritorialnemu poveljstvu iz Novega mesta, Pekarni Hram, Vzajemni zavarovalnici, d. v. z., PE Ljubljana, Adriaticu, d. d., PE Postojna, NLB Ljubljana – podružnici Kočevje, Banki Koper, d. d., PE Ljubljana, Agenciji Kočevje, Pivovarni Union, d. d., Ljubljana, Radenski, d. d., in Žitu, d. d., Ljubljana, DE Kočevje.

Darko Čop

Zmagovalec je bil znan v sedmih minutah

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Tržič je v soboto, 15. maja, izvedlo četrti, že kar tradicionalno ribiško tekmovanje ob ribnikih Ribiške družine Tržič v Bistrici pri Naklem. Tekmovanja se je udeležilo 18 članov, srečanja, ki je sledilo tekmovanju, pa 40 članov. Pravila tekmovanja so preprosta. Tekmovanje poteka toliko časa, dokler prvi tekmovalca ne ulovi 10 rib. Takrat se tekmovanje konča, vrstni red se določi po številu ujetih rib. Poleg tega posebej nagradijo tekmovalca, ki ujame največjo ribo.

Letos je imel največ ribiške sreče in seveda tudi znanja Mladen Lorenčič, ki je potreboval 7 minut, da je ulovil 10 rib, drugi je bil Bojan Ropoša (9 rib), tretji pa Silvester Selko (8 rib). Najboljši so prejeli zaslužena priznanja.



Silvo Selko z največjo ribo in vnučkoma

Največjo ribo je ujel Silvester Selko, tehtala je približno 55 dekagramov.

Kot že rečeno, so tekmovanje sklenili s prijetnim tovariškim srečanjem, v katerem ni manjkalo niti resnih pogovorov niti humorističnih vložkov.

Jože Klofutar

Merili so moči v tenisu in pikadu

V Kropi je bilo 14. maja letošnje prvenstvo dvojic v tenisu, ki ga je v počastitev dneva veteranov 17. maja in 15. obletnice Manevrske strukture Narodne zaščite pripravil Pokrajinski odbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo za Gorenjsko.

Najbolje so se odrezali člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice, ki so zasedli prva tri mesta. V zmagovalni dvojici sta bila Tomo Kržišnik in Iztok

Omerza, druga sta bila Franci Šmid in Jože Pogačar, tretja pa Miha Bertoncelj in Dušan Gorišek.

Območno združenje Radovljica - Jesenice pa je 20. maja na železniški postaji Bled jezero pripravilo tudi pregledni turnir območnega združenja v pikadu. Najbolje se je odrezal Klemen Slivnik, drugi je bil Vinko Bogataj, tretji pa Darko Preželj.

RK

Drugi Skrtov memorial



Na Gričku pri Celju je 23. aprila potekalo strelsko tekmovanje za memorial Vilibalda Vilija Skrta, nekda-

Prvo mesto in s tem tudi prehodni pokal je osvojila ekipa Območnega združenja Ptuj, pokal je Ptujčanom izročila ga. Marjana Skrt.

nega poveljnika TO občine Celje v letih 1977 do 1991 in nazadnje predsednika Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Celje. Tekmovanja se je udeležilo 20 ekip območnih združenj veteranov iz zahodno- in vzhodnoštajerske pokrajine kakor tudi ekipe veteranskega združenja Sever za Celje in ekipe občinskega združenja borcev NOV. Prvo mesto in s tem tudi prehodni pokal je osvojila ekipa Območnega združenja Ptuj, pokal je izročila ga. Marjana Skrt. Med posamez-

niki je bil najboljši Jurij Kolar iz OZVVS Šmarje pri Jelšah.

Na mestnem pokopališču se je delegacija članov OZVVS Celje s položitvijo cvetja na grob poklonila spominu na poveljnika Skrta.

V imenu OZVVS Celje se najlepše zahvaljujemo udeležencem tekmovanja, njihovim spremljevalcem in vsem, ki so kakor koli pripomogli k organizaciji in izvedbi memoriala.

Dare Sevsšek

NAJVEČJO PODMORNICO V 2. SVETOVNI VOJNI SO IZDELALI JAPONCI



Tako je slikar »videl« podmornico I 400. Na kljunu je letalo bombnik Aichi M 6 A 1 seiran, na krmi pa težki top kalibra 140 mm. Ob stolpu je hangar za tri letala.

Čeprav se je druga svetovna vojna končala 15. avgusta 1945, za ameriške oborožene sile dela še zdaleč ni bilo konec. Tako je morala ameriška vojaška mornarica med drugim uničiti tudi japonsko podmorniško floto, ki je bila do takrat največja v svetovni zgodovini. Čeprav si tega verjetno niso najbolj želeli, so morali uničiti predvsem najbolj smrtonosno in najbolj skrivnostno orožje – podmornice vrste I 400, ki so jih Japonci imenovali Sen Toku. To so bile podmornice, ki so imele na krovu tudi hangar za tri bombnike. Američani so hiteli, da bi jih uničili iz povsem preprostega razloga. Začela se je hladna vojna med nekdanjimi zavezniki ter zmagovalci v drugi svetovni vojni in Američani niso smeli dopustiti, da bi vrhunska tehnologija, ki je bila vgrajena v te podmornice, prišla v sovjetske roke.

Zgodba skrivnostnih podmornic razreda I 400 se je začela le nekaj dni po 7. decembru 1941, to je po japonskem napadu na ameriško pomorsko oporišče Pearl Harbor na pacifiškem otočju Havaji.

Mogočna jurišna podmornica

Vrhovni poveljnik japonske cesarske vojaške mornarice admiral Isoroku Jamamoto se je po uspešnem napadu na Havajih lotil drznega načrta – graditve večnamenske in smrtonosne podmorniške flote. V njej naj bi bile minipodmornice in so bile namenjene podmorniškim »kamikazam«, ki bi se z njimi zaletavali v nasprotnikova plovila, srednje velike podmornice za obalno stražo in mogočne jurišne podmornice. Te naj bi bile najhitrejšje, kar jih je videl svet, saj naj bi dosegale hitrost do 24 vozlov. To skrivnostno orožje pa naj bi bilo sposobno delovati na

morju, pod njegovo gladino in v zraku. Dejansko naj bi šlo za podvodne letalonosilke, ki so jih Japonci imenovali Sen Toku.

S tremi bombniki na krovu so bile največje podmornice na svetu. Z njimi je admiral Jamamoto želel nepričakovano napadati pomembne cilje na ameriški celini, predvsem pa strateške točke v ameriških mestih. Njihova glavna naloga je bilo uničenje Panamskega prekopa, predvsem zapornic na atlantski strani prekopa. Zavezniška zmaga v drugi svetovni vojni je prekrizala te drzne japonske načrte.

Dobre japonske podmornice

Med 2. svetovno vojno je bila Japonska vodilna izdelovalka orožja za podvodno bojevanje. Njeni strokovnjaki in njena industrija so bili sposobni izdelati kar 30 vrst podmornic in jih tudi operativno uporabljati. Med

vojno so Japonci izdelali 170 podmornic. Skupaj so imeli Japonci 245 podmornic, od tega so jih 149 izgubili.

Nekakšen kronski dragulj japonske vojaške industrije in cesarske vojaške mornarice pa so bile orjaške podmornice razreda I 400. Ta izdelek japonske industrije je bil težak za takratne razmere neverjetnih 6560 ton. Podmornica je bila dolga 122 in široka 12 metrov, njen ugrez je bil 7 metrov in je bila kar trikrat večja od katere koli druge podmornice na svetu. Podmornice tega razreda so bile posebnost tudi zaradi oborožitve na krovu. Dejansko so bile to prave plavajoče trdnjave, ki so se lahko tudi potapljale in katapultirale letala. Na krovu so imele en težak top kalibra 140 mm in deset protiletalskih topov kalibra 25 mm. Pod vodno gladino pa so imele 8 torpednih cevi kalibra 532 mm. S seboj so podmornice lahko vozile do 20 torpedov. V notranjosti so imele podmornice prostor tudi za tri letala bombnike. Skriti so bili v posebej oblikovanih hangarjih na vrhu trupa pod stolpom. Na podmornici je bilo prostora za štiri letalska torpeda in 15 letalskih bomb, vsaka je tehtala 800 kg. Njena posadka je štela 144 moških.

Z enim tankanjem goriva okoli Zemlje

Do konca druge svetovne vojne je Japoncem uspelo izdelati samo tri podmornice tega razreda, dve podmornici pa sta bili ob koncu vojne skoraj dokončani (90 odstotkov). Marca 1945 je japonska cesarska vojaška mornarica odpovedala naročilo 12 podmornic razreda I 400. Prvo podmornico I 400, po kateri

je dobil ime cel razred, so v morje porinili leta 1944 v ladjedelnici Kure.

Superpodmornica je imela enako obliko kot podmornice razredov I 13 in I 14. Notranjost podmornice je bila oblikovana kot ležeča osmica in je bila dovolj stabilna, da so letala lahko vzletala z njenega krova.

Podmornice razreda I 400 so imele štiri pogonske agregate. Za plovbo na gladini morja so uporabljali dva dvoosna dizelsko električna agregata z močjo 7700 KS, s katerima so dosegli 18,7 vozla potovalne hitrosti. Krajši čas je podmornica lahko plula s hitrostjo tudi do 24 vozlov. Pri podvodni plovi je podmornica uporabljala dva dvoosna električna agregata z močjo 2400 KS, njena hitrost pa je bila 6,5 vozla. Zato je lahko brez dotanka goriva preplula 30.000 morskih milj ali 48.280 km oziroma je lahko 1,5-krat obkrožila Zemljo. S hitrostjo 14 vozlov pa so podmornice razreda I 400 lahko preplule kar neverjetnih 37.500 morskih milj oziroma 60.350 kilometrov. S takšnim plovilom bi Japonci lahko napadli kar koli kjer koli in kadar koli. Podmornice I 400 so bile petnajst let po svoji potopitvi največje podvodno plovilo v človekovi zgodovini. Leta 1960 so jih nasledile jedske podmornice.

Vzor Američanom

Nekateri japonski strokovnjaki še danes trdijo, da so podmornice I 400 navdihnile Američane pri gradnji njihovih jedskih podmornic. Ko so vanje nameščali silose za vodene medcelinske rakete izstrelke, naj bi se zgledovali po orjaških japonskih podmornicah in njihovih letalih.

Nekateri drugi strokovnjaki pa pravijo, da zaradi ranljivosti teh velikih podvodnih plovil ni bilo nobenega pravega opravičila za njihovo gradnjo. Z njimi so zasedli tiste ladjedelnice zmogljivosti, s katerimi bi lahko

Nekateri strokovnjaki priznavajo, da so imeli Japonci na začetku druge svetovne vojne močne podmorniške sile. Ob dobrem vodenju in poveljevanju bi pričakovali tudi dobre rezultate. Teh je nekaj bilo na začetku vojne, toda ob koncu so bili ti rezultati veliko razočaranje.

Slaba doktrina uporabe in poudarjanje pomembnosti napadov na vojaške ladje sta bila kriva, da so bili rezultati napadov na ameriške invazijske sile, ki so postopno ogrožale japonske interese, nič. Nato je poveljstvo japonske cesarske vojaške mornarice naredilo še eno veliko napako. Svoje podmornice je razkropilo po Tihem oceanu in z njimi oskrbovalo japonske vojaške posadke po otokih. S takšno taktiko delovanja japonske podmornice niso imele možnosti, da bi vsaj poskušale upočasniti ameriško prodiranje proti Japonci. Čeprav japonske podmornice niso bile med najboljše na svetu, so bile dovolj dobre, da bi z boljšo taktiko, strategijo delovanja in načinom uporabe prispevale k uspešnejšemu zaviranju ameriškega prodiranja.

gradili ladje, ki bi bile veliko bolj pomembne za japonske cesarske oborožene sile.

Ohranjeno letalo

Zanimivo je tudi, da se je ohranilo eno od letal, ki so vzletala z orjaških podmornic. Na Smithsonianovem inštitutu v Washingtonu D. C. sta se dva strokovnjaka več kot deset let trudila, da bi obnovila še edini obstoječi bombnik Aichi M 6 A 1 seiran. Ko sta ga dobila v roke, je bil v zelo žalostnem stanju. Sončni žarki, voda in temperaturne razlike so naredili svoje. Dobršen del k slabemu

stanju letala so prispevali tudi najrazličnejši zbiratelji in lovci na spominke. Priznati je treba, da je zelo težko obnoviti nekaj, kar je videlo zelo malo zahodnjakov. Ko je letalo prišlo v inštitut, je manjkalo zelo veliko instrumentov in elektronike. Pomenljivo je tudi ime letala. Japonci so ga krstili za seiran (v japonsščini pomeni sei jasno nebo, ran pa nevihta), kar lahko torej prevedemo kot nevihta z jasnega.

Letalo meri čez krila 12,2 metra, dolgo pa je bilo 11,6 metra. Zanimivost pri tem letalu je, da se lahko vsak del, ki sega prek premera propelerja, to je 3,2 metra, zloži ali odstrani, da se prilaga hangarju na podmornici. Ko so letalo želeli dati v hangar, so mu morali zložiti horizontalne stabilizatorje, zložila se je tudi konica vertikalnega stabilizatorja. Kljub temu je bilo to zelo učinkovito letalo. Zasnovano je bilo za hitre polete in je nosilo do 800 kilogramov težko bombo. Njegova največja hitrost je bila 600 km/h, s katero je zelo hitro doseglo svoj največji dolet – 1000 kilometrov.

Skupina štirih mož je letalo sestavila, oborožila in pripravila za katapultiranje v manj kot 45 minutah. Letalo seiran so katapultirali po 36 metrov dolgih tračnicah, ki so bile na sprednjem delu podmornice.

Načrtovanje nepričakovanega napada

Leta 1945 je bilo že povsem jasno, da bo Japonska doživela poraz v tem spopadu. Njeni visoki vojaški častniki so mrzlično iskali možnosti, da bi znova smrtonosno udarili po zaveznikih, predvsem Američanih. Tako je vrhovno poveljstvo cesarske vojaške mornarice načrtovalo, da bi s podmornicami I 400 napadlo in uničilo Panamski prekop. Tako je podmornica I 401 julija 1945 izplula iz pristanišča v Singapurju in vplula v Indijski ocean, ga prečkala, obplula Južno Afriko in zaplula v Atlantski ocean. Panamskemu prekopu naj bi se približala prek Karibskega morja. Podmornica naj bi prišla na površino na atlantski strani Panamskega prekopa, kjer Američani ne bi pričakovali japonskega napada. Inštalacije, ki so bile pomembne za delovanje prekopa, to so bile zapornice, naj bi uničili s samomorilskim napadom letal. Dejstvo je, da samomorilski napad ni omenjen v nobenem japonskem ukazu, toda cesarska mornarica je pričakovala, da bodo piloti izpeljali nalogo za vsako ceno.

Dva dni prej sta iz pristanišča izpluli tudi podmornici I 400 in I 402. Japonski mornarji so se pripravljali za napad, ne da bi vedeli, ali bodo oni in njihova plovila sploh preživeli. Med plovbo proti Panamskemu prekopu so podmornice Sen Toku prejele novico, da se Američani pripravljajo za napad na Japonsko. Takoj so prekinile plovbo proti Srednji Ameriki in se preusmerile proti ameriškemu oporišču na atolu Ulitki.



Na Smithsonianovem inštitutu v Washingtonu D. C. sta se dva strokovnjaka več kot deset let trudila, da sta obnovila še edini obstoječi bombnik Aichi M 6 A 1 seiran.

Toda 15. avgusta 1945, preden so dosegle cilj, je cesar Hirohito razglasil kapitulacijo Japonske.

Podmornica I 400 se je vračala v domovino in po tednu plovbe so posadki ukazali, naj s krova v morje vrže vse orožje in razstrelivo. Vsa tri letala so katapultirali, vendar jim niso razprli kril. Posadka je v morje vrgla praktično vse, kar ni bilo nujno potrebno za vrnitev domov. Za Japonce je bila predaja sramotno dejanje najvišje stopnje, ki je pomenila izgubo časti. To izgubo je lahko oprala samo kri poveljujočega častnika. Poveljnik podmornice Arizumi je ukazal, da morajo njegovo truplo zaviti v zastavo in ga vreči v Tihi ocean. Nato se je ustrelil v usta. Posadka je tudi brez njega priplula v domovino. Ko se je posadka predala Američanom, so bili ti osupli, saj so prvič videli kombinacijo podmornice in letalonosilke.

Dokončna odločitev je bila potopitev



Američani si radovedno ogledujejo japonske podmornice, ki so se pravkar predale. Levo zgoraj sta podmornici I 400 in I 401.

Američani so po japonski kapitulaciji 24 zajetih podmornic prepeljali v zaliv Sasebo na zahodni japonski obali. Tam so hoteli skrbno proučiti japonsko tehniko in tehnologijo. Japonske posadke so bile takoj pripravljene učiti Američane upravljanja njihovih plovil, saj so jim ti obljubili, da jih bodo takoj, ko bodo znali pluti, pustili domov. Za Američane je bila to nova in nenavadna izkušnja, saj prej niso imeli možnosti, da bi videli kaj podobnega, kot so bile podmornice razreda I 400. Njeni sistemi so bili povsem drugačni od tistih, ki so jih poznali. Toda med proučevanjem japonske tehnologije so dobili ukaz, da morajo uničiti in potopiti vse



Podmornica I 400 pluje v pristanišče; tam se je nato predala Američanom.

zajete podmornice, in začela se je operacija Konec poti.

V zaliv Sasebo so pripeljali na tone razstreliva vrste C 2. Namestili so ga k pogonskim agregatom in v torpedne cevi. Začnala se je hladna vojna z nekdanjo zaveznico Sovjetsko zvezo in Američani niso želeli, da bi sodobna in napredna japonska tehnologija padla v sovjetske roke. Ko so japonske posadke spoznale, kakšna bo usoda njihovih plovil, so jih okrasile s številnimi cvetočimi češnjevimi vejami.

Zadnje dejanje

Japonske podmornice so 1. aprila 1946 zjutraj odplule na zadnjo plovbo do območja, ki so ga Američani poimenovali Point Deep Six. Američani so potrebovali le dobre tri ure, da so bile vse japonske podmornice potopljene.

Prva je bila na vrsti za potopitev podmornica I 58. Te so se Američani lotili s posebnim užitkom, saj je 30. julija 1945 torpedirala in potopila ponos ameriške vojaške mornarice bojno ladjo Indianapolis, ki naj bi na Marianske otoke prepeljala prvo jedrsko bombo. To je bil hkrati zadnji uspešen napad japonskih podmornic. Vsa vojna leta so japonske podmornice imele 883 uspešnih napadov.

Podmornica I 58 se je potopila v manj kot dvanajstih minutah. Podmornica I 402 je bila na vrsti zadnja in z njo je v morske globine izginila tudi izjemna pomorska tehnologija. Američani so upali, da za vedno.

Podatki v dokumentih so bili točni

Šest desetletij nihče ni vedel, kje natančno so potopljene japonske podmornice. Njihova potopitev je bila dolga leta uganka in skrbno varovana skrivnost. Po koncu hladne vojne so ZDA odprle številne arhive, v katerih so raziskovalci dobili dovolj poda-

tkov, da so začeli razmišljati o iskanju potopljene japonske podmorniške flote. V dokumentih je jasno zapisano, da je ameriška vojaška mornarica zahodno od Nagasakija potopila 24 japonskih podmornic in med njimi naj bi bile tudi skrivnostne podmornice razreda I 400.

Skupina ameriških podvodnih arheologov se je odločila, da bo preiskala morje zahodno od Nagasakija in pri tem natančno upoštevala podatke iz arhivskih dokumentov. Arheologi so upali, da bodo našli pokopališče japonskih podmornic in predvsem ostankov enega najbolj skrivnostnih podvodnih strojev.

Kljub zatrdjenjem lokalnih ribičev, ki so trdili, da v vseh teh letih niso našli nobene stvari, ki bi spominjala na potopljene podmornice, so se ameriški podmorski arheologi bolj zanesli na dokumente, v katerih je opisana operacija Konec poti (Road end). Iz podatkov v teh dokumentih naj bi bilo največje podmorniško pokopališče na svetu približno 60 kilometrov jugozahodno od Nagasakija, to je v bližini otočja Gato Retto. Po desetih dneh številnih problemov, ki so bili posledica tega, da je bila najeta ladja narejena iz steklenih vlaken, da je posadka zelo slabo razumela angleščino in da so se kabli podvodnega robota zapletli v neko razbitino, so ameriški podvodni arheologi na globini od 182 do 192 metrov odkrili potopljene japonske podmornice. Torej so bili podatki, zapisani v arhivskih dokumentih, pravilni. Za bolj podrobne raziskave jim je zmanjkalo časa in denarja, verjetno bodo podrobnejše ogleds opravili pozneje, ko bodo bogati mecen odvezali mošnje. Ena od možnosti je, da bi iz pokopališča podmornic naredili podvodni muzej.

Bojan Kuntarič



AVTOR: CVETO ERMAN	OSEBNA SLUŽAB- NICA PLEMKINJE	POKRO- VITELJ PODPORNIK	DVOJNA POTEZA PRI SAHU	EGIPČANSKI BOG SONCA	VIŠEČI POLOŽAJ TELOVADCA	MESTO V JUGO- VZHODNI FRANCIJI	NADNA- RAVNA SILA ALI BITJE, DUH PRI SEVERNO- AMERIŠKIH INDIJANCIH	RAKASTO OBOLENJE KOSTNEGA MOZGA	RUSKI PISATELJ (KONS- TANTIN) ATLAS	ANICA	ŽENSKE V REZERV	ZCEDEK IGLAVCEV	OTROŠKO KOLENO	NADAV	KITAJSKA OBLIKA ZEN BUDIZMA
POBOTANJE	10				1										NATRIJ SPOJINA ALKOHOLA Z ORGANI KISLINO
S PRITISKOM IZZVAN NASPROTNI PRITISK											8	REKA NA JUGU SLOVSKE PREDPISAN RED			
HLADNO STRELNO OROŽJE								2		SLOVENSKI ARHITEKT (MATIJA) DRAGO IBLER			7		
PLIN BREZ BARVE IN VONJA V ZEMELJ- SKEM PLINU					SRBSKI KRAJ V SREMU OB SAVI	RUSKI PISATELJ (ILJA AR- NOLDOVIC)	IME PEVCA LESKO- VARJA NIKALNICA					PLESNA FIGURA PRI ČETVORKI			KRAJ NA GORISKEM
IME AME- RIŠKEGA IGRALCA DANSONA	3			BESEDA SOPO- MENKA, SO- ZNAČNICA		12						SLOVENSKI BIOFIZIK (BOŠTJAN) JURČIČEV JUNAK			9
KRAJ PRI OPATJI				AVSTRUSKI SLIKAR (GUSTAV) DEL TENIS- KE IGRE						MESTO V EVRO, DELU TURČIJE GREGA TOZON					
4. IN 21. ČRKA ABECED			BANČNI FREDAL BERILU				STAREJŠI USTANO- VITELJ PERZUSKE DRŽAVE	VPREŽNI DROG KMEČKEGA VOZA	ŠKRAT, PALČEK SADEŽ		6				JANKO MODER ULKUS
ŠVEDSKI KEMIK IZUMITELJ DINAMITA (ALFRED)						VIRNIJE ZENSKO OBLUČILO CLARK GABLE	11						INTEGRI- RNO VEZJE 4. IN 8. ČRKA ABECED		
ODVZEM PROSTOSTI KAKI OSEBI										RIBA IZ RODU JESETHOV					
NAGRADNA KRIŽANKA:				TELOVADNO ORODJE				FRANČOSKI SLIKAR (JEAN AVGUSTE)				13			
Ime: _ _ _ _ _															
Priimek: _ _ _ _ _															
Ulica: _ _ _ _ _															
Kraj: _ _ _ _ _															
				GESLO											

46. PARIŠKI LETALSKI SALON

V soju žarometov je bil tokrat A 380

Gre za izdelek evropskega konzorcija Airbus, ki pri izdelavi civilnih potniških letal postavlja nove meje. Kot pravijo v Airbusu, bodo prvi kupci kljub zamudi pri izdelavi dobili prva letala že v drugi polovici prihodnjega leta. Prvo novo potniško letalo bo dobila družba Singapur-Airlines, letelo pa bo na progi London-Singapur. V Airbusu načrtujejo, da bodo na višku proizvodnje, ki jo bodo dosegli leta 2010, na leto izdelali 48 letal vrste A 380. Po načrtih bo imelo to letalo 555 sedežev, za potnike pa bo skrbela 18-članska posadka.

Še eno leto napornega dela

Do predaje prvega letala njegovim kupcem bodo morali v konzorciju Airbus narediti še marsikaj. Tako bodo izdelali pet letal, s katerimi bodo opravili številna testiranja. Prvi testni letali bosta opremljena z merilnimi napravami, ki bodo zaznavale to, kar se bo dogajalo v različnih sistemih v letalu. Drugi dve bosta opremljeni z različno notranjo opremo in kupec bo kupil tisto, ki mu bo bolj odgovarjalo. Ta štiri letala bodo opremljena z motorji trend 900, ki jih izdeluje britanski Rolls-Royce. Peto letalo pa bo opremljeno z motorji GP 7200, ki jih bosta izdelovali družbi General Electric in Pratt&Whitney iz ZDA. Letala bodo imela tiste motorje, ki jih bo kupec naročil. Predvidevajo, da bodo v letu dni testiranja z letali v različnih razmerah naleteli 4500 ur. Seveda je nov airbus A 380 povzročil tudi neke vrste preplah po številnih letališčih, saj bodo morala v infrastrukturo za sprejem potnikov s teh letal vložiti kar precej denarja.

Od 13. do 19. junija je na letališču Le Bourget v bližini glavnega francoskega mesta Pariza potekal že 46. letalski salon, ki ga organizatorji pripravijo vsako drugo leto. Na minulih salonih so bili v ospredju predvsem vojaška letala in helikopterji, nesporna »zvezda« letošnjega salona pa je bilo potniško letalo A 380.

Poznavalci razmer menijo, da bo do trenutka, ko bo v redni promet prišlo prvo letalo A 380, na svetu pripravljenih 20 letališč za njegov sprejem. Do leta 2010 se bo to število dvignilo na 60. Priprava seveda ne bo poceni in naj bi vsako letališče stala približno 80 milijonov evrov.



Nov helikopter bo družba Sikorsky zgradila po konceptu, ki ga je razvila že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Pri gradnji novega helikopterja bodo uporabili številne tehnologije in materiale, ki pred tridesetimi in več leti še niso bili na voljo, zato plovilo ni moglo delovati tako, kot so želeli načrtovati. Zdaj naj bi bilo drugače. Foto: Sikorsky

Če si v konzorciju Airbus lahko manejo roke glede prodaje njihovih letal, so pri ameriškem koncernu Boeing lahko upravičeno zaskrbljeni, saj se srečujejo z različnimi težavami, od pomanjkanja naročil do odpovedi projektov.

Družba Sikorsky je napovedala izdelavo novega helikopterja

Čeprav je bilo letalo A 380 zvezda letalskega salona v



Letalo A 380 je prvič poletelo 27. aprila letos in njegov polet je bil dolg tri ure in 58 minut. Na posnetku je A 380 nekaj trenutkov pred pristankom. Foto: Airbus

Le Bourgetu, to ne pomeni, da se pri drugih izdelovalcih zračnih plovil ni dogajalo nič in da niso njihovi novi izdelki, izboljšave ali napovedi novih projektov vzbujali pozornosti obiskovalcev in seveda tudi strokovnjakov.

Precej pozornosti je vzbudila napoved ameriškega izdelovalca

desetih letih prejšnjega stoletja. Seveda bodo pri gradnji novega helikopterja uporabili številne tehnologije in materiale, ki pred tridesetimi in več leti še niso bili na voljo.

Razlika med helikopterjem X 2 in drugimi helikopterji, pri katerih se rotorji vrtijo nasprotno, bo v trdoti krakov rotorjev in togosti pogonskega sistema. Zaradi tega bo novi helikopter veliko hitrejši in veliko boljše bodo tudi njegove manevrske lastnosti. Velik izziv za konstruktorje pri izdelavi helikopterjev z dvojnimi rotorjem sta velikost in teža posameznih delov, od reduktorja do rotorjev. Pri Sikorskem upajo, da bodo z novimi materiali in novimi tehnologijami uspešno rešili tudi te probleme ter da bodo rešitve za ta helikopter lahko uporabili tudi pri drugih helikopterjih ne glede na njihovo velikost.

Predstavniki družbe Sikorsky so tudi povedali, da bo nov helikopter poganjal motor vrste LHTEC T 800-801. Po njihovih besedah bo helikopter X 2 po teži in zunanjih merah sodil v kategorijo lahkih zračnih plovil, njegove zmogljivosti pa bodo veliko večje, kot so v tej kategoriji.

Bo Italija največji evropski kupec letal F 35?

Kot se je izvedelo med strokovnjaki na pariškem letalskem salonu, bo Italija verjetno največji evropski kupec novih večnamenskih bojnih letal F 35. Predstavniki družbe Lockheed Martin so povedali, da naši zahodni sosedje iščejo letalo, s katerim bodo nadomestili nekoliko že ostarela

letala tornado, mornariška bojna letala AV-8B in lahka bojna letala AMX. Skupaj naj bi Italijani želeli kupiti približno 130 letal te vrste. Obstaja pa možnost, da bi naročilo povečali še za nekaj deset letal. To naročilo uvršča Italijo takoj za Veliko Britanijo, ki želi kupiti 150 letal F 35, s katerimi želi tako v kraljevih zračnih silah kot kraljevi vojaški mornarici nadomestiti letala harrier. Zanimanje Italije za ta letala se je povečalo potem, ko so ZDA in partnerske države pri izdelavi JSF (F 35) napovedale, da bodo v drugi polovici leta začele pogajanja o proizvodnji. V Lockheed Martinu pravijo, da bo po teh pogajanjih jasno, koliko letal bodo naredili in kje. V ta medvladni proces bodo poleg ZDA vključene še Avstralija, Kanada, Danska, Italija, Nizozemska, Norveška, Turčija in Velika Britanija.

Optimistične napovedi za gripna

Gripen International, ki skrbi za prodajo švedskega bojnega letala JAS 39 gripen, je na pariškem salonu sporočil, da bo v prihodnjih desetih letih prodal ali posodil različnim državam 200 letal te vrste. Do zdaj so letala gripen naročili švedske zračne sile, češko vojaško letalstvo, naša severovzhodna sosedna Madžarska in Južnoafriška republika. Za naslednja tri leta pa si želi izposoditi dve trenažni letali JAS 39 B neka pilotska šola v Veliki Britaniji.

Predstavniki družbe Gripen International upajo, da se bodo za naročilo švedskih letal odločili tudi Brazilci. Južnoameričani naj bi gripne naročili še letos, vendar so se poslu odpovedali. Zato v družbi upajo, da bodo Brazilci svoje naročilo obnovili leta 2007. Obstaja tudi možnost, da se bo švedski izdelovalec gripna bolj tesno povezal z brazilsko družbo Embraer, saj vidi velike možnosti za sodelovanje.

Po tistem Švedi upajo, da se bo za nakup njihovih letal odločila tudi Bolgarija, ki bo kmalu morala zamenjati svoja letala mig 29. V teh dneh pa so Švedi odgovorili tudi na zahtevo Indije, naj ji posredujejo natančnejše informacije o letalih JAS 39, saj jih zanima nakup kar 126 letal gripen. Uradno prošnjo za ponudbo o prodaji Švedi pričakujejo

konec leta ali v začetku leta 2006. Švedi so tudi v igri za prodajo 60 letal Pakistanu. Možnosti za prodajo letal gripen se kažejo tudi na Tajskem, kjer bodo po letu 2011 zamenjali letala F 5, po letu 2010 bo svoja letala F 5 zamenjala tudi Švica. Uradne postopke za to zamenjavo naj bi Švicarji začeli prihodnje leto. Tudi Grčija, ki je leta 2004 preklicala naročilo za nakup letal tajfun (eurofighter), naj bi prihodnje leto začela postopke za na-



Kaže, da bo Italija verjetno med največjimi evropskimi kupci novih večnamenskih bojnih letal F 35. Skupaj naj bi Italijani želeli kupiti približno 130 letal te vrste. Foto: Lockheed Martin



Švedi so na pariškem salonu optimistično sporočili, da bodo v prihodnjih desetih letih prodali ali posodili različnim državam 200 svojih bojnih letal JAS 39 gripen. Foto: SAAB

kup novih bojnih letal za svoje oborožene sile. V prihodnjih letih bosta vojaški letalstvi morali posodobiti tudi Romunija in Slovaška ter zamenjati letala, ki so bila izdelana v takratni Sovjetski zvezi. V Parizu se je tudi slišalo, da naj bi tri baltske države Latvija, Litva in Estonija ustanovile skupne letalske sile za obrambo zračnega prostora,

temeljile pa naj bi na letalih JAS 39 A/B, ki naj bi jih odstopila Švedska.

Čehi so predstavili nekatere podrobnosti o »svojih« gripnih

Predstavniki češkega vojaškega letalstva so na pariškem salonu povedali, da bodo njihova letala JAS 39 C/D gri-

pen, ki so sicer opremljena s topovi mavser kalibra 27 mm, operativna z raketnimi izstrelki srednjega dometa zrak-zrak (AMRAAM - Advanced Medium-Range Air-to-Air Missiles) AIM-120C-5 proti koncu prihodnjega leta.

Češka vlada je leta 2004 podpisala pismo o nameri z ameriško vlado o dobavi omejenega števila izstrelkov AMRAAM. Vsa pripravljana dela na letalih pa bo do novembra 2006 opravila družba Saab na Švedskem.

Do konca novembra letos naj bi bili češki gripni operativni z raketnimi izstrelki vrste AIM-9M sidewinder. Te rakete je Češka prav tako kupila v ZDA in z njimi naj bi oborožili lahka bojna letala L 159.

Čehi so v Parizu tudi povedali, da obstaja velika možnost, da bodo njihovi gripni že od prihodnjega leta naprej sodelovali na vajah zveze Nato.

(KuB)



Češka je v ZDA kupila tudi raketne izstrelke vrste AIM-9M sidewinder, s katerimi naj bi oborožili lahka bojna letala L 159 (na posnetku). Z njimi bodo opremlili tudi letala gripen. Foto: Aero Vodochody

Osebnna oprema vojaka



Razvoj kot način življenja
Development as a way of life

Arex d.o.o. Sentjerna; Proizvodnja orodij, naprav in storitev, Trubarjeva cesta 7, SI 8310 Sentjerna, Slovenija, tel.: +386 7 393 34 50; fax: +386 7 393 34 51; e-mail: info@arex.si; <http://www.arex.si>